

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Gyorselemzés a

„Családok és a környezetvédelem”

című kutatás eredményeiről

2020. április 22.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Tartalomjegyzék

Demográfia.....	3
Környezetvédelem és környezetszennyezés.....	5
Környezetvédelem.....	5
Környezetszennyezés	23
Klímaváltozás.....	37
Személyes érintettség	60
Környezettudatosság	60
Személyes felelősség.....	60
Környezettudatos életforma	63
Autóhasználat	67
Energiatakarékos eszközök	68
Vásárlás, ételmeiszer.....	70
Komposztálás	74
Szelektív hulladékgyűjtés.....	74
Klaszterelemzés.....	79
Módszertani ismertető	79
Demográfia.....	80
Környezetvédelem.....	86
Környezetszennyezés	87
Klímaváltozás.....	89
Személyes felelősségvállalás.....	95

Demográfia

A környezetvédelem témakörével foglalkozó reprezentatív, telefonos felmérésünkre 2020 márciusában került sor, melyben a Századvég Alapítvány volt segítségünkre. A kutatás során 469 férfit és 531 nőt kérdeztünk meg. A nemek aránya: 53,1% és 46,9%.

Megkérdezettek száma és aránya korcsoportonként:

	fő	%
18-29 évesek	176	17,6%
30-39 évesek	170	17%
40-49 évesek	188	18,8%
50-59 évesek	151	15,1%
60 éven felüliek	315	31,5%

Megkérdezettek száma és aránya iskolai végzettség szerint:

	fő	%
max. 8 általános	238	23,8%
középfokú érettségi nélkül	216	21,6%
érettségi	334	33,4%
diploma (egyetem, főiskola)	212	21,2%

A megkérdezettek 17,9%-a budapesti, 14,7%-uk megyeszékhelyen, 39,3%-uk egyéb városban, míg 28,1%-uk községekben, falvakban él. Többségük Pest megyéből származik (28,1%).

A megkérdezettek száma és aránya régióként:

	fő	%
Dél-Alföld	138	13,8%
Dél-Dunántúl	98	9,8%
Észak-Alföld	189	18,9%
Észak-Magyarország	122	12,2%
Közép-Dunántúl	105	10,5%
Közép-Magyarország	281	28,1%
Nyugat-Dunántúl	67	6,7%

A kutatásban résztvevők 63,8%-a kertesházban, 18,1%-a társasházi lakásban, 13,6%-a panellakásban lakik. Otthonukat tekintve 39,5% él minimum 100nm-en, 21,3% 71-99nm-en,

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

24,4% 51-71nm-en, 14,8% pedig 50nm alatt. A megkérdezettek 30,6%-a két fős, 22%, a három fős, 19,5%-a egy fős, 17,1%-a négy fős, 10,8%-a pedig minimum öt fős háztartásban él.

A megkérdezettek száma és aránya családi állapot szerint:

	fő	%
nőtlen, hajadon	213	21,4%
házas	417	41,9%
élettársi kapcsolatban él	134	13,4%
elvált	114	11,4%
özvegy	118	11,9%

Kutatásunk résztvevői közül 30% gyermektelen, 70% gyermekes. Közülük 29,5%-nak egy, 46,8%-nak kettő, 17,6%-nak három és 6,1%-nak legalább négy gyermeke van. Az egy főre jutó nettó összjövedelem tekintetében elmondható, hogy 35,8% esetében ez az összeg 100.000Ft alatti, 38,8%-nál 100.001Ft és 200.000Ft közötti, míg 25,4% esetén 200.001Ft feletti.

A megkérdezettek száma és aránya anyagi helyzetükkel való elégedettségük szerint:

	fő	%
Gondok nélkül élek	155	15,6%
Beosztással jól kijövök	518	52%
Éppen, hogy kijövök a jövedelmemből	238	23,9%
Hónapról-hónapra anyagi gondjaim vannak	69	7%
Nélkülözések között élek	15	1,5%

Kutatásunk három részből áll:

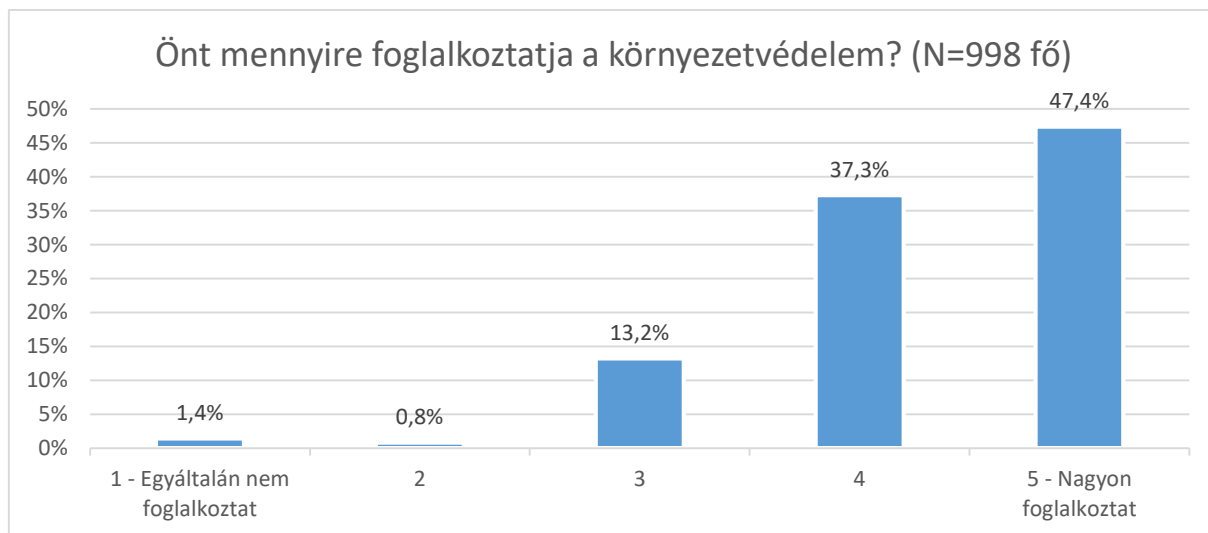
1. környezetvédelem és környezetszennyezés
2. klímaváltozás
3. személyes érintettség

Elemzésünkben alapvetően a szignifikáns eredményeket közöljük. Ahol mégsem, ott erre külön felhívjuk a figyelmet.

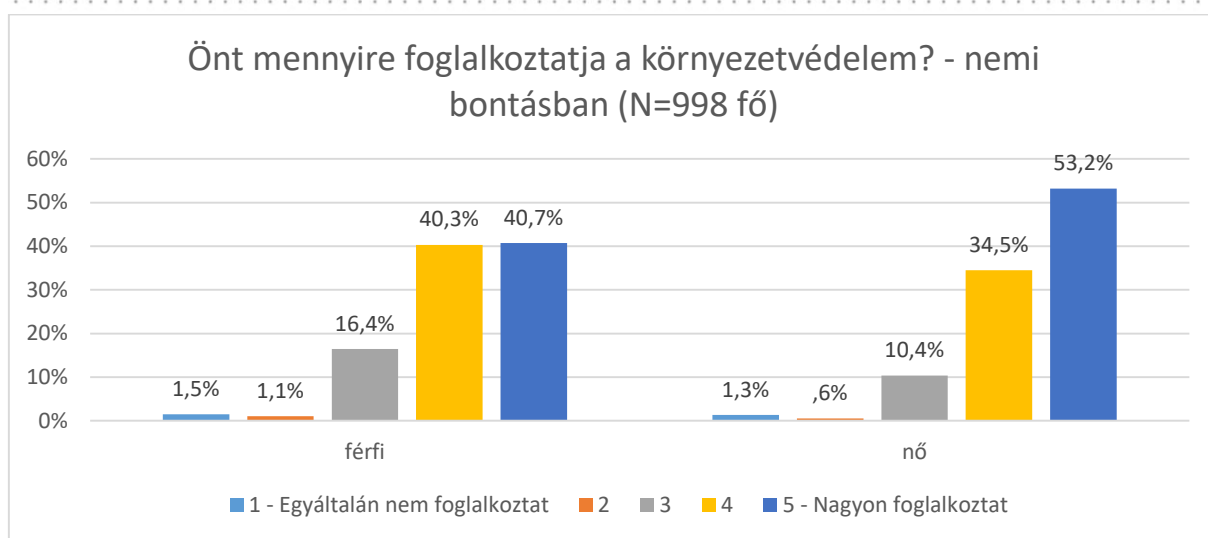
Környezetvédelem és környezetszennyezés

Környezetvédelem

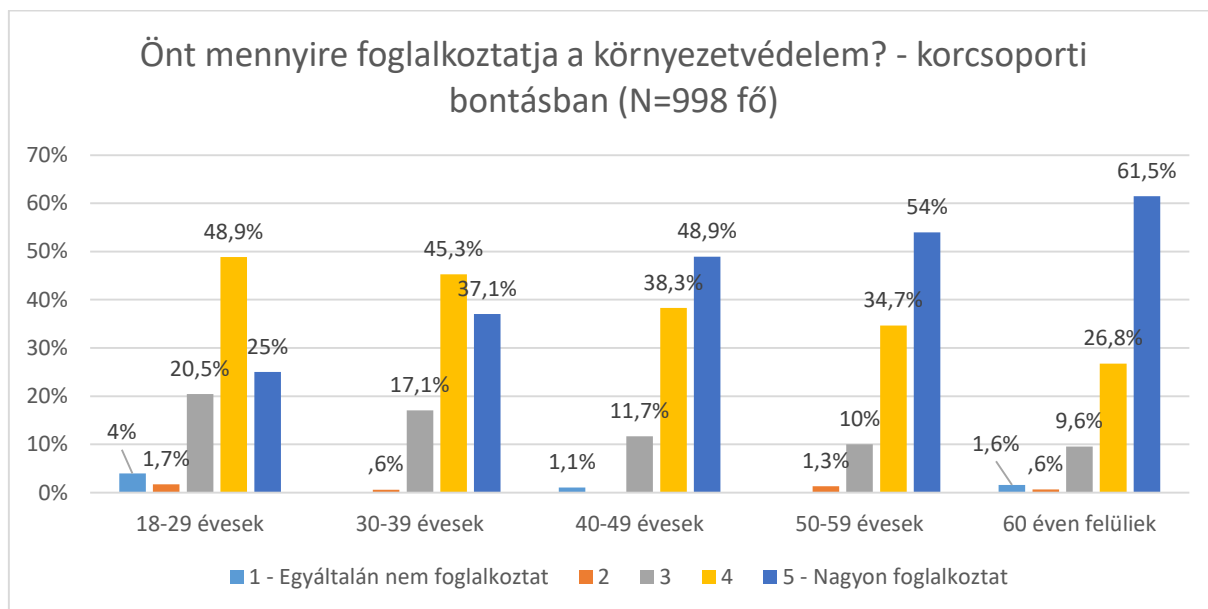
Elemzésünk környezetvédelemmel foglalkozó részében azt vizsgáljuk, hogy kutatásunk résztvevőit mennyire foglalkoztatja a környezetvédelem, mennyire tartják súlyosnak a környezetszennyezés problémáját. Arra a kérdésre is keressük a választ, hogy mi magyarok megfelelő figyelmet szentelünk-e ennek a témának.

A kérdőívünk első specifikus kérdésére adott válaszokból jól látható, hogy **a megkérdezettek számára nem idegen a téma, túlnyomó többségüket (84,7%) foglalkoztatja a környezetvédelem ügye**, további 13,2%-uknak pedig közömbös.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Ha nemek szerinti bontásban vizsgáljuk meg a kérdést, akkor azt látjuk, hogy **a nők nagy részét (53,2%) kimondottan foglalkoztatja a környezetvédelem**, ám ha az inkább foglalkoztatja kategóriával együtt nézzük a két nemet, akkor a köztük lévő különbség már nem túl jelentős (nők: 87,7%, férfiak: 81%).

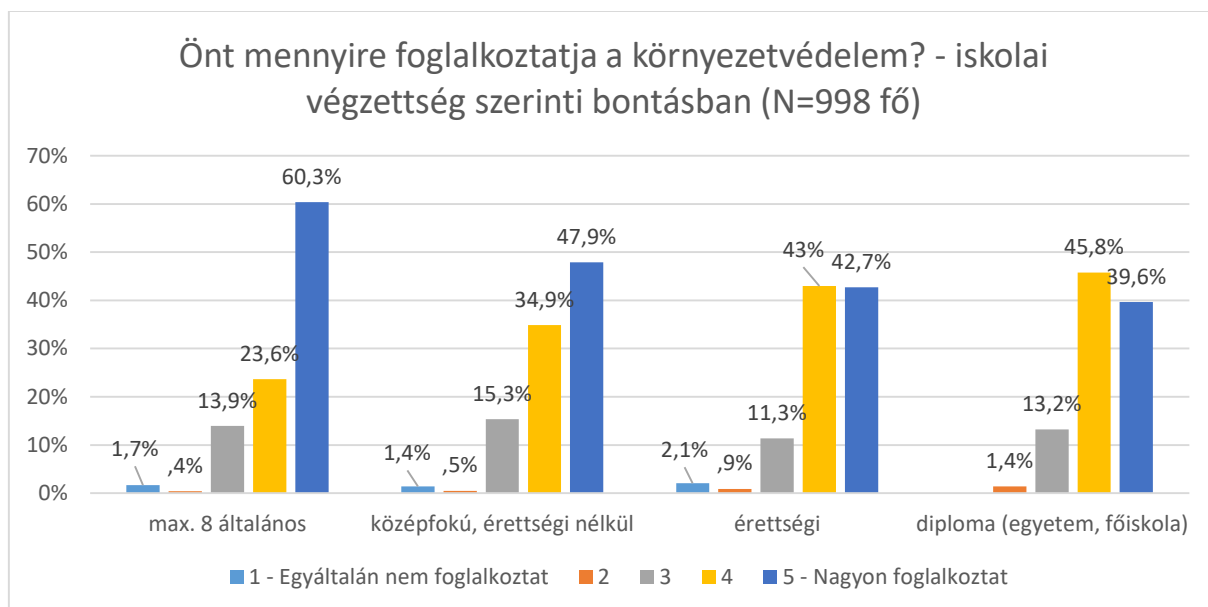
A kérdés korcsoporti bontásban történő vizsgálata során azt figyelhetjük meg, hogy **a környezetvédelem témája iránti nyitottság a korral párhuzamosan nő**. Míg a 18-29 éves lekérdezetteknek 73,9%-át foglalkoztatja a környezetvédelem, addig ez az 50 éven felüliek esetében már több mint 88%. Ez azok esetében, akiket különösen érdekel a téma, még

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

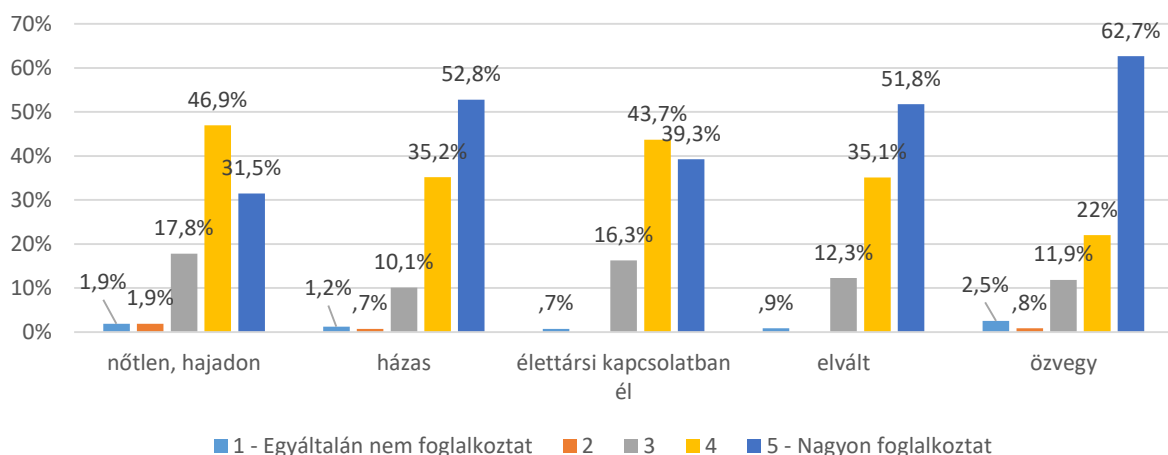
szembetűnőbb: a 18-29 éveseknél még csak 25%-os, az 50-59 éveseknél 54%-os, a 60 éven felülieknél pedig már 61,5%-os az arányuk.

A környezetvédelem témája hasonló mértékben foglalkoztatja a lekérdezetteket, iskolai végzettségüktől függetlenül. Mind a négy végzettség tekintetében 82-85% körüli a téma iránt nyitottak aránya. Ha azonban külön vizsgáljuk azokat, akiket kimondottan foglalkoztat a környezetvédelem, akkor azt látjuk, hogy **az alacsony iskolai végzettségűeket érdekli különösen a téma (60,3%), s ahogy haladunk a magasabb iskolai végzettségűek felé, úgy csökken a komoly érdeklődés aránya: a diplomás válaszadók esetén ez mindössze 39,6%.**

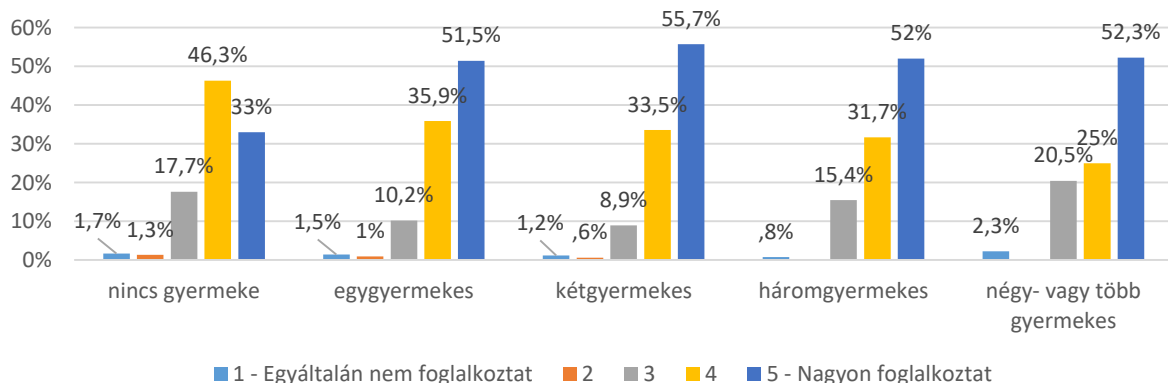
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Önt mennyire foglalkoztatja a környezetvédelem? - családi állapot szerinti bontásban (N=995 fő)

A környezetvédelem – családi állapot szempontjából – legkevésbé a nőtlen, hajadon válaszadóinkat foglalkoztatja (78,4%), ám a különbség a többi csoporthoz képest nem túl jelentős. Ha csupán azokat nézzük, akiket komolyan foglalkoztatja a téma, a különbség markánsabb lesz, hiszen közülük alig több mint 30% (31,5%) tartozik ebbe a kategóriába. **Az özvegy válaszadók 62,7%-át kimondottan foglalkoztatja a téma. Őket a házások követik 52,8%-kal, majd az elváltak 51,8%-kal.**

Önt mennyire foglalkoztatja a környezetvédelem? - gyermekszám szerinti bontásban (N=998 fő)

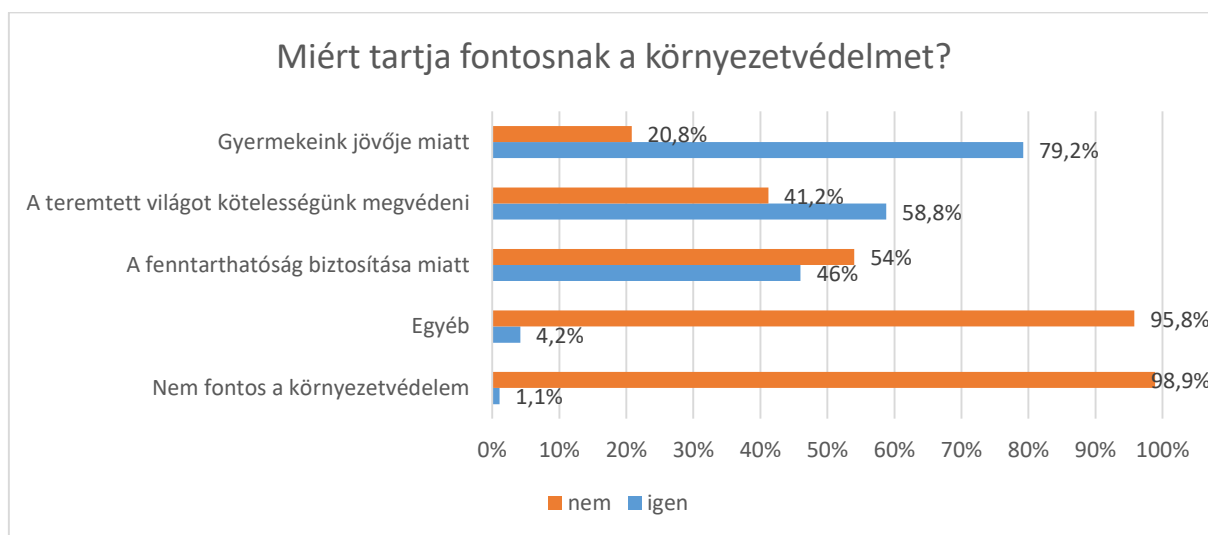

A környezetvédelem témája iránt – gyermekszám tekintetében – a kétgyermekes válaszadók a leginkább érdeklődők (89,2%). Őket az egygyermekesek (87,4%) és a háromgyermekesek követik (83,7%). A gyermektelenek és a legalább négygyermekesek náluk valamivel kevésbé

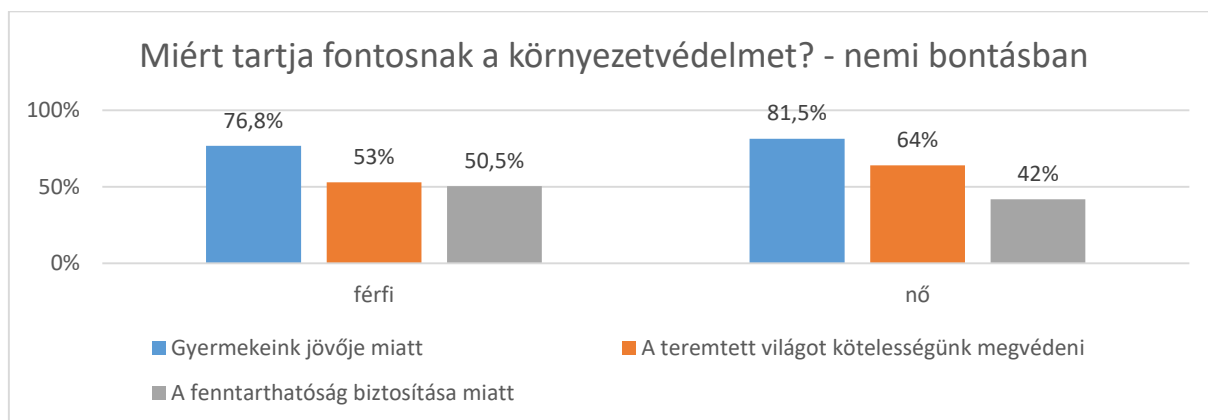
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

.....

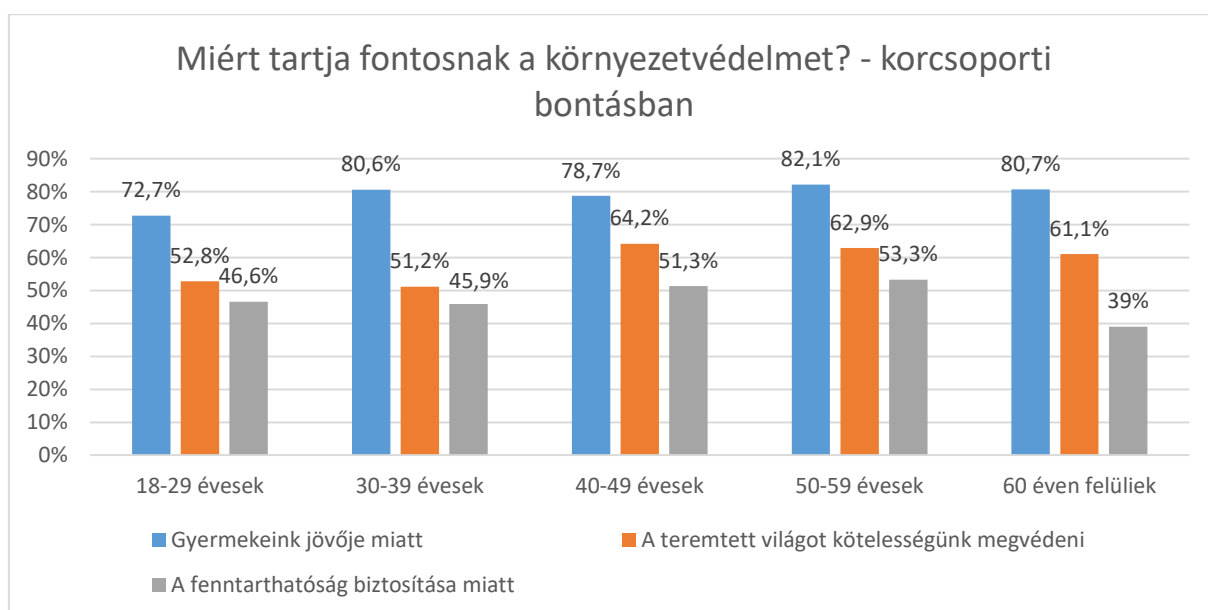
érdeklődnek a környezetvédelem iránt (79,3% és 77,3%). **Ha ebben a bontásban is kiemeljük a nagyon érdeklődő válaszadókat, akkor azonban elég kiegyenlített arányokkal találkozunk (51-56%), kivéve a gyermektelenek csoportját (33%).**

Kutatásunk résztvevőit arról is megkérdeztük, hogy miért tartják fontosnak a környezetvédelmet. A felsorolt lehetőségek közül többet is választhattak, az egyéb kategóriába pedig a többitől eltérő válaszok kerültek. A **'gyermekünk jövője miatt'** elnevezésű választ a megkérdezettek **79,2%-a** választotta, amivel ez bizonyult a legnépszerűbbnek. A válaszadóink **58,8%-a** tartotta fontosnak, hogy **'a teremtett világot kötelességünk megvédeni'**, míg **46%-uk** szerint fontos a **'fenntarthatóság biztosítása'**. Mivel a **'nem fontos a környezetvédelem'** és az **'egyéb'** kategóriákat nagyon kevesen választották (1,1% és 4,2%), így a továbbiakban ezeket már nem elemezzük.

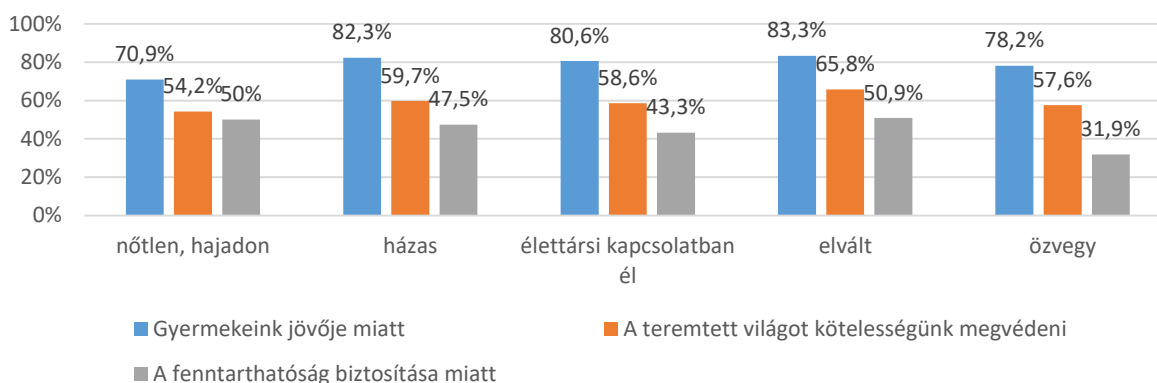
A nemenként adott pozitív válaszokat vizsgálva azt figyelhetjük meg, hogy **a két nem nagyjából hasonlóan gondolkodik a környezetvédelem fontosságát magyarázó indokokról**. Mindkét nem esetén a gyermekeink jövője áll az első helyen, habár a nőknél valamivel többen jelölték meg ezt a válaszkategóriát (81,5% vs. 76,8%). A második helyen mind a férfiaknál, mind a nőknél a teremtett világ védelmének kötelessége áll. Ebben az esetben is női többséget látunk (64% vs. 53%). **A fenntarthatóság biztosítását azonban többször említették a férfiak (50,5% vs. 42%).**

A korcsoportokon belüli pozitív válaszok arányát tekintve azt látjuk, hogy bár a válaszkategóriák sorrendje minden korosztálynál egyformán alakult, egymáshoz képest azért kimutatható néhány kisebb különbség. A gyermekeink jövőjét fontosnak tartók között némiképp elmaradnak – a többi korcsoportéhoz képest – a 18-29 évesek, bár náluk is több mint 70% (72,7%) tartotta fontosnak ezt a lehetőséget. A teremtett világ védelmét a 40-49 évesek tartották fontosabbnak a többiekénél (64,2%). A fenntarthatóság biztosítás esetében voltak a legnagyobb eltérések a korcsoportok között. A fiatalabb korosztályok 50%-a tartotta ezt a válaszlehetőséget fontosnak annyira, hogy megemlítse. A 60 éven felüliek esetén ez az arány csupán 39%.

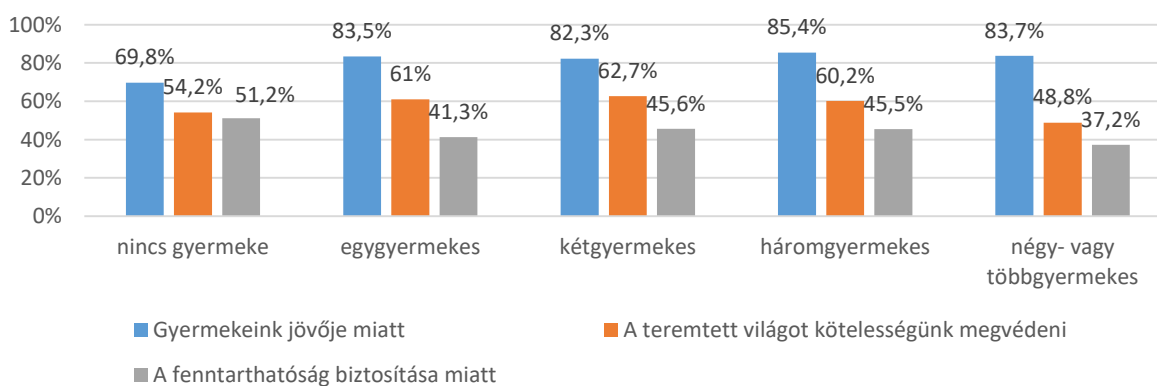
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Miért tartja fontosnak a környezetvédelmet? - családi állapot szerinti bontásban

A családi állapoton belüli pozitív válaszok aránya esetén azt figyelhetjük meg, hogy **a gyermekeink jövőjét kiemelten fontosnak (80% körül) kezelők közül némiképp kilógnak a nőtlen, hajadon kategóriába tartozó válaszadóink (70,9%)**. A teremtett világ megvédését kiemelők pozitív válaszaik 55-60% között alakult. Itt az elváltak csoportját emelhetjük ki, akik körében még fontosabbnak bizonyult a világ megvédése (65,8%). A fenntarthatóság biztosítása 47-50% körüli arányokat mutat a többség esetében, mely az élettársi kapcsolatban élők (43,6%) és az özvegyek esetében (31,9%) mutat eltérést.

Miért tartja fontosnak a környezetvédelmet? - gyermekszám szerinti bontásban

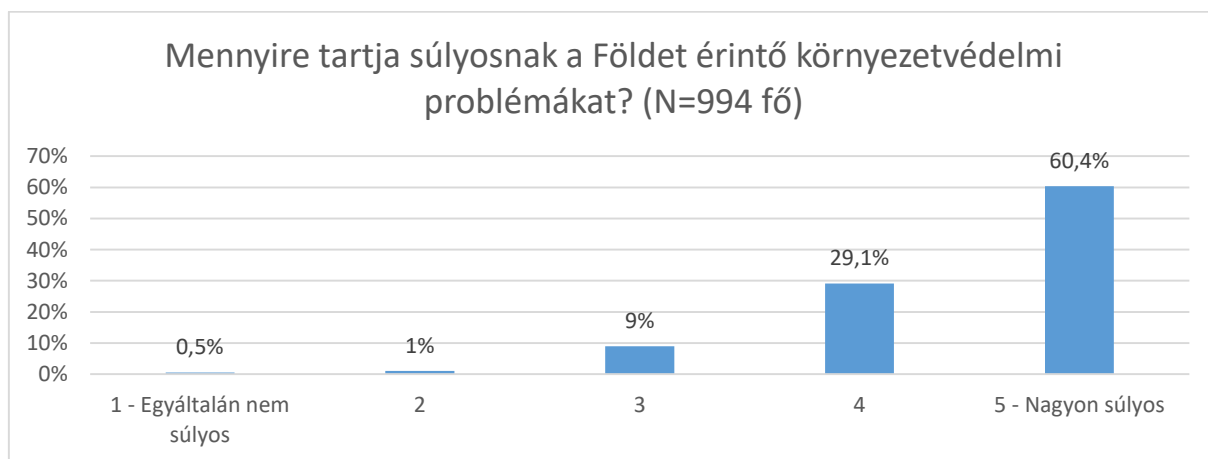

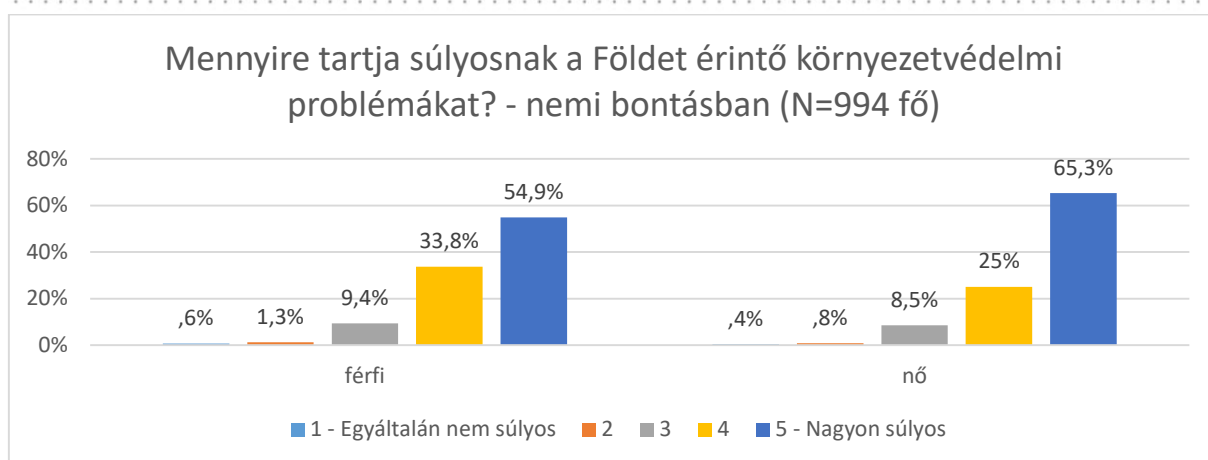
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

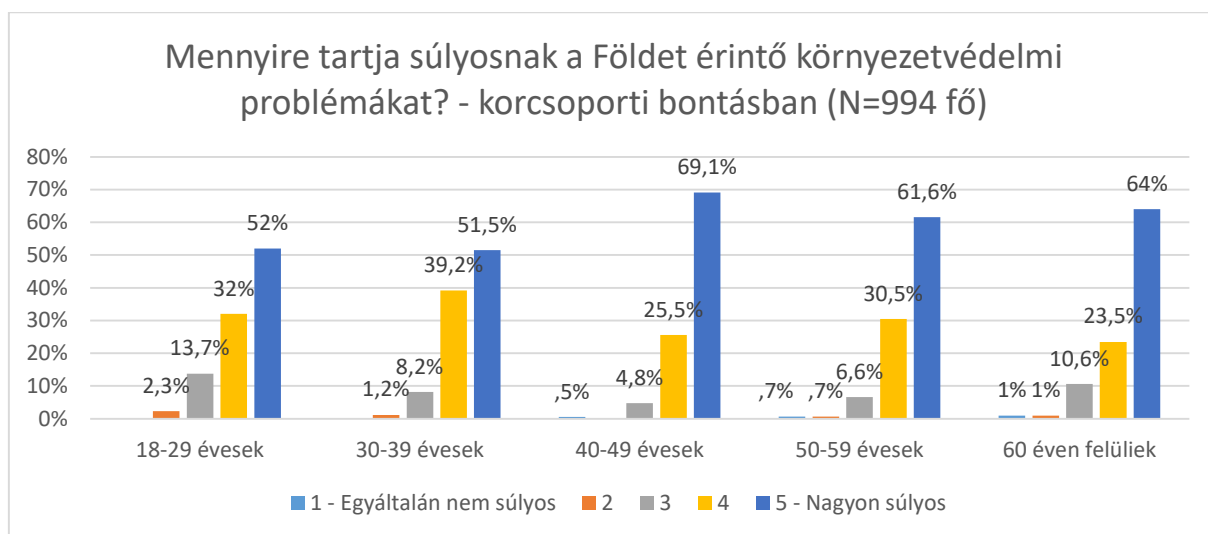
A gyermekszám szerinti pozitív válaszok arányainak vizsgálatakor jól látjuk, hogy **'a gyermekeink jövője'** a gyermektelenek számára a legkevésbé fontos (69,8%), míg a **'fenntarthatóság biztosítása'** indoknál ők az élenjárók (51,2%). A négy- vagy többgyermekesek aránya a teremtett világ megvédésének kötelességénél (48,8%) és a fenntarthatóság biztosításánál (37,2%) is elmarad a többiekhez képest. Az egy-, két-, illetve háromgyermekesek esetében nagyon hasonló arányokkal találkozunk mindhárom válasz esetében. A környezetvédelem fontosságát körül járva azt látjuk, hogy **a gyermekeink jövőjének fontosságát az összes gyermekes megkérdezett kiemelten fontosnak tartja, hiszen minden kategóriában 80% fölötti a pozitív válaszok aránya.**

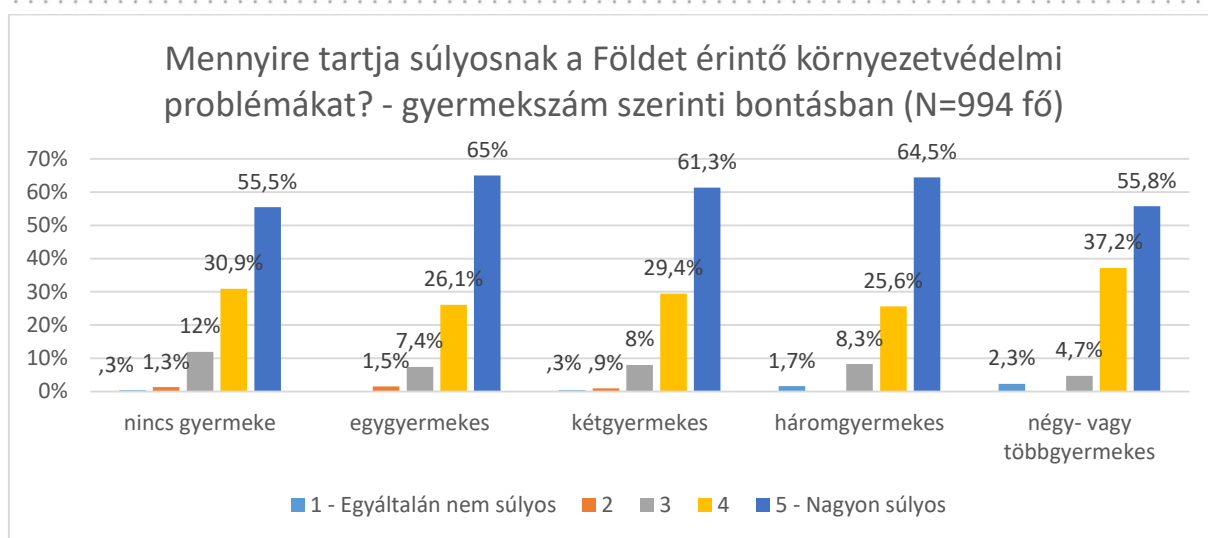
Kutatásunk során arra is kíváncsiak voltunk, hogy a válaszadók mennyire tartják súlyosnak a bolygónkat érintő környezetvédelmi problémákat. Mint azt az ábra is jól mutatja, **a válaszadóink nagytöbbsége szerint a probléma súlyos (89,5%). Kiemelkedően magas azok aránya, akik szerint egy felettébb súlyos problémával állunk szemben (60,4%).** Mivel az egyáltalán nem súlyos és a nem súlyos kategóriába tartozók összesen 15-en vannak, így elemzésünk további részébe rájuk külön nem térünk ki.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

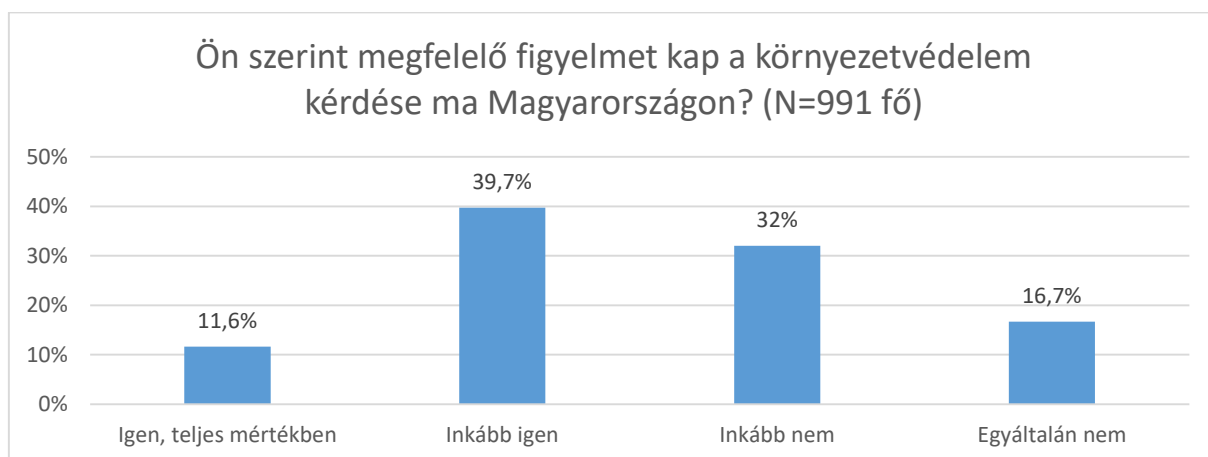
A nemi bontás tekintetében elmondható, hogy **a nők közül többen (65,3%) sorolták a Földet érintő problémát a nagyon súlyos kategóriába, mint a férfiak esetében (54,9%).** Utóbbiak a súlyos jelzőt használták nagyobb arányban (33,8% vs. 25%).

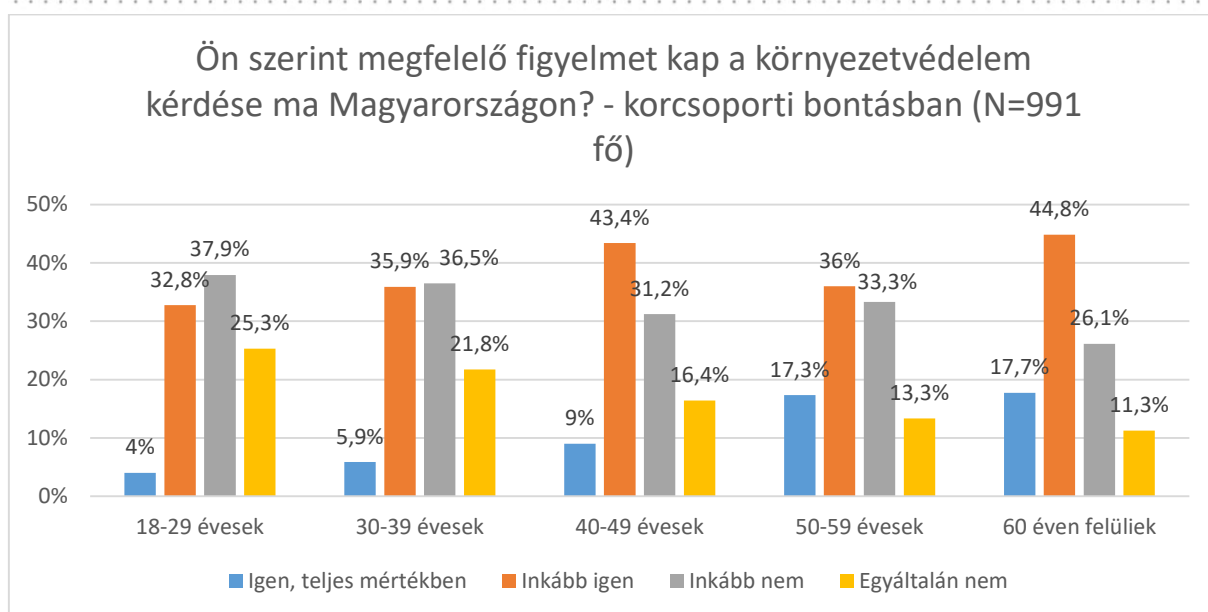
Korcsoportonként történő vizsgálatunk során azt figyelhettük meg, hogy **legsúlyosabb problémának a 40 éven felüliek nevezték a Földet érintő környezetvédelmi helyzetet (61-69%).** A 18-29 évesek között volt a legmagasabb a közép kategória (probléma is, meg nem is) említése, ám esetükben sem érte el a 15%-ot (13,7%).

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

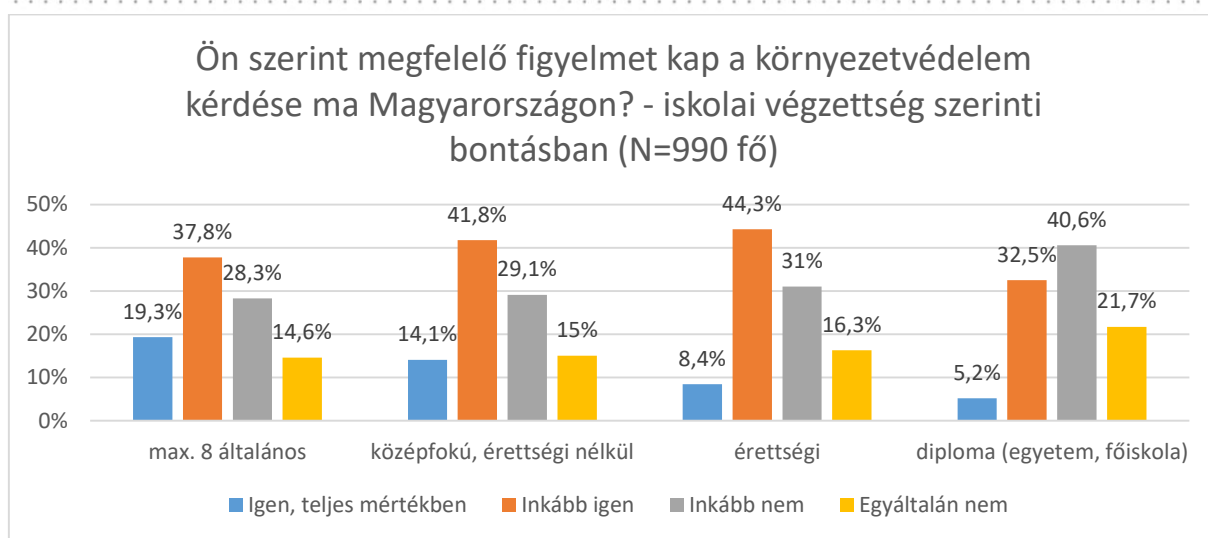
Ha gyermekszám szerint vizsgáljuk meg a kérdést, nem találkozunk túl nagy eltérésekkel a kategóriák között. A gyermektelenek és a négy- vagy többgyermekesek esetében némileg kevesebben neveztek súlyos problémának a Földet érintő környezetvédelmi helyzetet, ám itt is 55%-on felüli a válaszadói arány (55,5% és 55,8%). A gyermektelenek között volt a legmagasabb a közepes válaszkategória aránya (12%).

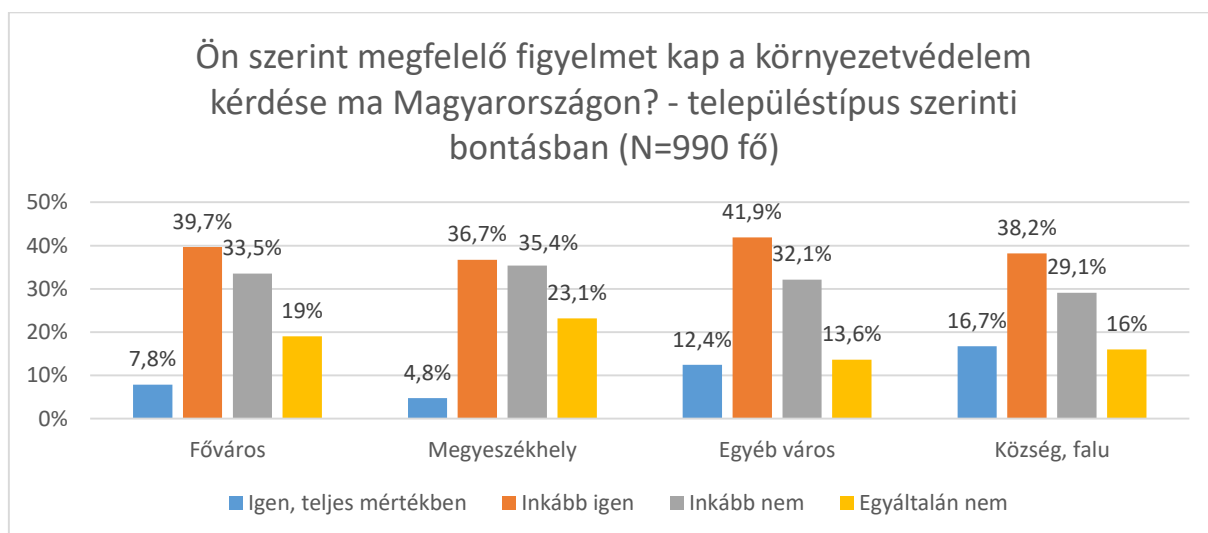
Kutatásunkban arra is kíváncsiak voltunk, hogy a megkérdezettek szerint megfelelő figyelmet kap-e hazánkban a környezetvédelem. **A kérdés eléggé megosztó volt körükben, mivel 51,3%-uk szerint elegendő figyelemben részesül Magyarországon ez a kérdés, míg 48,7%-uk szerint nem.** A két szélsőséges válaszlehetőség között is csupán 5% körüli az eltérés (11,6% és 16,7%).

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A kérdés korcsoportos bontásban történő vizsgálata során azt látjuk, hogy akik szerint nagyon nagy figyelmet kap a környezetvédelem kérdése, azok főként az 50 éven felüliek köréből kerültek ki (17,3% és 17,7%). A fiatalabbak szkeptikusabbak ezzel kapcsolatban. Az 'egyáltalán nem' válaszkategória annál magasabb arányú, minél fiatalabb a megkérdezett (40-49 éveseknél 16,4%, 30-39 éveseknél 21,8%, 18-29 éveseknél 25,3%). Ha összevonjuk a szélsőséges változókat a hozzájuk tartozó gyengébb változópárjukkal, akkor is kimutatható ez a tendencia. Vagyis **minél fiatalabb korosztályba tartozik a megkérdezett, annál kevésbé lesz elégedett a környezetvédelemre irányuló figyelem mértékével. A 18-29 éveseknek csupán 36,8%-a, a 30-39 éveseknek 41,8%-a szerint kap elegendő figyelmet a kérdés. Ez az arány az 50-59 éveseknél 53,3%, míg a 60 éven felüliek esetében már 62,5%-os.**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

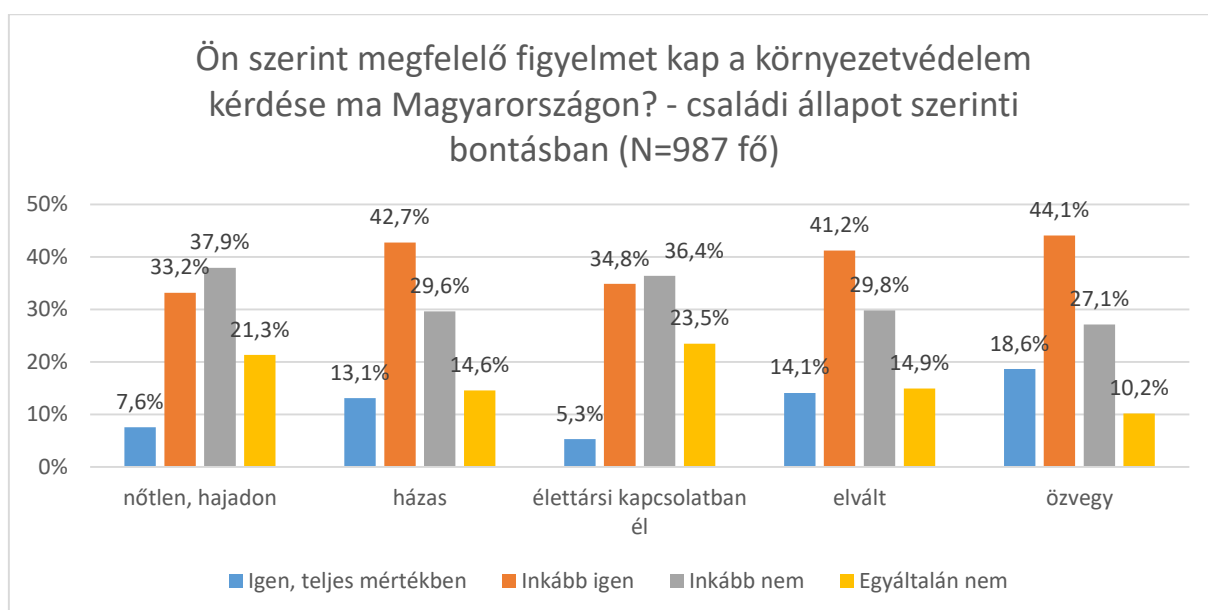
Iskolai végzettség tekintetében az a tendencia figyelhető meg, hogy **minél alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik a válaszadó, annál valószínűbb, hogy elégedett lesz a környezetvédelemre irányuló figyelem mértékével**. Míg a diplomával nem rendelkező megkérdezettek kb. 52-57%-a szerint megfelelő figyelmet kap a téma, addig ez a diplomások körében 40% sincsen (37,7%). Esetükben 21,7% szerint egyáltalán nem jut elég figyelem a környezetvédelemre. **A diplomások véleménye tehát nagyobb eltérést mutat a többiekhez képest**, mint pl. a maximum 8 általánost végzettké, szintén a többiekhez viszonyítva.

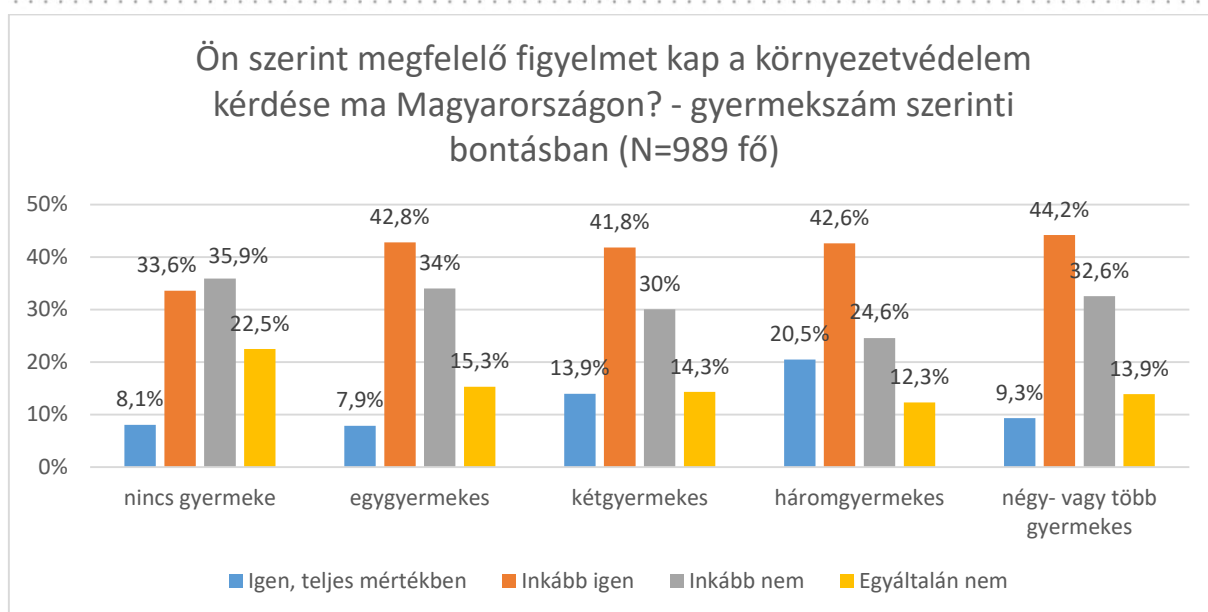
A településtípusokat nézve azt látjuk, hogy **a városokban és a községekben, falvakban élő megkérdezettek hasonlóan látják a környezetvédelemre irányuló figyelem mértékét**. Nagyjából ugyanannyian mondták, hogy megfelelő mértékű figyelmet kap a kérdés (54,3% és

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

54,9%), mint ahogy az ezzel nem egyetértők aránya is hasonló e két kategóriában (45,7% és 45,1%). Nem meglepő, hogy **a fővárosban élők is hasonlóságot mutatnak a megyeszékhelyeken élőkkel.** Az előző csoporttal szemben a megyeszékhelyen élők válaszaik mutatják a nagyobb eltérést. Esetükben 41,5% érzi úgy, hogy megfelelő figyelmet szentelünk a környezetvédelem kérdésének, míg 58,5%-uk gondolja ezt másképp. Az itt élőknek kevesebb, mint 5%-a (4,8%) válaszolta, hogy teljes mértékben elegendő figyelmet kap a környezetvédelem.

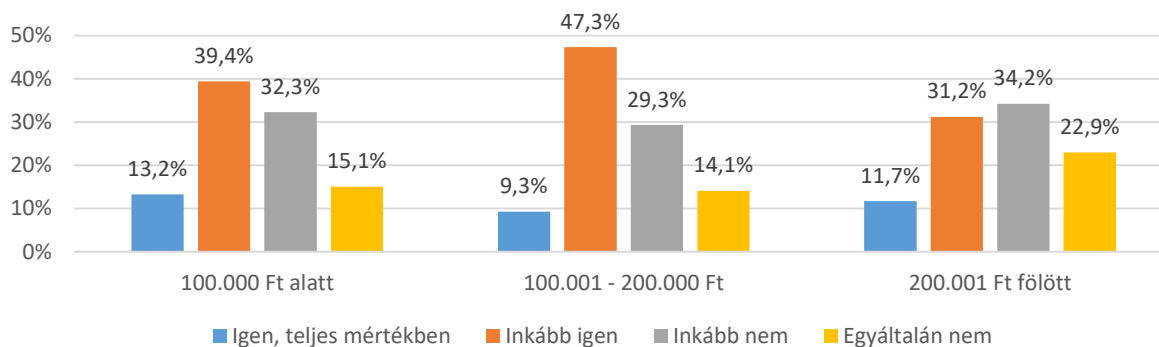
A családi állapotot nézve ismét találunk olyan válaszadói csoportokat, akik hasonlóan látják a környezetvédelemre irányuló figyelem mértékét. **A nőtlenek, hajadonok csoportja az élettársi kapcsolatban élőkre hasonlít:** 40% körüli esetükben azok aránya, akik szerint elegendő figyelmet kap a kérdés, s 60% körüli azoké, akik szerint nem. **A házasok és az elváltak esetében is megfigyelhetők a hasonlóságok:** 55% körüli azok aránya, akik szerint a környezetvédelem elegendő figyelmet kap, s 44% körüli azoké, akik szerint nem. Az özvegyek némiképp kilógnak a sorból, bár inkább a házasokra és elváltakra hasonlítanak válaszaik alapján. Náluk azonban nagyobb azok aránya, akik szerint elegendő figyelem irányul a környezetvédelemre (62,7%), s csupán 37,3%-uk gondolja közülük úgy, hogy ezt a kérdést elhanyagolják.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A gyermekszám szerinti bontásból jól látszik, hogy **a gyermektelenek válaszai eltérést mutatnak a gyermekesekhez képest. Előbbiek szerint (58,4%) nem kap megfelelő figyelmet a kérdés, s 22,5%-uk mondta, hogy érzése szerint egyáltalán nem kap elegendő fókusz a környezetvédelem.** A gyermekesek között a két-, illetve a négy- vagy többgyermekesek mutatják a legnagyobb hasonlóságot: náluk 54% körüli azok aránya, akik szerint a környezetvédelemre irányuló figyelem megfelelő mértékű Magyarországon, s 45% körüli azoké, akik ezzel nem értenek egyet. Tőlük csak kis mértékben térnek el az egygyermekes válaszadók (50,7% és 49,3%). A legnagyobb eltérést a háromgyermekesek mutatják, ahol 63,1% szerint megfelelő figyelmet kap a kérdés, míg 36,9%-uk szerint nem. **A legnagyobb eltérést tehát a gyermektelenek és a háromgyermekesek között mérhetjük.**

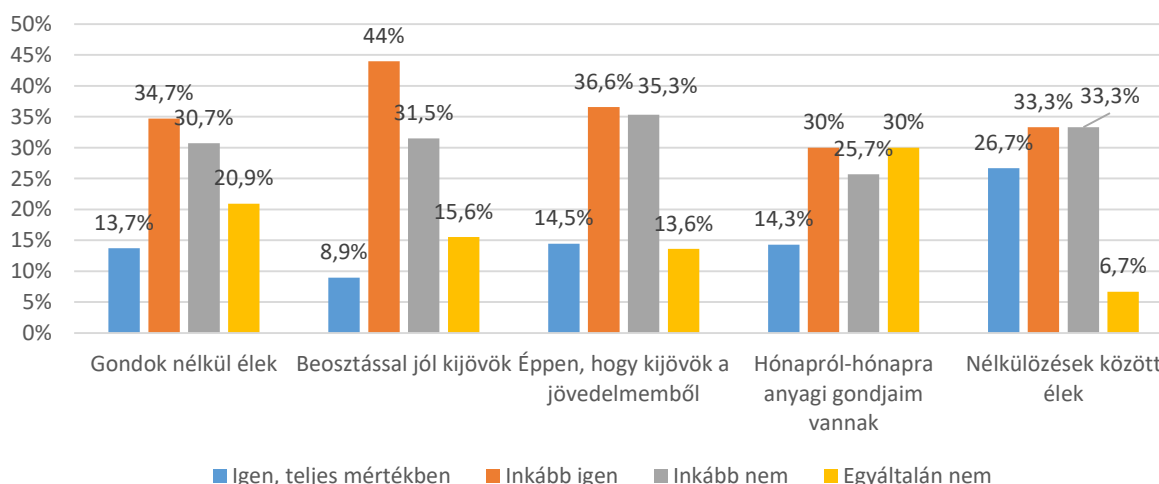
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Ön szerint megfelelő figyelmet kap a környezetvédelem
kérdése ma Magyarországon? - egy főre jutó nettó jövedelem
szerinti bontásban (N=911 fő)

Az egy főre jutó nettó jövedelem szerinti megoszlást nézve azt látjuk, hogy **a legmagasabb jövedelemkategóriába tartozók szerint kevesebb figyelmet kap (57,1%) a környezetvédelem kérdése. Összesen 22,9%-uk mondta, hogy úgy érzi egyáltalán nem kap megfelelő figyelmet ez a kérdés Magyarországon.** A másik két jövedelmi csoportban azok vannak többségben (52,6% és 56,6%), akik szerint megfelelő figyelem fordul a környezetvédelemre.

Ön szerint megfelelő figyelmet kap a környezetvédelem
kérdése ma Magyarországon? - anyagi helyzettel való
elégedettség szerinti bontásban (N=987 fő)

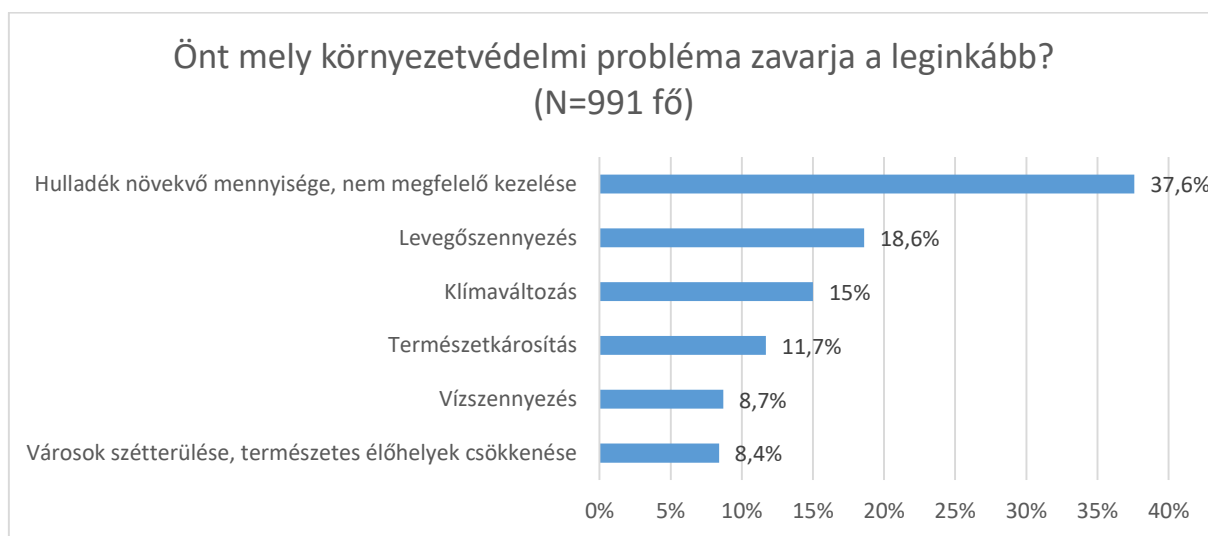

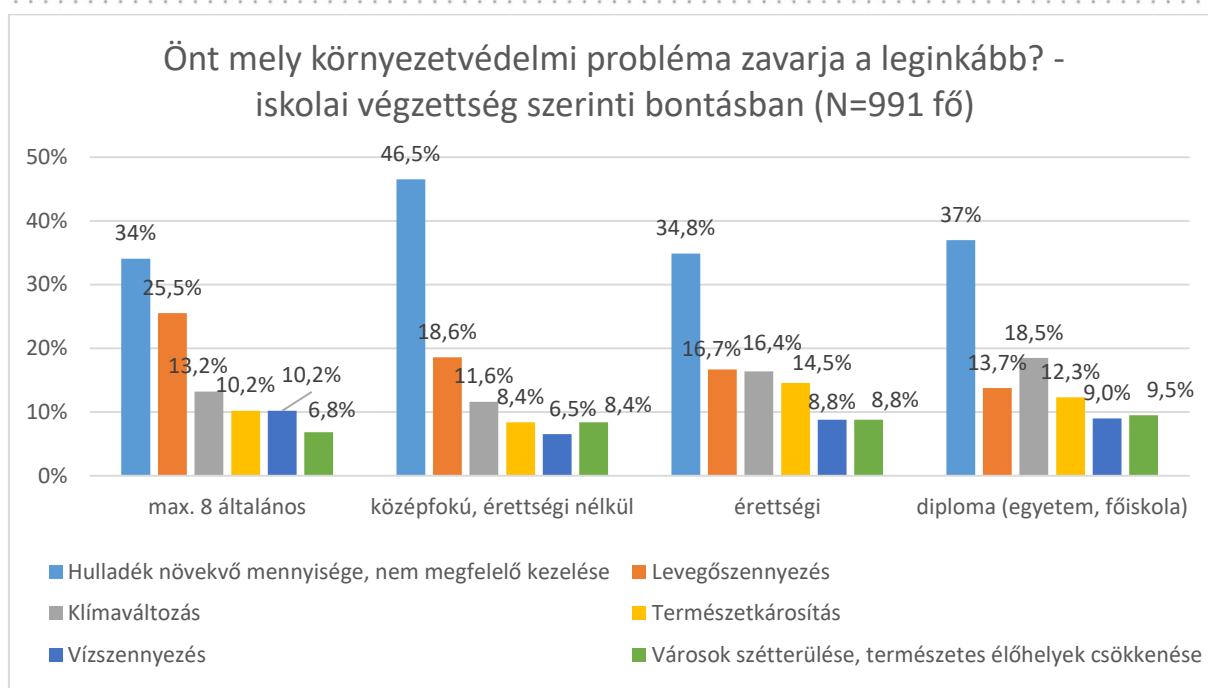
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

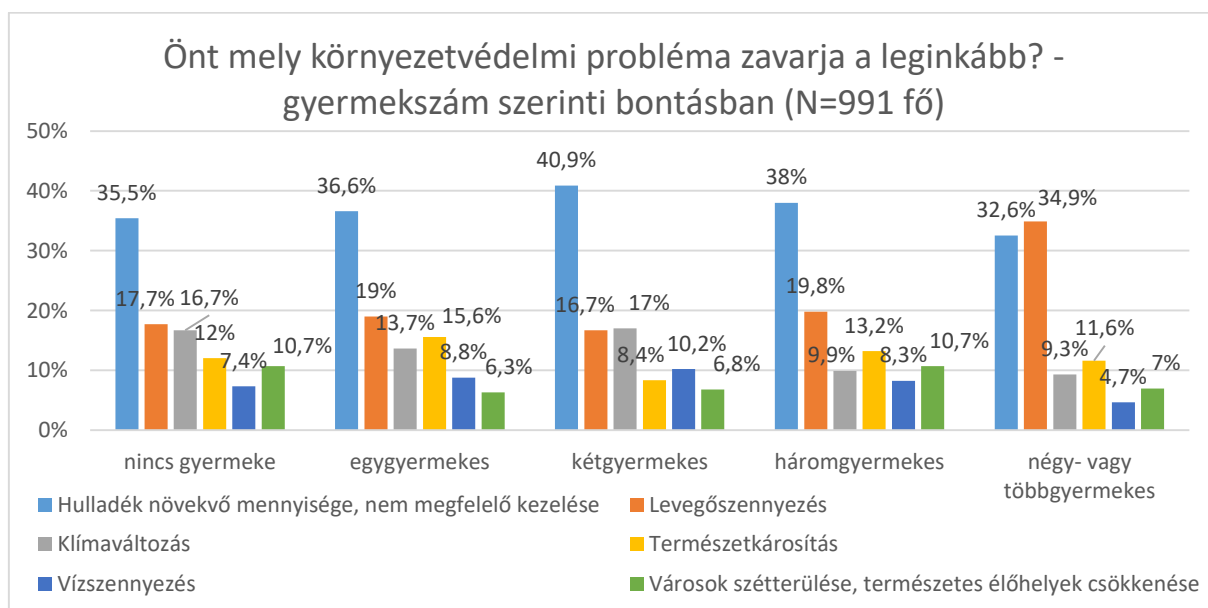
A kérdés anyagi helyzettel való elégedettséggel történő összevetése során **különösen érdekesen alakult a hónapról hónapra anyagi gondokkal küzdők véleménye**. A vizsgálatunk során náluk alakult először úgy, hogy az „egyáltalán nem” elnevezésű kategória megelőzte a kevésbé markáns véleményt alkotó belső kategóriát. **Esetükben tehát kimondottan magas lett azok aránya, akik szerint egyáltalán nem kap megfelelő figyelmet a környezetvédelem kérdése ma Magyarországon (30%). Összességében a csoport 55,7%-a érezte úgy, hogy egyáltalán, illetve inkább nem megfelelő a környezetvédelemre irányuló figyelem mértéke**. Hozzájuk leghasonlóbb kategória a gondok nélkül élőké, ahol a többség szerint (51,6%) szintén nem kap elégendő figyelmet ez a kérdés. A beosztással jól- és az éppen, hogy fizetésükből kijövők sem térnek el sokban a gondok nélkül élőktől, csak esetükben – minimálisan ugyan, de – többen érzik úgy, hogy a téma megfelelő figyelemben részesül (52,9% és 51,1%). **A nélkülözések között élők esetében a legmagasabb azok száma, akik szerint a környezetvédelemre megfelelő figyelem irányul Magyarországon (60%).**

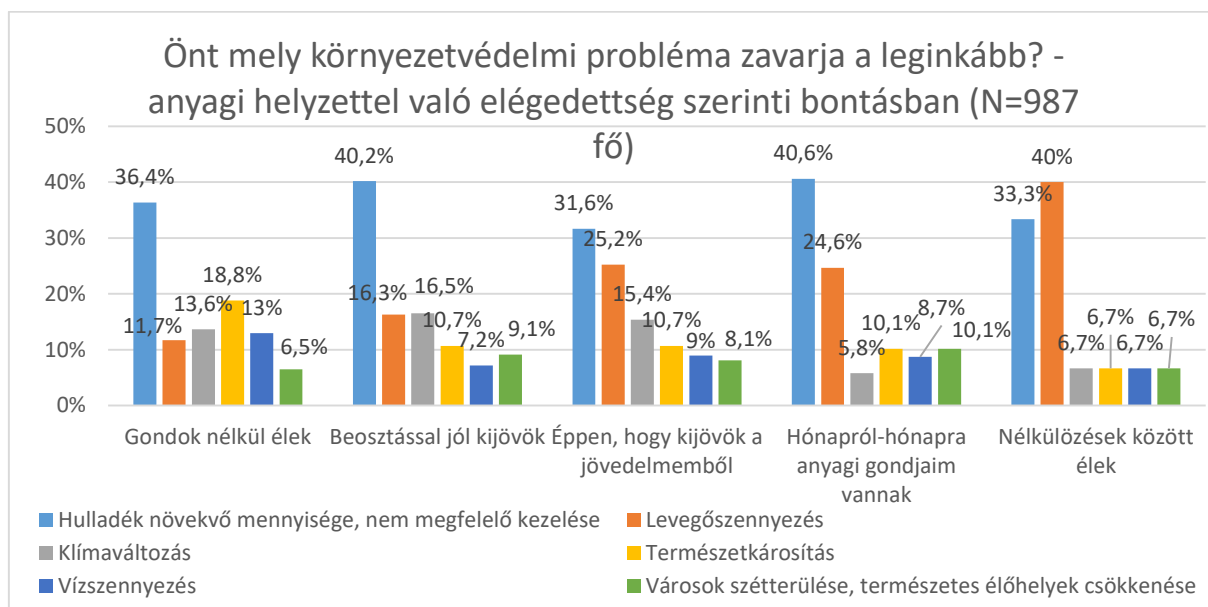
Kutatásunk során azt is megkérdeztük, hogy a válaszadóinkat mely környezetvédelmi probléma zavarja leginkább. **A résztvevők 37,6%-át leginkább a hulladék növekvő mennyisége és annak nem megfelelő kezelése zavarja**. A levegőszennyezést említette a megkérdezettek 18,6%-a, a klímaváltozást 15%-uk, a természetkárosítást pedig 11,7%-uk. A kérdésre a válaszadóink kevesebb, mint 9%-a mondta a vízszennyezést (8,7%) és a városok szétterülése okozta természetes élőhely csökkenését (8,4%).

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Az iskolai végzettséggel való összefüggések tekintetében elmondható, hogy minden csoportban kiemelkedett a hulladék növekvő mennyisége és annak nem megfelelő kezelése, mint legzavaróbb probléma. Különösen a középfokú, érettségivel nem rendelkezők esetében volt magas a válaszkategória aránya (46,5%). A maximum 8 általánost végzetteket zavarja leginkább a levegőszennyezés (25,5%). A klímaváltozás problémája elsősorban a diplomásokat (18,5%) és az érettségizetteket zavarja (16,4%).

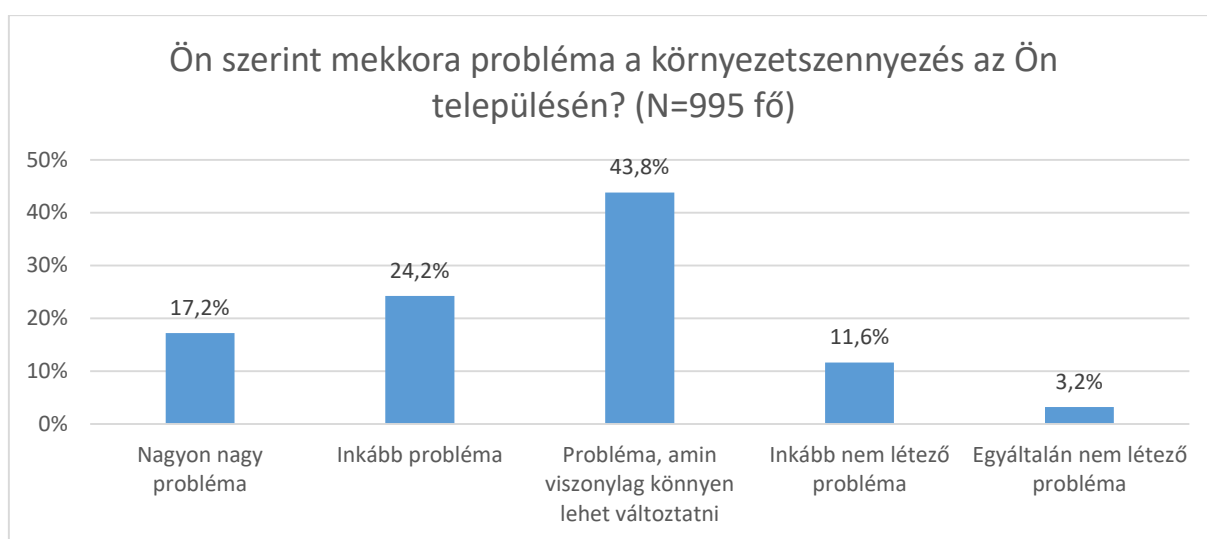
A gyermekszámot vizsgálva azt látjuk, hogy míg a gyermektelenek, az egy-, két- illetve háromgyermekesek esetén a hulladék mennyisége és kezelése a legjelentősebb probléma (35-41%), addig ez a négy- vagy többgyermekesek esetében alig ugyan, de elmaradt a levegőszennyezés problémájától (34,9%). **A levegőszennyezés ezzel a messze kiugró értékkel egyértelműen a négy- vagy többgyermekeseket zavarja leginkább.** A többi probléma nagyjából hasonló arányokat mutat minden csoport esetében.

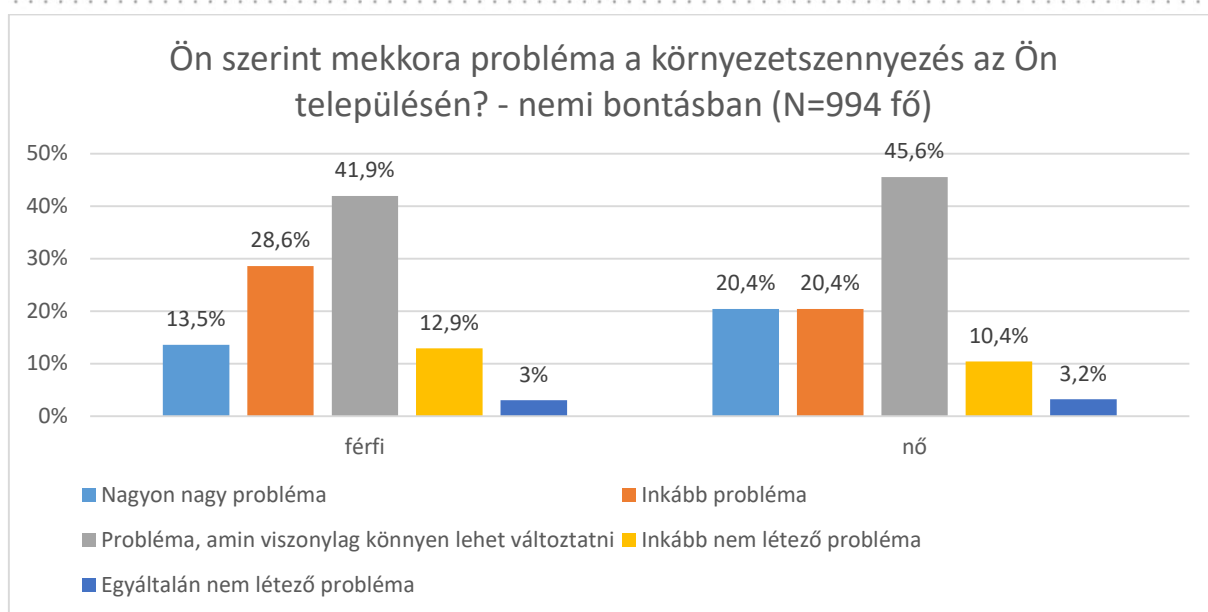
Az anyagi helyzettel való elégedettség vizsgálatakor azt látjuk, hogy **a legnagyobb problémát jelentő növekvő hulladékmennyiséget és annak nem megfelelő kezelését a nélkülözések között élők esetében jelentős mértékben megelőzte a levegőszennyezés problémájának aránya (40% vs. 33,3%).** A levegőszennyezést a három – anyagi szempontból – legelégedetlenebbek jellemzően nagyobb problémaként érzékelik, hiszen a másik két kategórián belül is 25% körüli az említési arány az esetükben (éppen, hogy jól kijövök: 25,2%, hónapról-hónapra anyagi gondokkal küzdök: 24,6%). A klímaváltozást, mint problémát a beosztással jól kijövök 16,5%-a, az éppen, hogy jövedelmükből kijövök 15,4%-a, a gondok nélkül élőknek pedig 13,6%-a említette. Az anyagi helyzetükkel legkevésbé elégedetteknek ez az arány csupán 6% körüli. **A természetkárosítás elsősorban a gondok nélkül élőknek okoz komolyabb problémát, ahol a válaszadók közel 20%-a (18,8%) tett említést róla.**

Környezetszennyezés

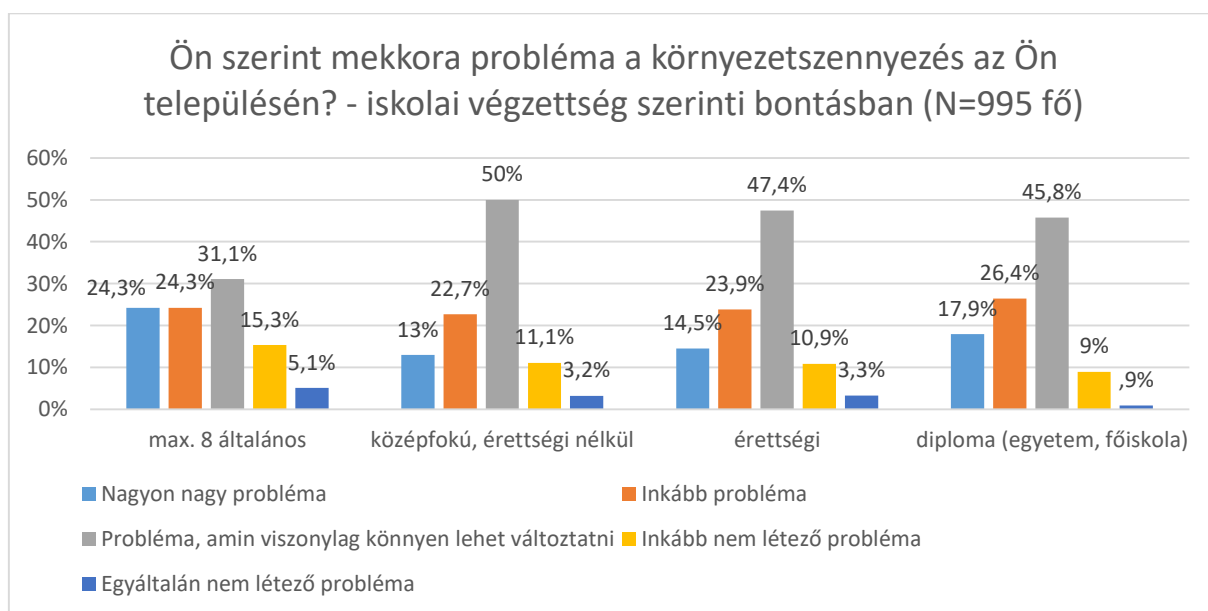
Elemzésünk környezetszennyezéssel foglalkozó részében arra keressük a választ, hogy a válaszadók szerint mekkora probléma a környezetszennyezés a településen, melyen élnek, Magyarországon és a világon? Ezt követően pedig azt vizsgáljuk, mik a legégetőbb problémák a környezetszennyezés területén és, hogy a megkérdezetteket melyek zavarják leginkább.

Kérdőívünk következő szakaszában a környezetszennyezéssel kapcsolatban kérdeztük felmérésünk résztvevőit. Három egymásba kapcsolódó kérdést tettünk fel arra vonatkozóan, mekkora problémának érzékelik a környezetszennyezést saját településükön, Magyarországon illetve a világon? **Válaszadóink közel fele (43,8%-a) szerint közvetlen környezetükben a környezetszennyezés olyan probléma, melyen viszonylag könnyen lehet változtatni.** További 41,4%-uk ennél komolyabb problémaként definiálta azt, míg alig 15%-uk (14,8%) épp ellenkezőleg. A mintánkban tehát a könnyen megoldható- és a komolyabb problémának érzékelők dominálnak.

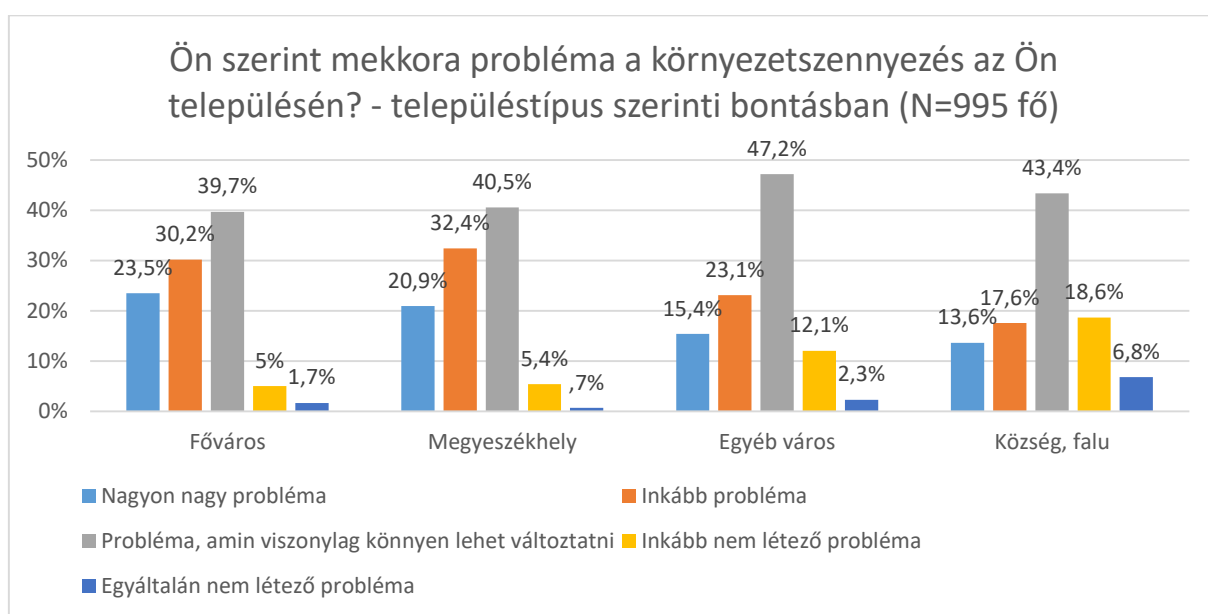
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A két nem elég hasonlóan látja a probléma mértékét. A nőknél a nagyon nagy probléma és az inkább probléma kategóriák megegyeznek (20,4% és 20,4%), míg a férfiak kevésbé érzik súlyosnak a környezetszennyezést a településükön (13,5% és 28,6%).

Iskolai végzettség tekintetében elmondható, hogy a megkérdezettek – iskolai végzettségeiktől függetlenül – kb. 24%-os arányban érzik inkább problémának a környezetszennyezést saját településükön. A maximum 8 általánost végzettek a többi válaszkategória szinte mindegyikében eltérnek a többiektől. Közülük 24,3% szerint ez súlyos probléma a

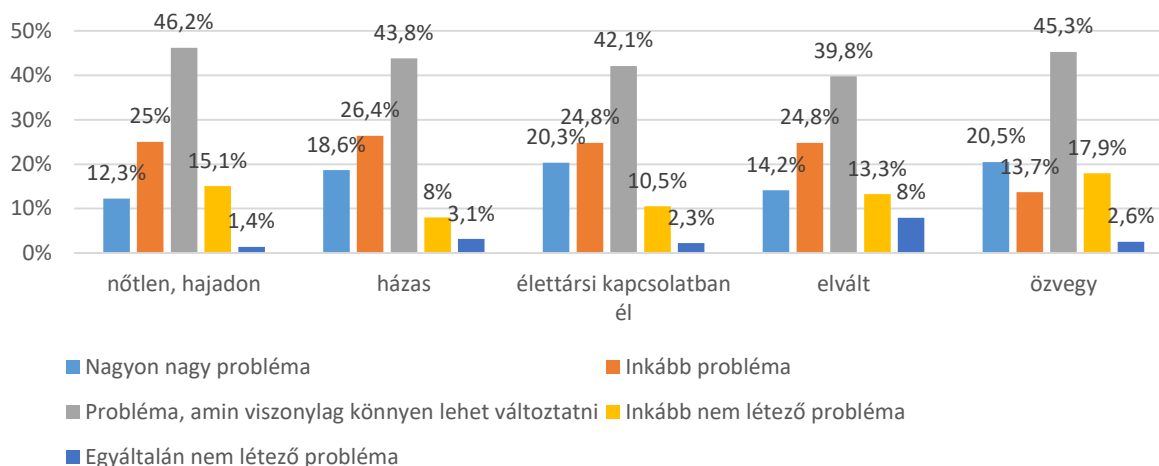
településükön, míg a más iskolai végzettséggel rendelkezők esetén ez az arány 13-18% körüli. Náluk csupán 30% körüli (31,1%) a könnyen kezelhető problémát választók aránya, ami a másik három csoport esetén jóval magasabb arányú, 45-50% közötti. Ha azt is figyelembe vesszük, hogy a maximum 8 általánost végzetteknel a legmagasabb a problémát tagadók aránya (20,4%), akkor elmondhatjuk, hogy **a kérdés őket osztja meg leginkább.**

Mivel a kérdésünk a saját településre vonatkozóan kérdez rá a környezetszennyezés problémájának mértékére, így különösen érdekes összevetni az eredményeket azzal, hogy a válaszadók milyen típusú településről érkeztek. Az rögtön feltűnik, hogy **a fővárosban és a megyeszékhelyeken élők jóval súlyosabb problémának érzékelik lakhelyükön a környezetszennyezést (53,7% és 53,3%).** Ez az arány a városokban élőknel 38,1%, míg a községekben, falvakban lakóknál csupán 31,2%. Jól látszik, hogy **a településnagysággal párhuzamosan növekszik a környezetszennyezés mértéke és az arra adott reakció is.** Ezt a gondolatmenetet erősíti az is, hogy a városokban és a községekben, valamint a falvakban élők tagadják legnagyobb arányban a problémát (14,4% és 25,4%). Ez az arány a fővárosban és a megyeszékhelyeken mindössze 6% körüli.

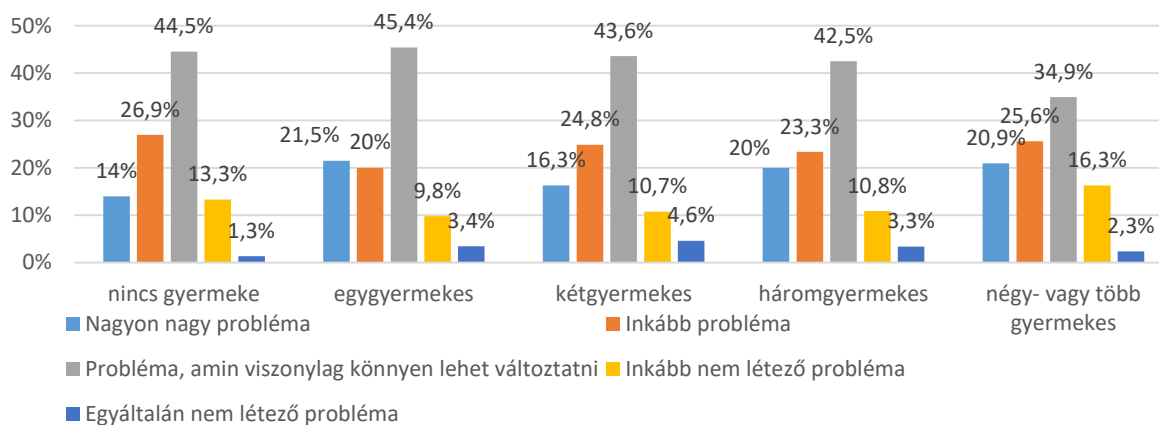
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Ön szerint mekkora probléma a környezetszennyezés az Ön településén? - családi állapot szerinti bontásban (N=988 fő)

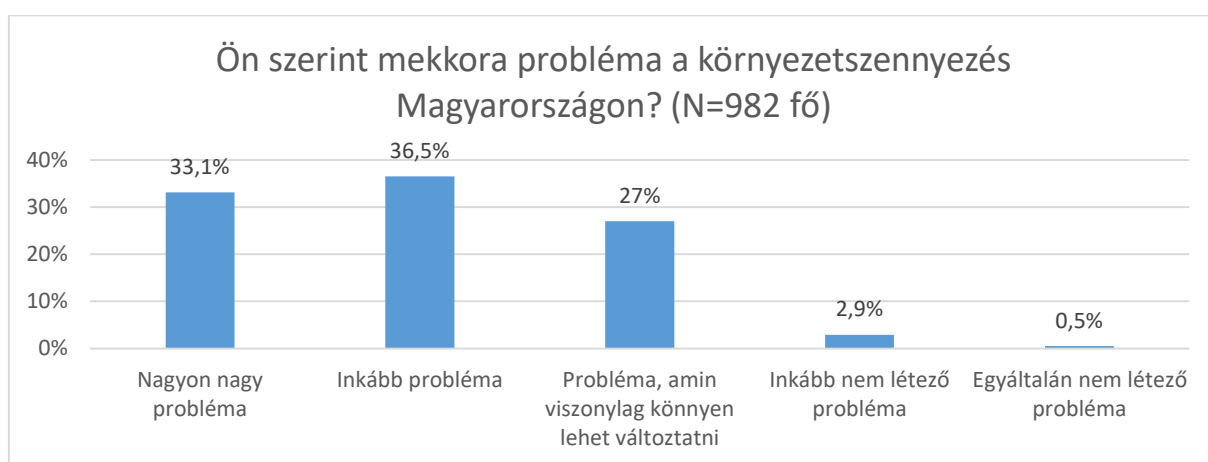

A kérdést a családi állapottal is összevetettük, melynek során jól látszik, hogy **a házasok és az élettársi kapcsolatban élők tartják komolyabb problémának a környezetszennyezést lakóhelyükön (45% és 45,1%)**. Ez az arány a többi csoport esetében 37-39% körüli. Érdekes azonban, hogy a környezetszennyezést súlyos problémának azonban az élettársi kapcsolatban élőkön (20,3%) kívül nem a házasok érzékelik, hanem az özvegyek (20,5%). Az özvegyek ugyanakkor 20,5%-ban tagadják, hogy probléma lenne településükön a környezetszennyezés. Ennek aránya még az elváltak körében magas (21,3%).

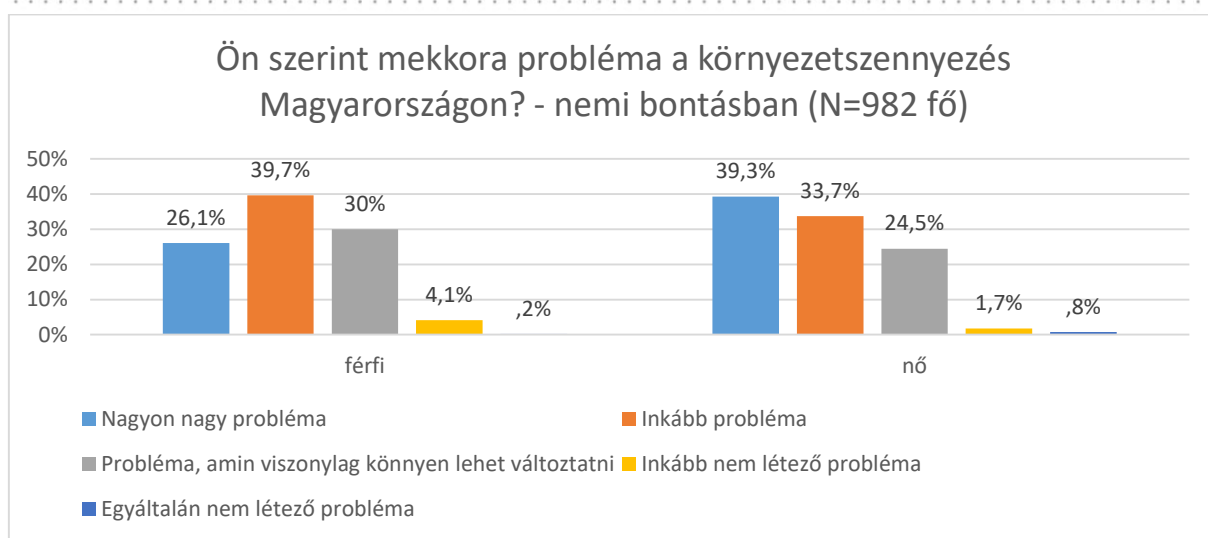
Ön szerint mekkora probléma a környezetszennyezés az Ön településén? - gyermekszám szerinti bontásban (N=995 fő)

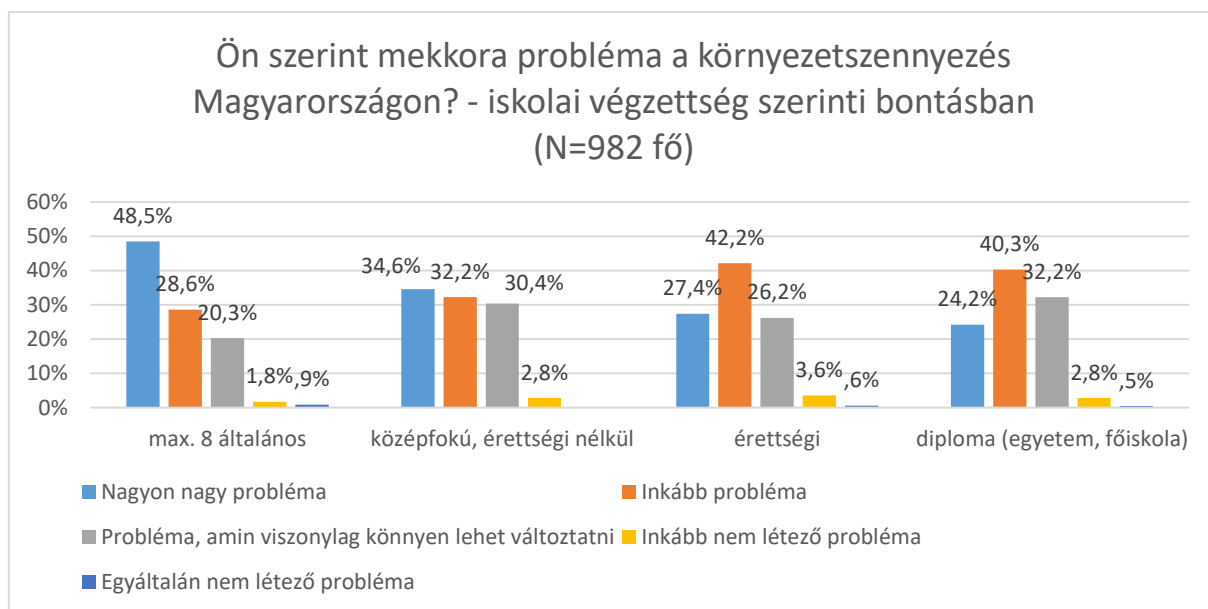
A gyermekszám szerinti bontás során azt látjuk, hogy a **környezetszennyezés problémájának felismerése és annak mértéke nem függ attól, hogy a válaszadónak mennyi gyermeke született. A válaszok aránya mind az öt kategóriában eléggé hasonlóan mondható.** Nincsen különösebb kiugró érték egyik csoport esetében sem. A problémát komolyabbnak érzők aránya 41-46% közöttiek, a problémát tagadóké pedig általában 13-18% körüliek.

A kérdéssorozatunk második elemeként arról kérdeztük válaszadóinkat, hogy mekkora problémának tartják a környezetszennyezést Magyarországon. **Jól látszik, hogy míg a saját lakóhelyükön többségében olyan problémának érezték a környezetszennyezést, mely viszonylag könnyen kezelhető (43,8%), addig országos viszonylatban már egészen másképp látják a jelenséget. A megkérdezettek 69,6%-a jelentősebb problémának érzi, 33,1%-uk pedig kimondottan súlyosnak.** Míg a lakóhelyük környezetszennyezését 14,8% (szinte) tagadta, addig az országra vetítve már csupán 3,4% vallja ugyanezt. **Ha tehát a problémakört távolabb helyezzük (kiterjesztjük a közvetlen lakóhelyen kívülre), annak mértékét komolyabbnak érzékelik az emberek.**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A nők alapvetően komolyabb problémának érzik Magyarországon a környezetszennyezést, mint a férfiak (73% vs. 65,8%). Ráadásul közöttük jóval magasabb azok aránya is, akik súlyos problémának látják mindezt (39,3% vs. 26,1%). **A férfiak tehát országos szinten sem érzik annyira komoly gondnak a környezetszennyezést, mint a nők. Ez lakóhely szintjén is hasonlóan alakult.**

Iskolai végzettség tekintetében itt is érzékelhető – akárcsak a lakóhellyel kapcsolatos előző kérdésnél, – hogy a maximum 8 általánost végzettek némiképp eltérnek a többi válaszadótól. Ők érzékelik a legsúlyosabb problémának az országot érintő környezetszennyezést (48,5%). Ez a másik három csoport esetében 30% körüli. Esetükben

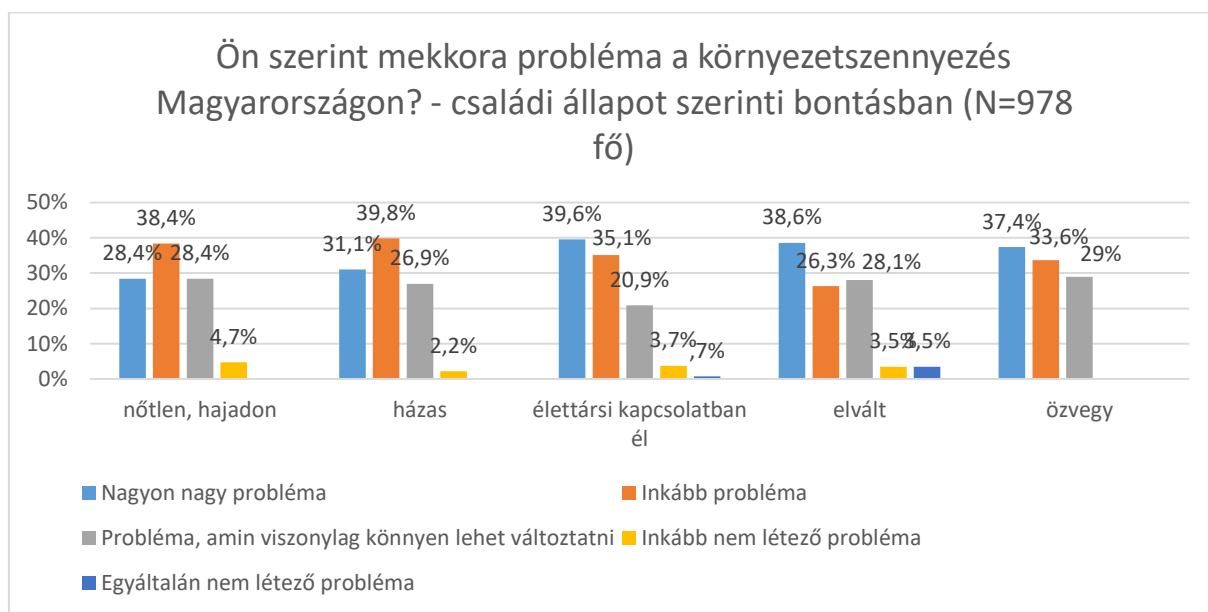

KINCS

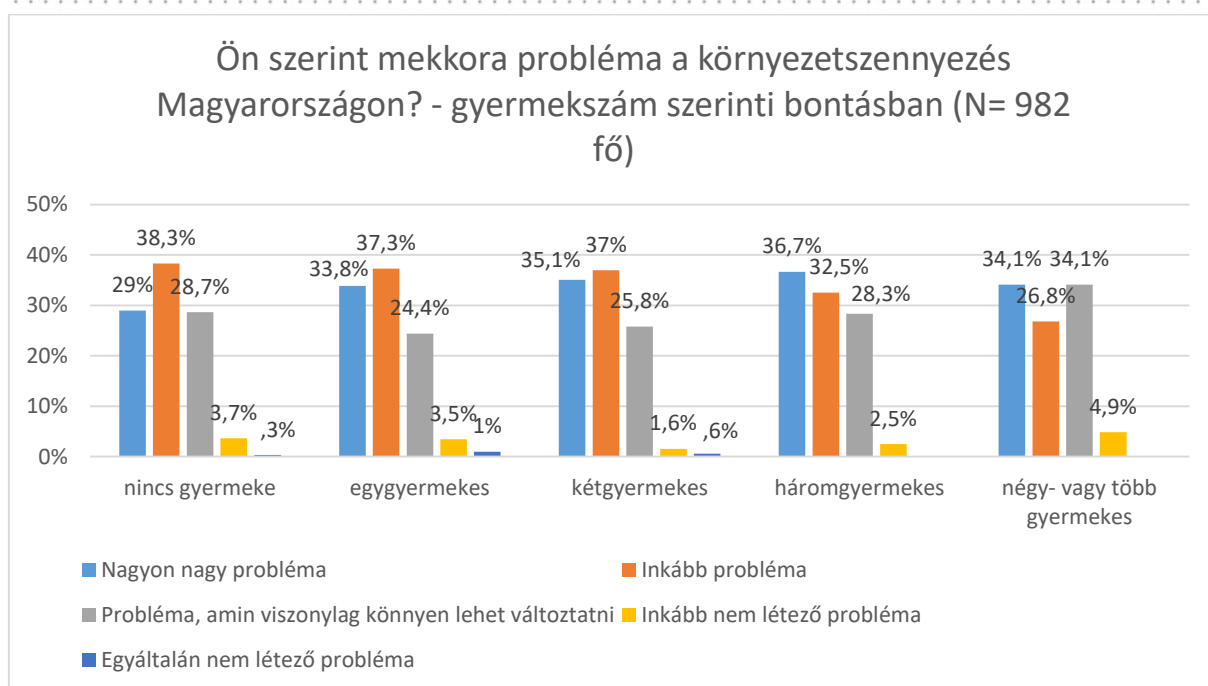
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

.....

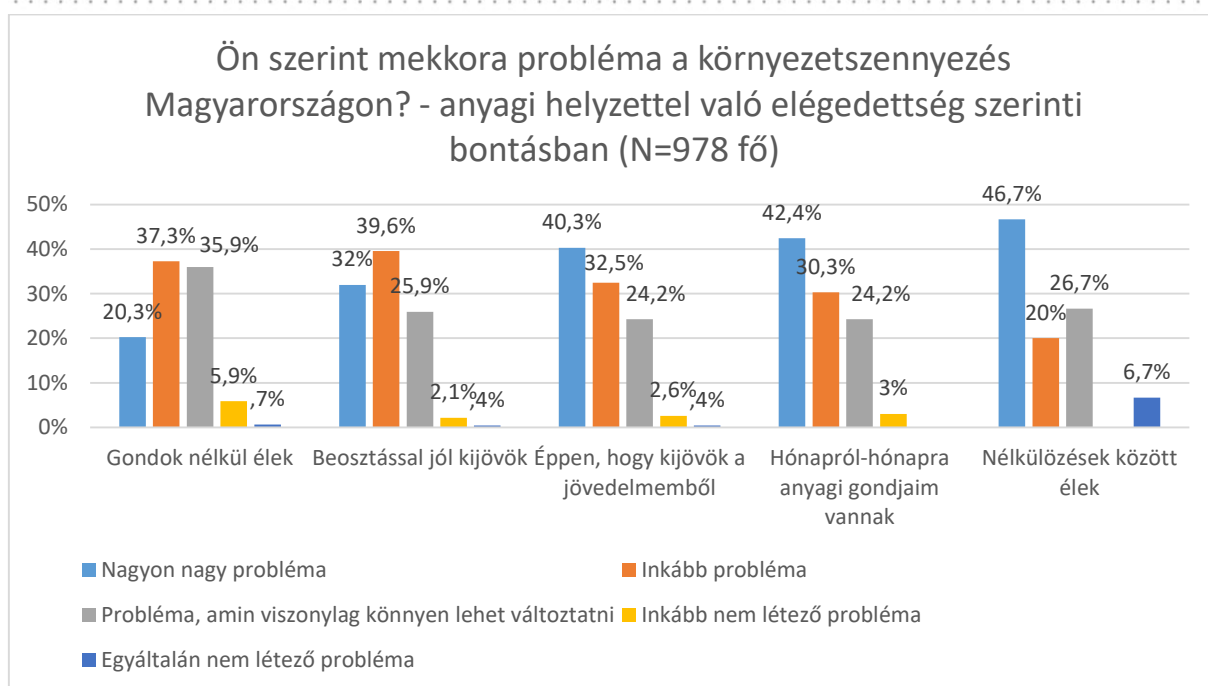
alacsonyabb mértékű a 'viszonylag könnyen kezelhető probléma' kategória aránya (20,3%, míg a többiekénél nagyjából 30%-os). Az érettségizettek és a diplomások 42,2%-ban, illetve 40,3%-ban érzékelik inkább problémásnak Magyarország környezetszennyezési gondjait.

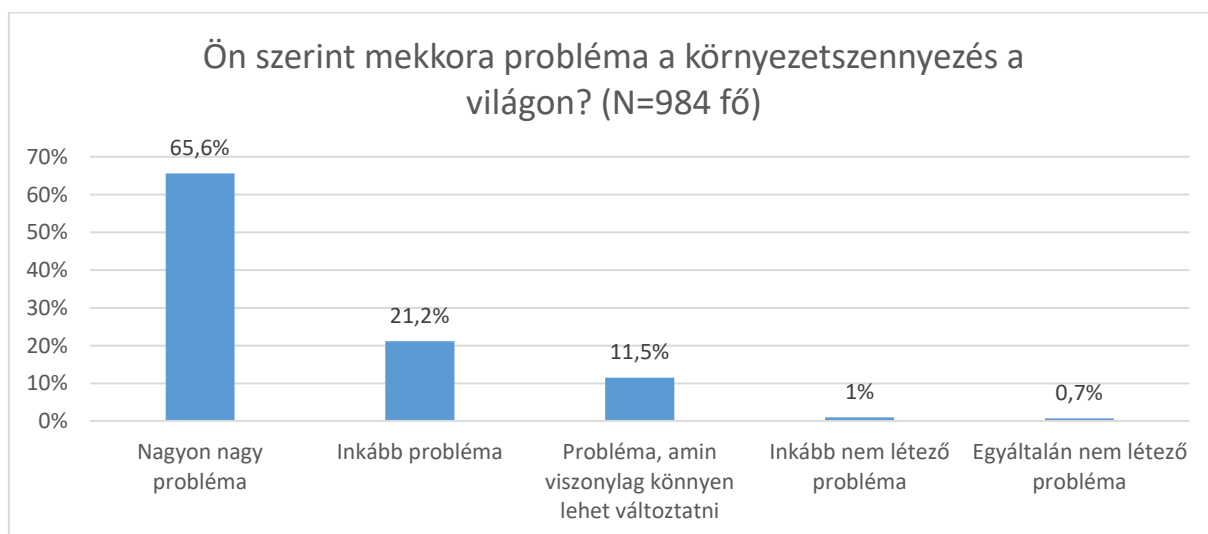
A családi állapottal összevetve itt is **kiemelkedik a házasok és az élettársi kapcsolatban állók aránya, ám mellettük kitűnik az özvegyek csoportja is**. E három kategória válaszadói érzékelik a súlyosabbnak az országot érintő környezetszennyezést. **A válaszadók mindhárom csoportban 70%-ot meghaladó arányban tartják komolynak a jelenséget**. Ettől függetlenül az élettársi kapcsolatban élőkénél a legmagasabb a problémát kimondottan súlyosnak tartók aránya (39,6%). Őket az elváltak követik 38,6%-kal, majd az özvegyek 37,4%-kal. A nőtlenek, hajadonok véleménye némiképp megoszlik a kérdést illetően.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

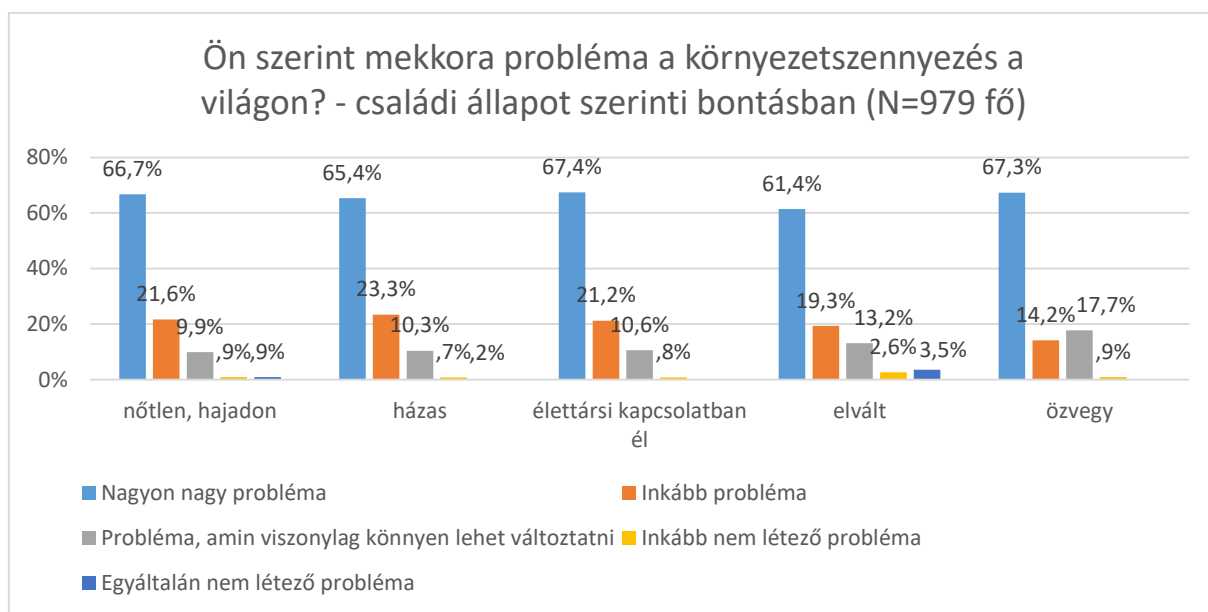
A környezetszennyezés mértékének megítélése a saját településen belül nem mutatott komolyabb eltéréseket a gyermekszám tekintetében. Ez nagyjából igaz az országra vonatkoztatva is. A gyermektelenek esetében néhány %-kal kevesebb azok aránya, akik súlyos problémaként érzékelik az országban a környezetszennyezést (29%). Ez a másik négy csoport esetében 67-72% között alakul. **Jelentős különbségek a válaszadói arányok között itt sem érzékelhetők.**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A kérdés anyagi helyzettel való elégedettség szerinti bontásából kiderül, hogy a problémát legkevésbé a gondok nélkül élők érzékelik komolynak, ám közülük is 57,6% szerint beszélhetünk komolyabb problémáról. A többi anyagi helyzetbe tartozó válaszadónál ez az arány 66-73% közötti. Érdekes, hogy **az országot sújtó környezetszennyezést súlyos problémának érzők száma annál magasabbnak mondható, minél kevésbé vannak megelégedve saját anyagi helyzetükkel. Míg a gondok nélkül élőknel ez az arány csupán 20,3%, addig a nélkülözések között élők esetében 46,7%.**

Kérdéssorozatunk harmadik, s egyben befejező elemeként a világot sújtó környezetszennyezés mértékéről kérdeztük a válaszadókat. Korábban azt írtuk, hogy **ha a környezetszennyezés problémakörét elkezdjük távolabbra helyezni a megkérdezettektől, vagyis saját településük után az országra kiterjesztve kérdezzük, azt tapasztaljuk, hogy a probléma súlyosságának mértékét erősebbnek érzékelik (településen: 41,4%, Magyarországon: 69,6%).** Mindez globálisan nézve még inkább beigazolódik, hiszen válaszadóink 86,8%-a szerint komoly a Földet sújtó környezetszennyezés mértéke, ráadásul 65,6%-uk szerint a **probléma kimondottan súlyos**. Nem meglepő, hogy saját településén még 14,8%, egész országot tekintve már csak 3,4%, míg világviszonylatban mindössze 1,7% volt azok aránya, akik szerint nem létező probléma a környezetszennyezés.

Habár a környezetszennyezési probléma megítélésének korábbi vizsgálatokor kirajzolódni látszott egyfajta hasonlóság a házasság és az élettársi kapcsolatban élők között¹, ez globális szinten teljesen eltűnt. Habár az elváltakon és az özvegyeken kívül mindhárom csoportban 88% feletti azok aránya, akik szerint a világot érintő környezetszennyezés problémája nagyon súlyos, ám ez a szám a másik két csoport esetében is 80% feletti, így lényeges eltérésről nem beszélhetünk. Mindez tehát azt jelenti, hogy **globális értelemben a környezetszennyezés**

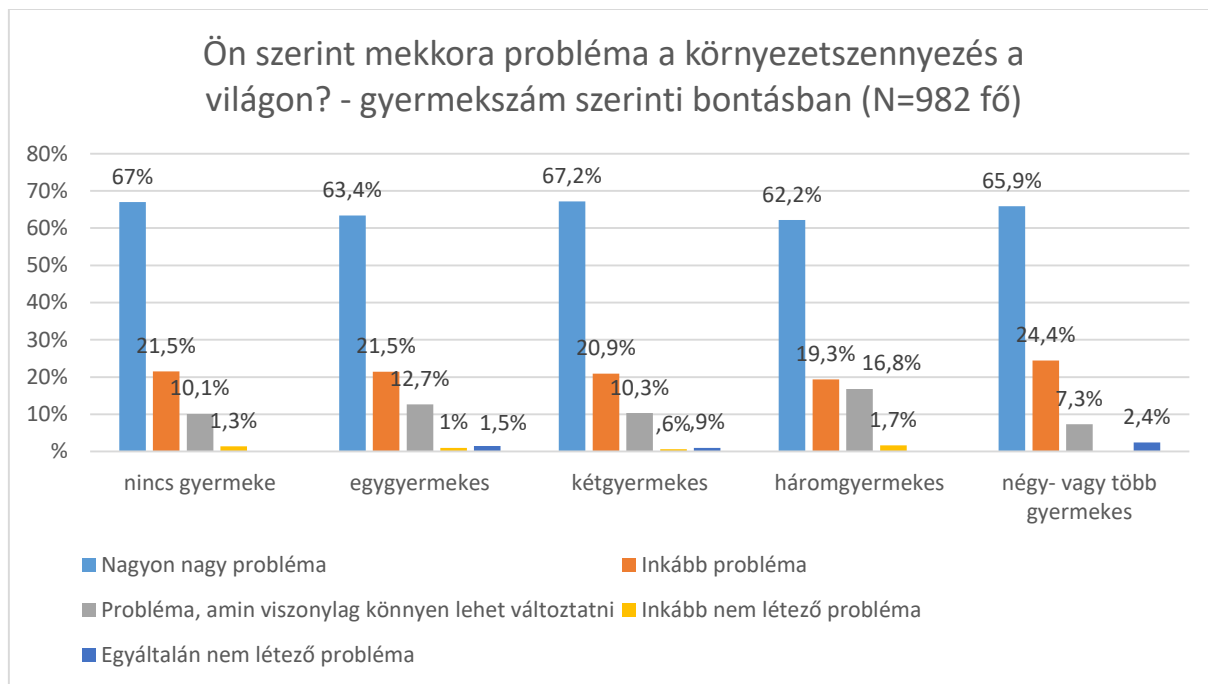
¹ Magyarország tekintetében az özvegyekkel együtt.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

.....
problémája mindenki szerint nagyon súlyosnak mondható, függetlenül a megkérdezettek családi állapotától.

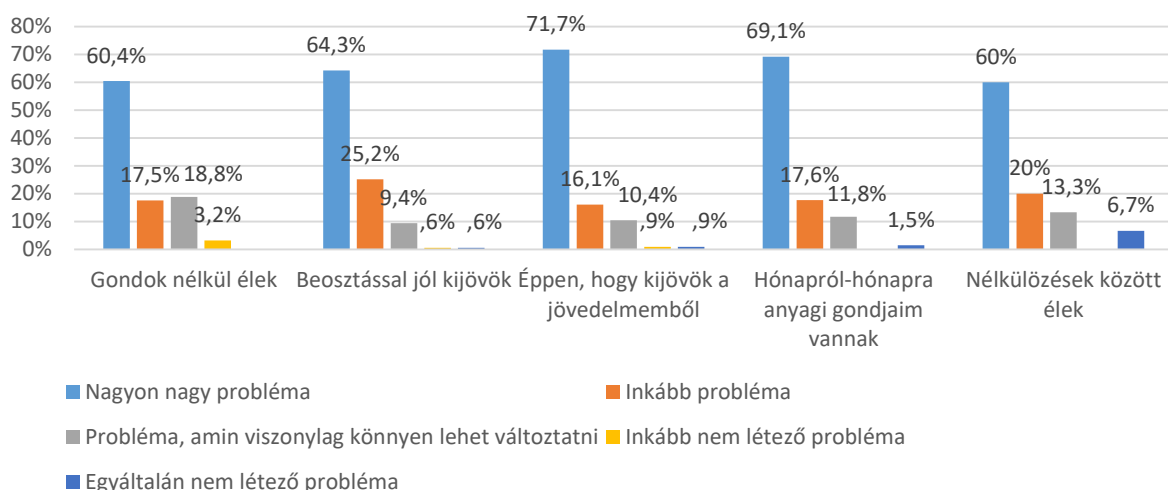
A környezetszennyezés mértékének megítélése különbözőképpen alakult a saját település, az ország és a világ viszonylatában, ám **egyik esetben sem mutatkozott komolyabb eltérés a gyermekszám tekintetében.**

KINCS

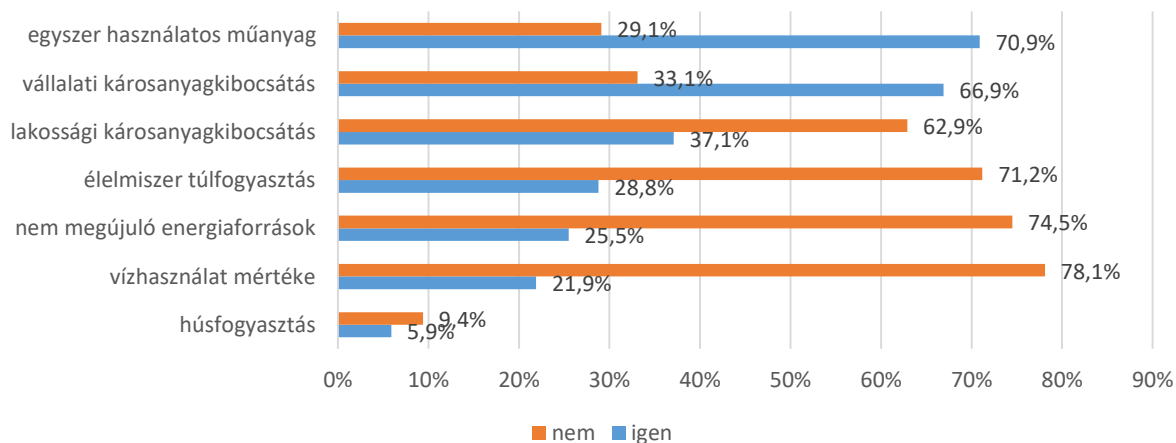
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Ön szerint mekkora probléma a környezetszennyezés a világon? - anyagi helyzettel való elégedettség szerinti bontásban (N=979 fő)

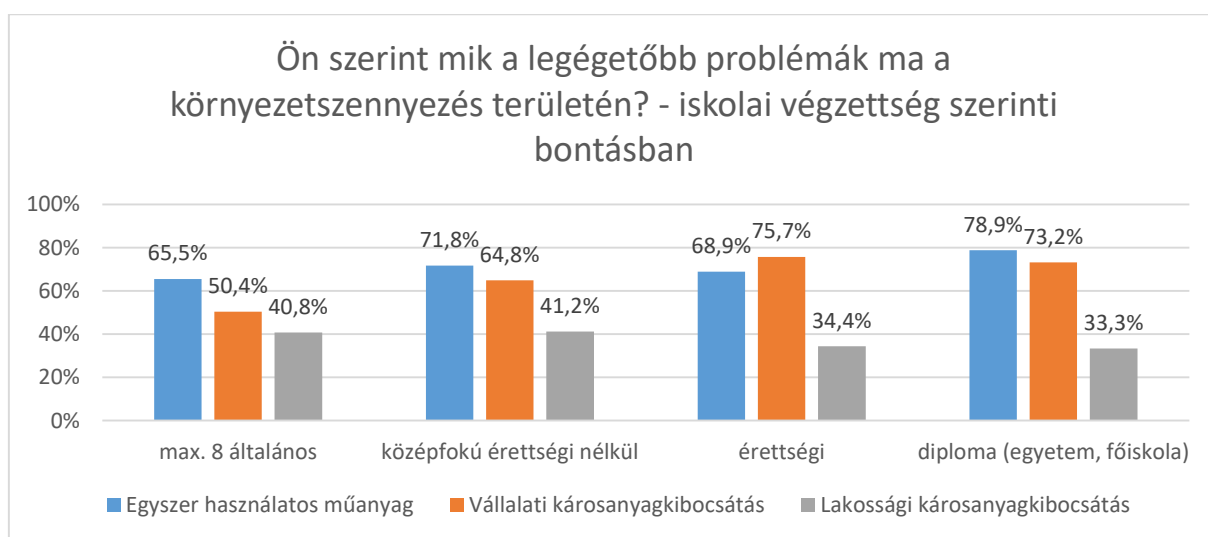

Globális értelemben a környezetszennyezés problémájára már nem mondhatjuk azt, hogy minél elégedetlenebbek a válaszadóink anyagi helyzetükkel, annál súlyosabbnak ítéli a problémát. Jól látszik, hogy világviszonylatban már minden kategóriának legalább a 60%-a (valahol több, mint 70%-a) súlyosnak érzi a környezetszennyezés problémáját. Számottevő különbségekről – ilyen magas százalékos arányoknál – már nem beszélhetünk.

Ön szerint mik a legégetőbb problémák ma a környezetszennyezés területén?

A környezetszennyezés témájánál maradv megkérdeztük válaszadóinktól, hogy szerintük mik a legégetőbb problémák ezen a területen. **Az egyszer használatos műanyagot a válaszadók 70,9%-a találta súlyos problémának. Valamivel kevesebben (66,9%) a vállalati károsanyagkibocsátást, míg jóval kisebb arányban (37,1%) a lakossági károsanyagkibocsátást említették.** Mivel a válaszadóink 30%-a sem választotta az 'élelmiszer túlfogyasztás', a 'nem megújuló energiaforrások', a 'vízhasználat mértéke' és a 'húsfogyasztás' válaszkategóriákat, így a továbbiakban ezeket nem elemezzük.

Az iskolai végzettség szerinti pozitív válaszok arányát tekintve azt látjuk, hogy **az egyszer használatos műanyagok leginkább a diplomásokat (78,9%), illetve a középfokú, érettségi nélküliek csoportját (71,8%) zavarják, ám a másik két iskolai végzettségen belül is 65%-on felüli a kategóriát jelölők aránya. Az érettségivel és diplomával rendelkezőknél 70%-on felüli (75,7% és 73,2%) a vállalati károsanyagkibocsátás említése, mint zavaró környezetszennyező probléma.**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

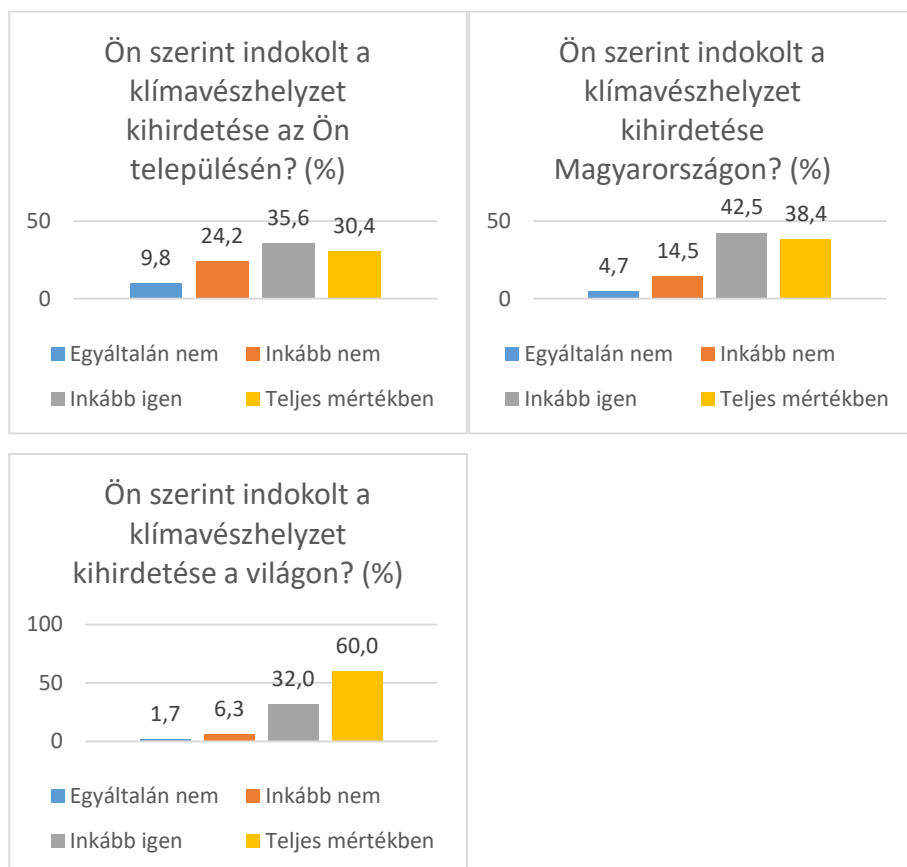
A gyermekszám szerinti pozitív válaszok arányát tekintve jól látható, hogy **míg az egyszer használatos műanyagról alkotott kép minden csoportban kiemelkedően magas (65-73% közötti), addig a vállalati károsanyagkibocsátás egyértelműen a gyermektelen válaszadókat zavarja leginkább (74,4%).** Az egy-, két- és háromgyermekesek esetében ez az arány 63-65% körüli, míg a négy- vagy annál több gyermekeseknél nem éri el az 50%-ot sem (48,8%). **A lakossági károsanyagkibocsátást a gyermektelenek érzik a legkevésbé problémának (32,2%).**

Klímaváltozás

A környezettudatosság és környezetvédelem kapcsán szeretnénk volna megtudni, érzékelik-e klímaváltozást a válaszadók, ha igen, ez milyen területen nyilvánul meg, mi okozhatja, valamint mit lehetne tenni ellene.

Elsőként a klímavész helyzet kihirdetésére kérdeztünk rá helyi, országos és nemzetközi szinten.

Az eredmények azt mutatják, sokkal inkább indokolt klímavész helyzetről beszélni nemzetközi szinten, ezt pedig jól szemléltetik a következő ábrák:

Látható, hogy a válaszadók sokkal inkább érzik indokoltnak a klímavész helyzet kihirdetését országos és világviszonylatban, mint helyi szinten: 30,4% válaszolta azt, teljes mértékben egyetért a klímavész helyzet kihirdetésével a településén, 38,4% Magyarországon, 60% pedig a világon.

A helyi szintű klímavész helyzet kihirdetésével a nők értenek jobban egyet, hiszen 34,8%-uk teljesen egyetért vele, míg a férfiaknál ez az arány 25,3%.

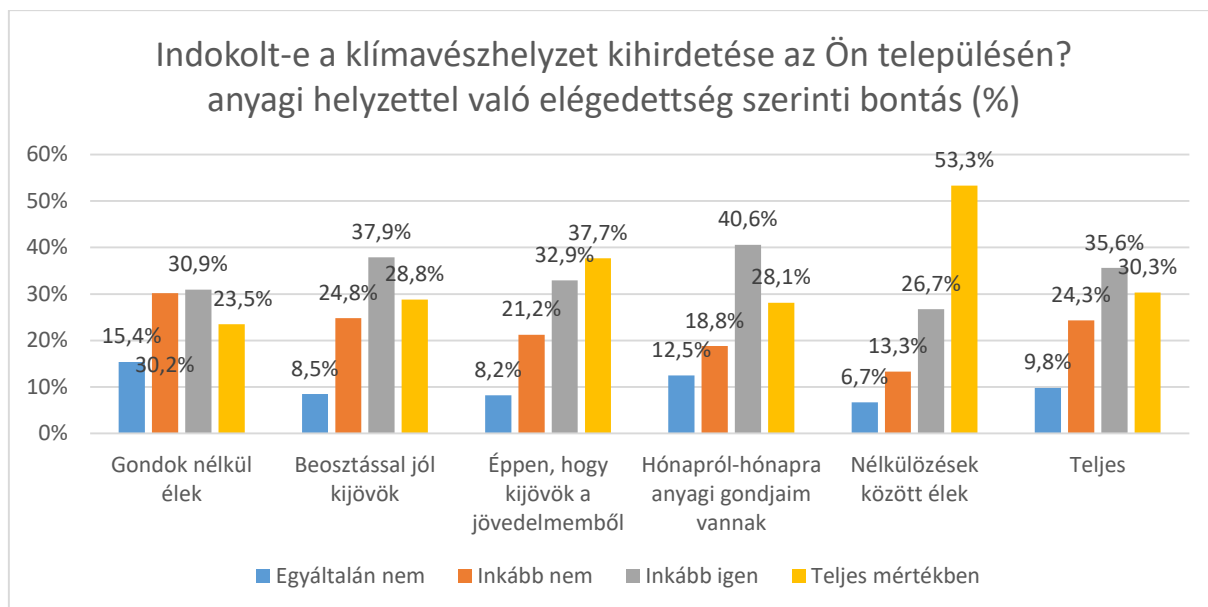

KINCS

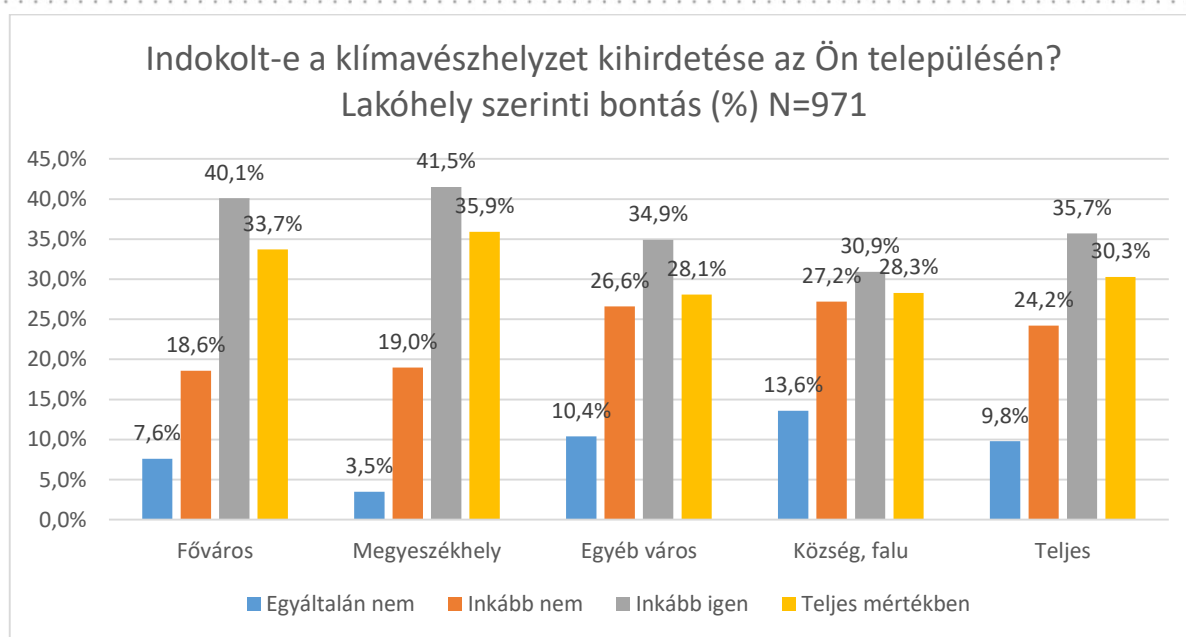
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Lakóhely szerinti bontásban nézve a helyi szintű klímavész helyzet kihirdetésével legnagyobb mértékben a megyeszékhelyeken élők (35,9%), és a fővárosban lakók (33,7%) értenek teljes mértékben egyet. Látható tehát, hogy **a nagyobb városokban élők jobban érzékelik a klímaproblémákat.**

Anyagi helyzet vonatkozásában is szignifikáns eredményeket kaptunk: **minél kevésbé elégedett valaki az anyagi helyzetével, annál inkább indokoltnak tartja a klímavész helyzet kihirdetését a településén** (akik gondok nélkül élnek, mindössze 23,5%-uk ért teljes mértékben egyet a klímavész helyzet kihirdetésével, míg a nélkülözések között élők csaknem 53,3%-a).

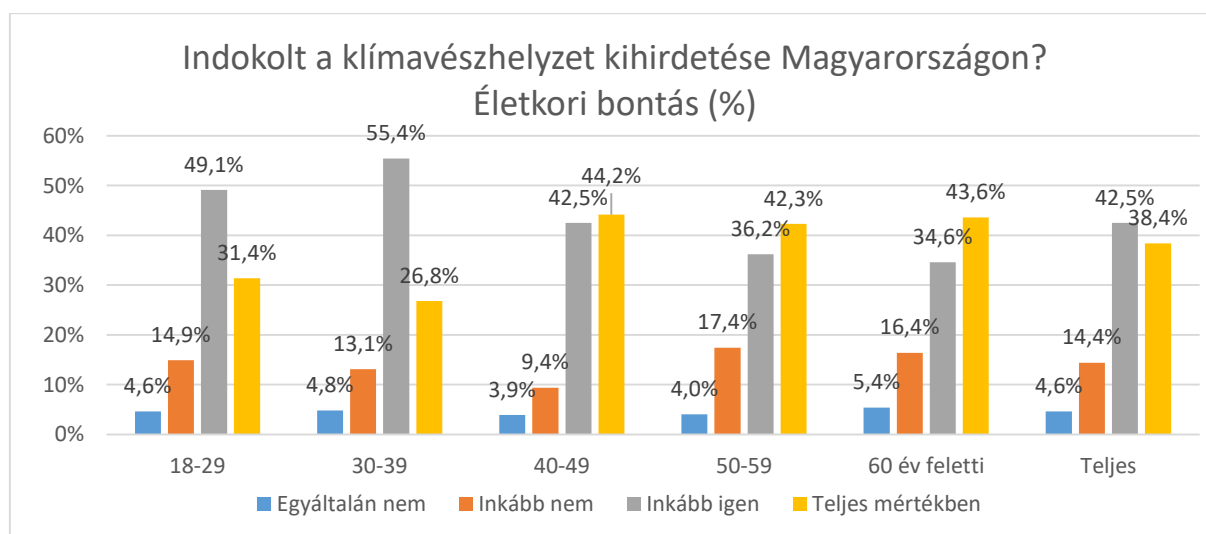

Az országos szintű klímavész helyzet kihirdetését szintén a nők támogatják nagyobb arányban: míg a férfiak 32,5%-a ért egyet teljes mértékben, addig a nőknél ez az arány 43,7%, tehát közel 9%-nyi eltérés tapasztalható.

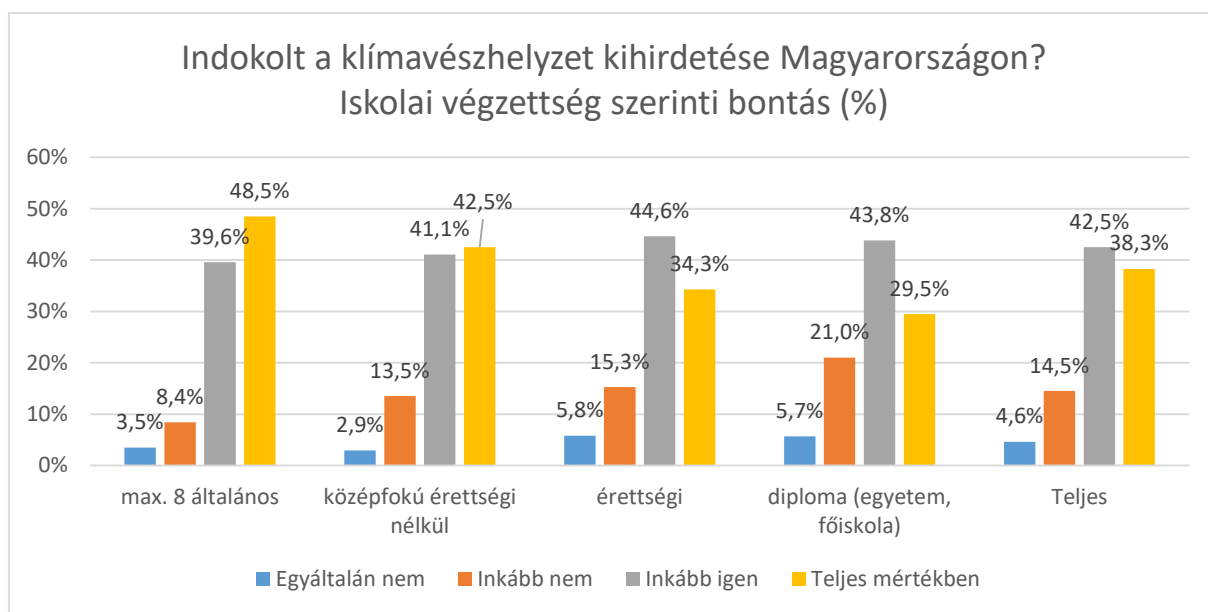
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Az ábrán jól látható, hogy a válaszadók szerint a helyi szintű klímavészhelyzet kihirdetését leginkább a megyeszékhelyen élők (35,9%), valamint a fővárosban élők (33,7%) gondolják teljes mértékben indokoltnak.

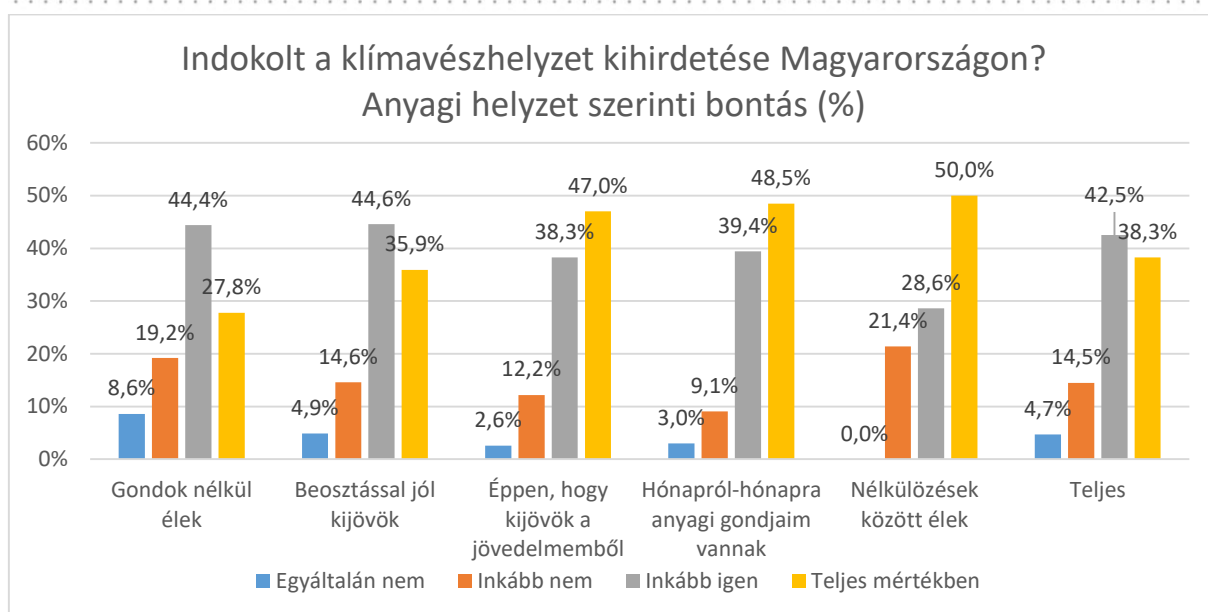
Életkorok tekintetében a 40-49 éves korosztály tartja a legindokoltabbnak a klímavészhelyzet kihirdetését Magyarországon. A 18-29 és 30-39 éves korosztály inkább indokoltnak tartja (49,1% és 55,4%), az idősebb korosztályba tartozók azonban sokkal határozottabban vélekednek a kérdésről.

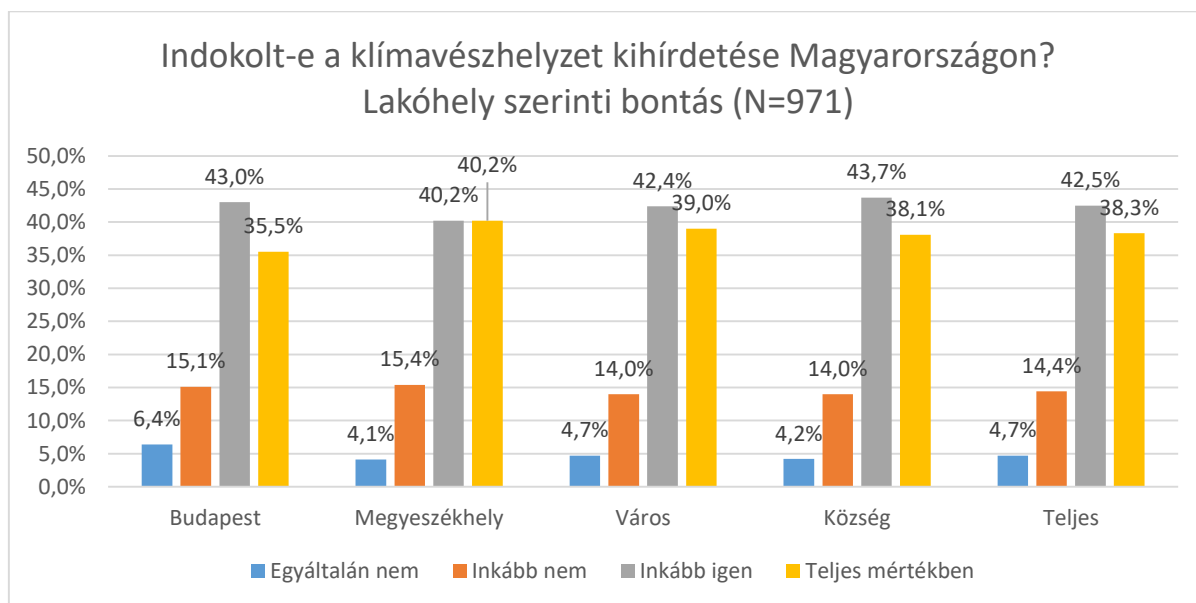
Iskolai végzettség tekintetében azt tapasztalhatjuk, hogy **minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál kevésbé tartja indokoltnak a klímavészhelyzet kihirdetését Magyarországon**. Míg a 8 általánost végzett emberek összesen 11,9%-a szerint egyáltalán nem, vagy inkább nem indokolt a klímavészhelyzet kihirdetése, addig a diplomával rendelkezőknél ez az arány 26,7%.

A jövedelmi helyzet tekintetében szintén az figyelhető meg, mint helyi szinten – **minél rosszabbnak ítéli meg valaki az anyagi helyzetét, annál inkább gondolja azt, hogy teljes mértékben indokolt a klímavészhelyzet kihirdetése Magyarországon**.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Lakóhely szerinti bontásban azt láthatjuk, hogy teljes mértékben a megyeszékhelyeken (40,2%) lakók azok, akik indokoltnak tartják a klímavész helyzet kiírását Magyarországon.

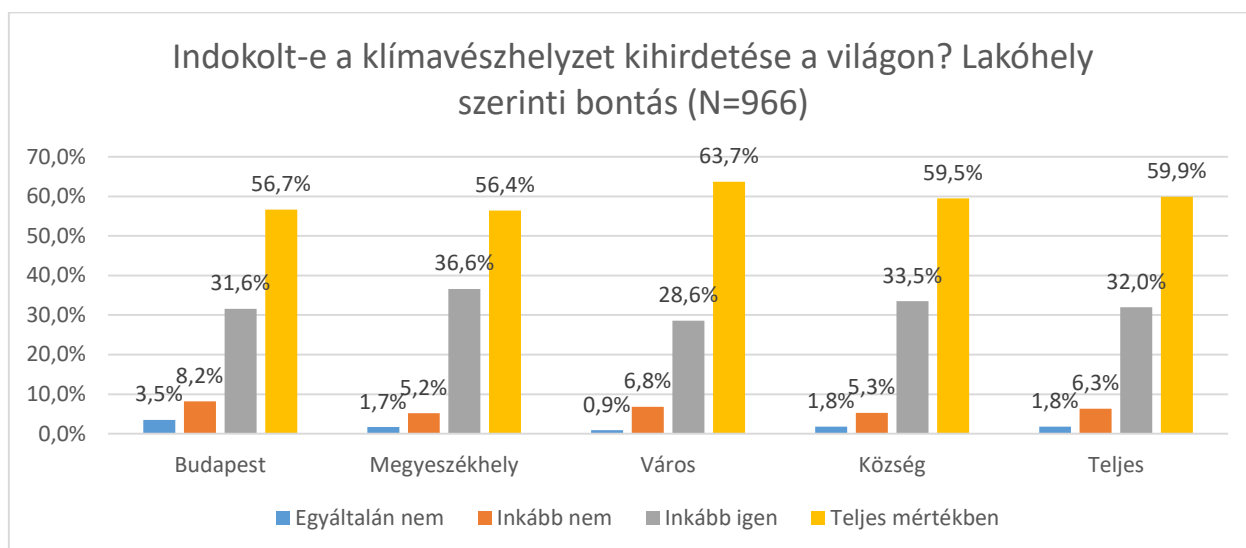
A harmadik szintű, tehát a világi/nemzetközi szintű klímavész helyzet kiírása már sokkal inkább bizonyult indokoltnak a válaszadók körében. Ebben az esetben is elmondható, hogy nemek szerinti megoszlás tekintetében a nők értenek egyet az állítással nagyobb mértékben (a férfiak 55,5%-a tartja teljes mértékben indokoltnak, a nőknél pedig 64%). A többi demográfiai

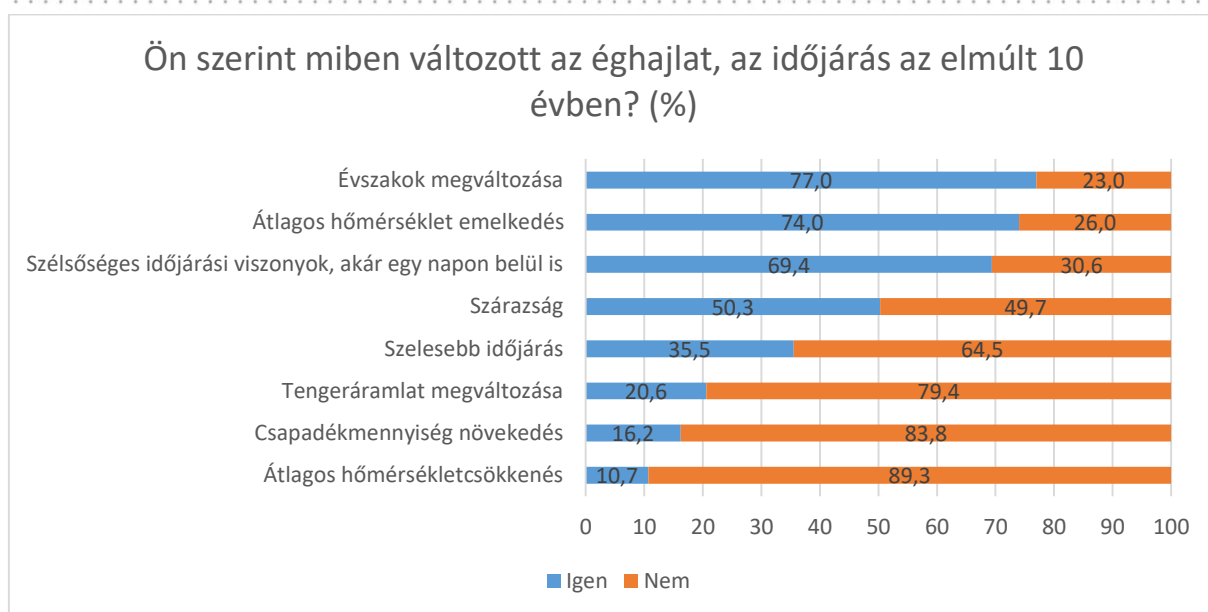
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

változó nem mutatott szignifikanciát a kérdés megítélésével. Lakóhely szerinti bontásban – bár nem szignifikáns – a városokban élők (63,7%) tartják indokoltnak a klímavész helyzet kihirdetését a világon.

A klímahelyzet kapcsán fontos volt megkérdezni, hogy a válaszadók érzékeltek-e változást az elmúlt 10 évben az időjárásban, vagy az éghajlati viszonyokban. Az adatok szerint **a megkérdezettek 93,9%-a szerint változott az éghajlat, az időjárás az elmúlt 10 évben**. Arra a kérdésre, hogy miben változott az éghajlat az elmúlt 10 évben, nyolc állítást fogalmaztunk meg a válaszadóknak (évszakok változása, csapadékmennyiség növekedése, szelesebb időjárás, szélsőséges időjárási viszonyok akár egy napon belül is, szárazság, átlagos hőmérsékletcsökkenés, tengeráramlat megváltozása, átlagos hőmérsékletemelkedés). Az eredmények a következő ábra szerint alakultak:

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Az ábrából jól látható, hogy **három területen érzékeltek leginkább változást: az évszakok megváltozásában (77%), az átlagos hőmérsékletemelkedésben (74%), valamint a szélsőséges időjárási viszonyokban (69,4%), de sokan említették a szárazságot is (50,3%).**

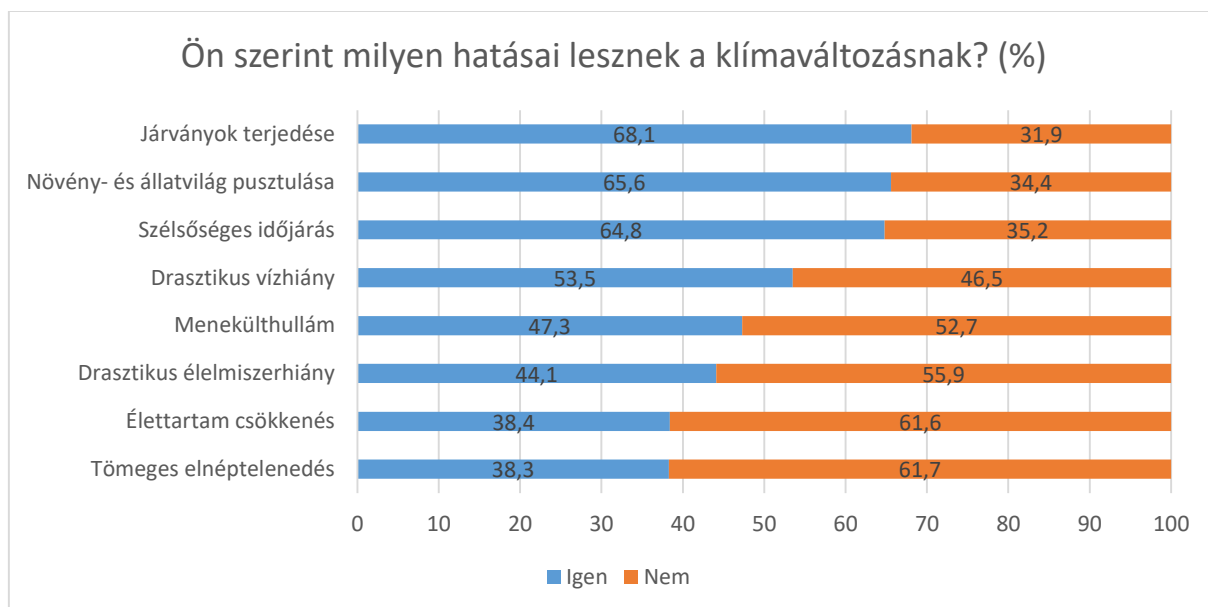
Az évszakok változását korcsoportos bontás szerint **legtöbbször a 60 év feletti válaszadók érzékelték (82,1%),** de nincs számottevő különbség a korcsoportok között (a legkevesebb a 30-39 évesek körében, 68,6%).

Azon válaszadók között, akik szerint a szárazság is jól érzékelhető változás volt az elmúlt 10 évben, nagyobb arányban vannak az 50-59 (61,6%) és 60 (57,8%) év feletti személyek. Lakóhely tekintetében is összefüggés mutatkozik: **a vidéken élők érzékeltek leginkább szárazságot az elmúlt 10 évben (56,2%).** Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy a falvakban élő emberek nagyobb arányban foglalkoznak mezőgazdasággal, és a szárazság jelensége jobban megfigyelhető a termés mennyiségében és minőségében. Legkevésbé a fővárosban élők körében tapasztaltak szárazságot (42,1%).

Bár a klímaváltozásnak már a mindennapjainkban érzékelhető hatásai is vannak, szeretnénk volna megtudni, vajon miként vélekednek a válaszadók a jövőt illetően: mitől kell tartania az emberiségnek a jövőben, amit a klímaváltozás okozhat. Ebben az esetben is nyolc állítást fogalmaztunk meg (tömeges elnéptelenedés, növény- és állatvilág pusztulása, járványok

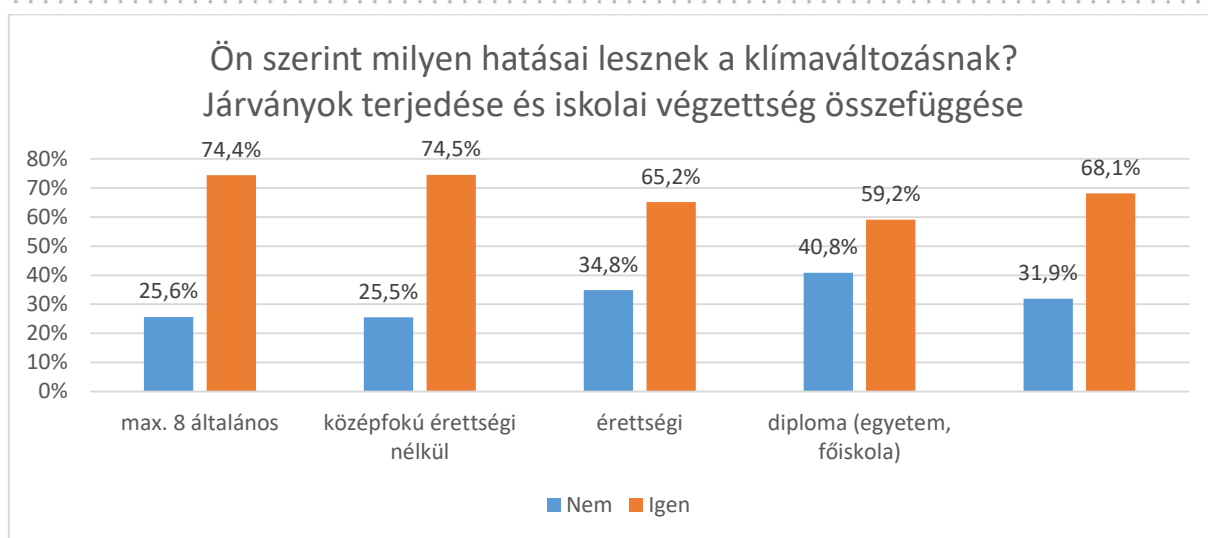
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

terjedése, drasztikus élelmiszerhiány, drasztikus vízhiány, szélsőséges időjárás, menekülthullám, élettartam csökkenése).

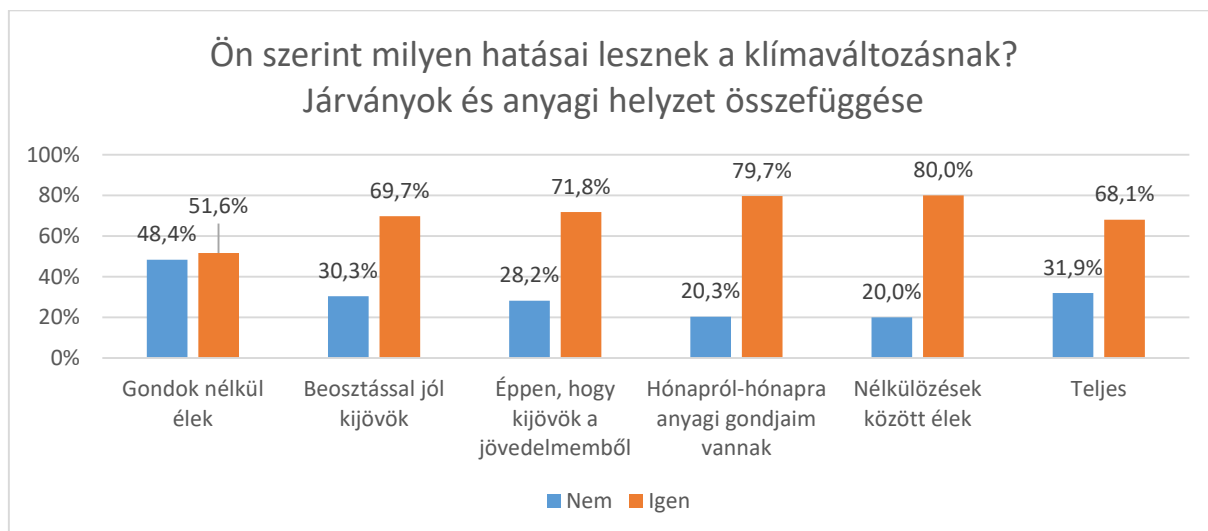

Az eredmények jól szemléltetik, hogy az adatfelvétel ideje már a koronavírus terjedésének idején történt, hiszen a legnagyobb arányban a járványok terjedését (68,1%) jelölték meg, mint a klímaváltozás egyik jövőbeni hatását. Ezt követte a növény- és állatvilág pusztulása (65,6%), valamint a szélsőséges időjárás (64,8%). Legkevésbé tartották valószínűnek a tömeges elnéptelenedést (38,3%), valamint az élettartam csökkenését (38,4%).

Azon válaszadók között, akik szerint a járványok terjedése lesz az egyik legfőbb hatása a klímaváltozásnak, nagyobb arányban vannak a nők, hiszen 76,6%-uk jelölte ezt a válaszlehetőséget, míg a férfiaknál ez az arány 58,5% volt. Iskolai végzettség tekintetében elmondható, hogy minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál kevésbé tartja valószínűnek a járványok terjedését. Vélhetően ők azért tartják kevésbé valószínűnek, mert hisznek a fejlett orvostudományban, valamint az egyre javuló életkörülményekben, és a megfelelő higiéniai előírások betartásában.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

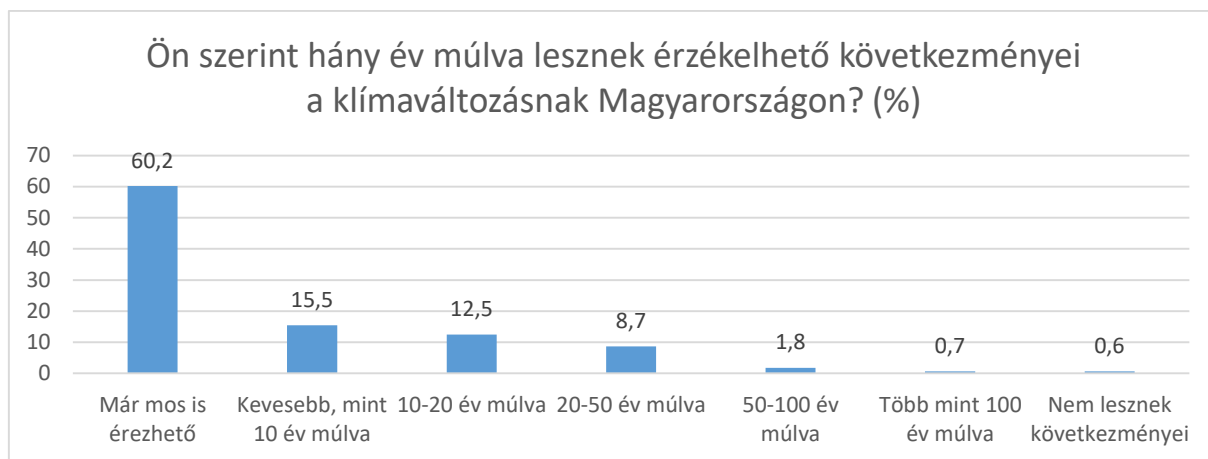
Lakóhely szerinti bontás tekintetében a **községekben (75,4%), valamint a megyeszékhelyeken élők (72,6%)** tartanak jobban a járványok terjedésétől. Ami a gyermekszámot illeti, az adatok szerint **leginkább a három- (78,2%) és kétgyermekes családok (72,2%), a legkevésbé pedig a gyermektelenek (57,8%)** vélik a klímaváltozás lehetséges hatásának a járványok terjedését. Az anyagi helyzetet illetően itt is elmondható az a tendencia, hogy **minél rosszabbnak ítéli meg valaki az anyagi helyzetét, annál inkább valószínűnek tartja a járványok terjedését.**

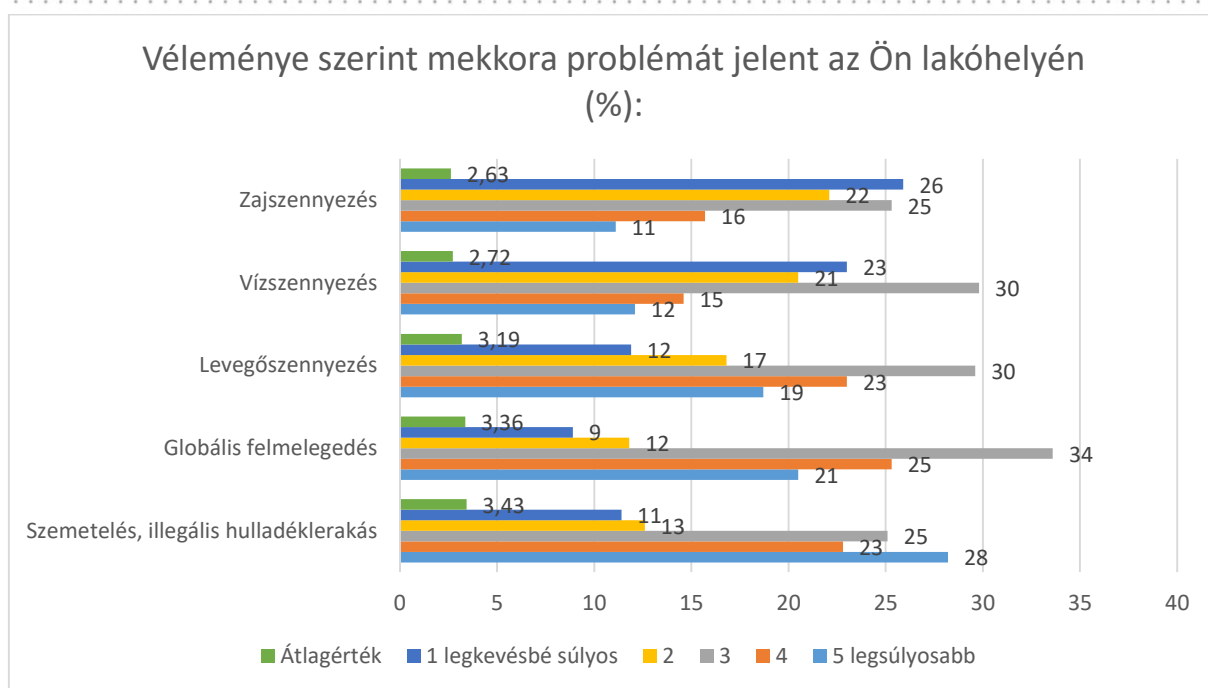
A növény- és állatvilág pusztulását „megjóslok” esetében legnagyobb arányban a **felsőfokú végzettséggel rendelkezők vannak (74,5%)**. Minél alacsonyabb az iskolai

végzettsége valakinek, annál kevésbé ért egyet az állítással (a 8 osztályt végzettek körében 54,2%).

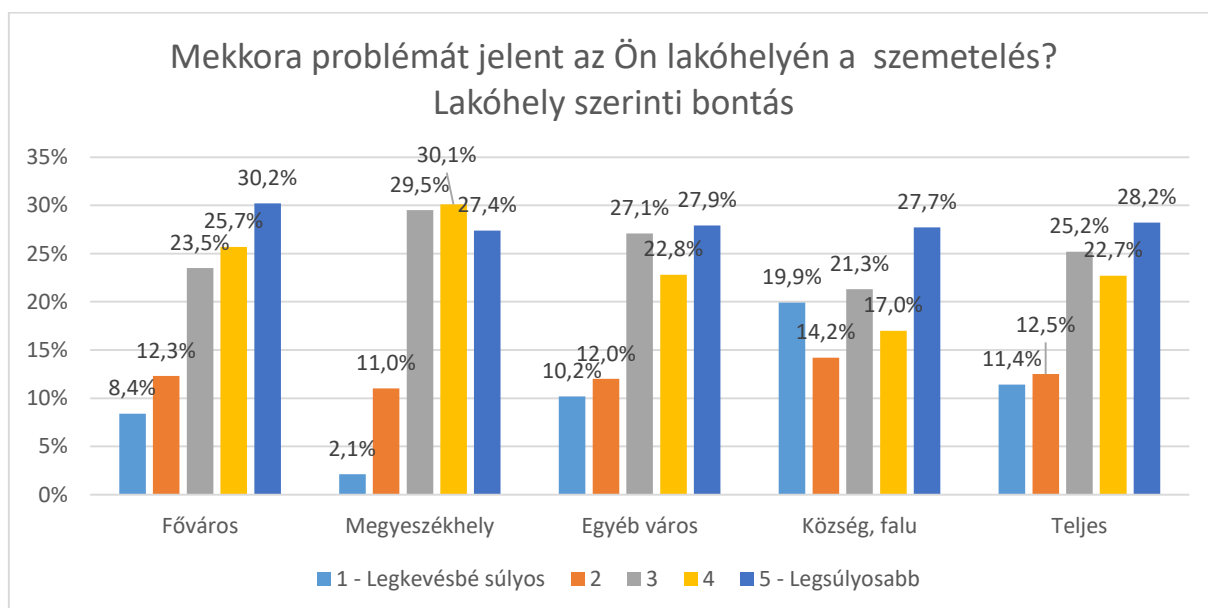
A válaszadók túlnyomó hányada (60,2%) szerint a klímaváltozás hatásai Magyarországon már most is érzékelhetők.

A kutatás során arra is kerestük a választ, mekkora problémát jelent a levegő-, a víz-, és zajszennyezés, továbbá a személtelés/illegális szemétklerakás, valamint a globális felmelegedés a válaszadók lakóhelyén. Ezt a válaszadók egytől ötig terjedő skálán értékelték, ahol 1-es volt a legkevésbé súlyos, 5-ös pedig a legsúlyosabb. A következő ábrán látható, hogy **a legjelentősebb problémát a személtelés/illegális hulladéklerakás (3,43-as átlagérték), a globális felmelegedés (3,36-os átlagérték), a levegőszennyezés (3,19-es átlagérték) jelenti a válaszadók lakóhelyén, míg a zajszennyezés (2,63-as átlagérték) bizonyult a legkevésbé problémásnak a felsorolt állítások közül.**

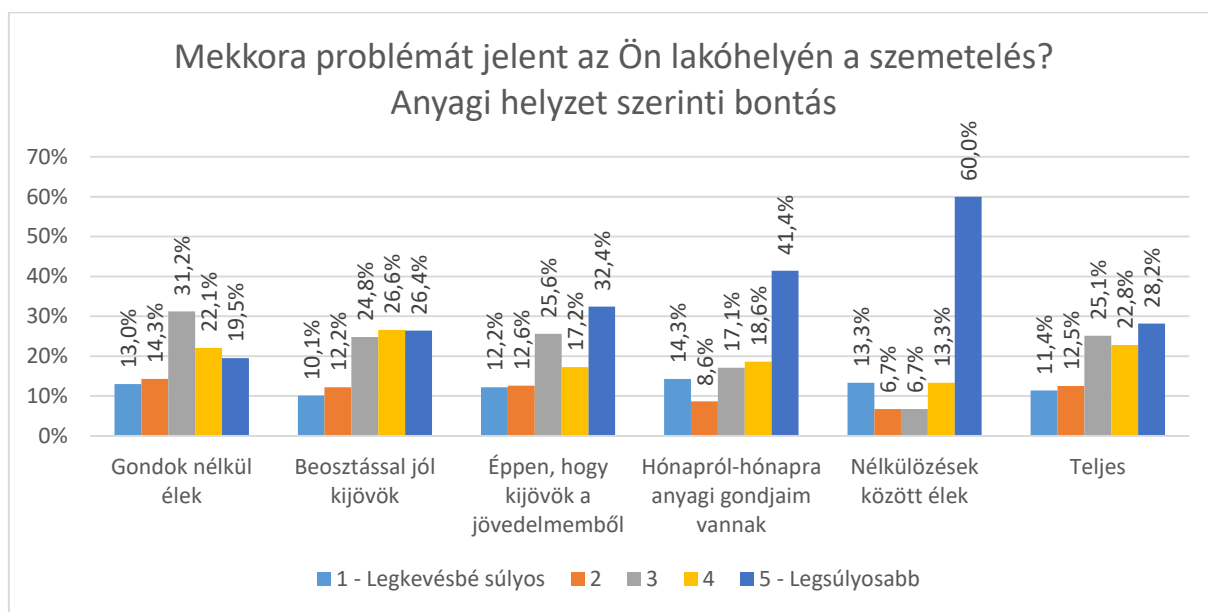
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A szemetelés, illegális hulladéklerakás nemek szerinti bontásban a nők számára jelent nagyobb problémát (a nőknél 31,6% ítélte meg a legsúlyosabbnak, míg a férfiaknál ez az arány 24,3%). Ha a lakóhely szerinti bontást nézzük, az adatok jól tükrözik a valóságot: **a fővárosban élőknl** **jelent a legnagyobb problémát a szemetelés, legkevésbé pedig a községekben élőknl.**

Az anyagi helyzet megítélése szempontjából is jól látható, hogy **minél rosszabb anyagi helyzetben van valaki, annál nagyobb problémát jelent a lakóhelyén a szemetelés, az**

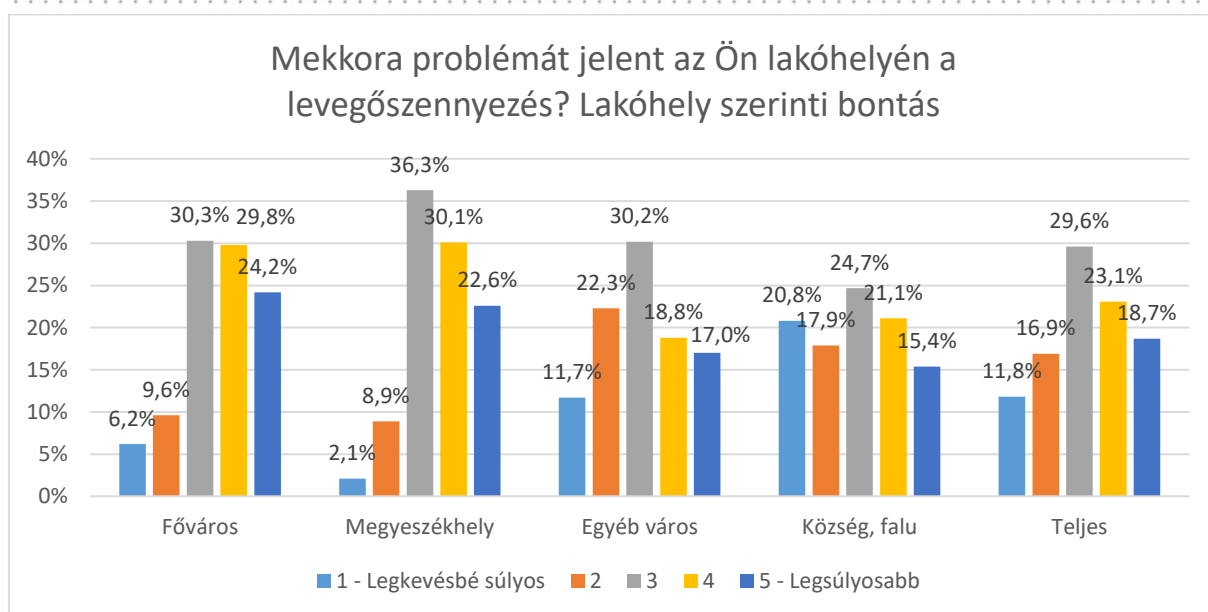
illegális szemétkerítés. Azok az emberek, akik jobb anyagi helyzetben vannak, az esetek túlnyomó részében jobb környéken élnek (ahol a szemétszállítás, közterületek tisztán tartása jól koordinált).

A lakóhelyen történő szemétkerítés és illegális szemétkerítés nagyobb problémát jelent a gyermekes (31,5% szerint a szemétkerítés a legsúlyosabb probléma), mint a gyermektelen válaszadóknak (20,5% szerint a legsúlyosabb).

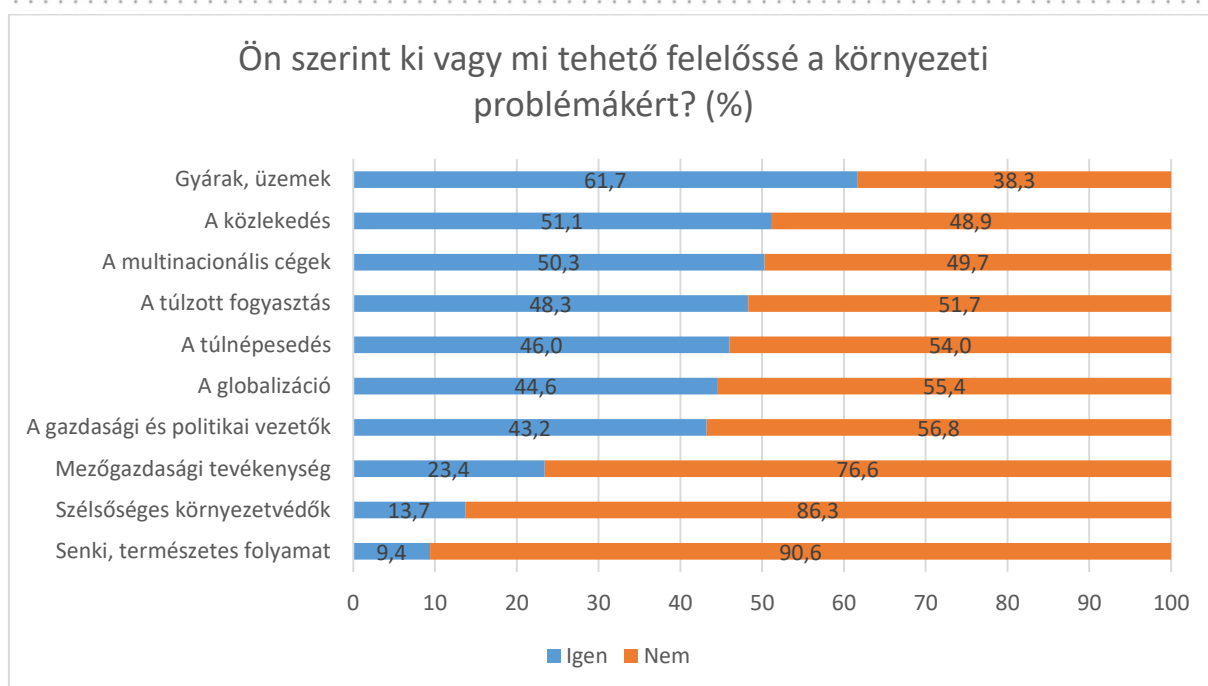
Azok körében, akik szerint a globális felmelegedés is az egyik legsúlyosabb problémát jelenti lakóhelyükön, szintén a nők vannak többségében. Míg a nők 23,4%-a tartja a legsúlyosabbnak a problémát, addig a férfiaknál ez az arány 17,2%. A gyermekes és gyermektelen családok esetében szintén az mondható el, hogy **a gyermekes válaszadók súlyosabbnak ítélik meg a problémát (23,3%), mint a gyermektelen válaszadók (14,2%).**

Ahogy fentebb említésre került, a harmadik leggyakoribb problémának a levegőszennyezést jelölték a megkérdezettek. Lakóhely szerinti bontásban jól látható, hogy **a fővárosban élők számára jelenti a legsúlyosabb problémát a levegőszennyezés (24,2%), a községekben, falvakban élők esetében a probléma súlyossága a fővárosban élőkéhez képest jelentősen csökken (15,4%).**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Régiók szerinti bontásban nézve Északmagyarország (26,2%), Közép-Magyarország (19,7%) és Közép-Dunántúl (18,3%) tűnik a leginkább érintettnek a levegőszennyezésben.

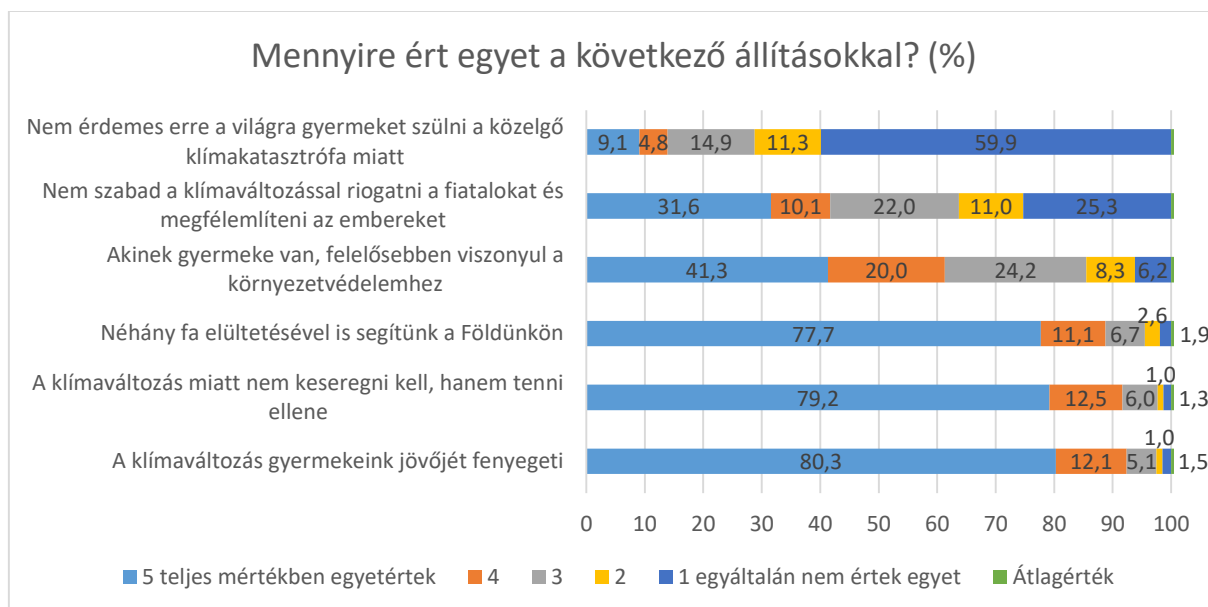
Egy probléma megoldásának legfőbb feltétele, ha tudjuk, mi a kiváltó ok. Éppen ezért szerettük volna megtudni a megkérdezettektől, véleményük szerint mi vagy ki tehető felelőssé a környezeti problémákért. Tíz elemet soroltunk fel, melyekről eldönthették, szerintük felelősek-e vagy sem a környezeti problémákért (multinacionális cégek, mezőgazdasági tevékenység, gyárak/üzemek, túlzott fogyasztás, közlekedés, túlnépesedés, globalizáció, gazdasági és politikai vezetők, szélsőséges környezetvédők, senki – természetes folyamat). Az eredmények szerint **az emberek által leginkább felelősnek vélt tényezők a gyárak/üzemek (61,7%), a közlekedés (51,1%), valamint a multinacionális cégek (50,3%). A felsorolt állításokon kívül több válaszadó szerint az egész emberiség felelős a környezeti problémákért (78 fő az 1000-ból).**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Életkori kategóriák szerinti bontásban elmondható, hogy az 50-59 éves (68,2%-uk), valamint a 40-49 éves korosztály (67%) gondolja úgy leginkább, hogy a gyárak, üzemek felelősek a környezeti problémákért, legkevésbé pedig a 60 év fölöttiek (54%). Iskolai végzettség tekintetében a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők körében gondolják a legkevésbé úgy, hogy a gyárak és üzemek felelősek a környezeti problémákért (39,1%), legnagyobb arányban pedig a középfokú végzettségűek érettségi nélkül (54,6%).

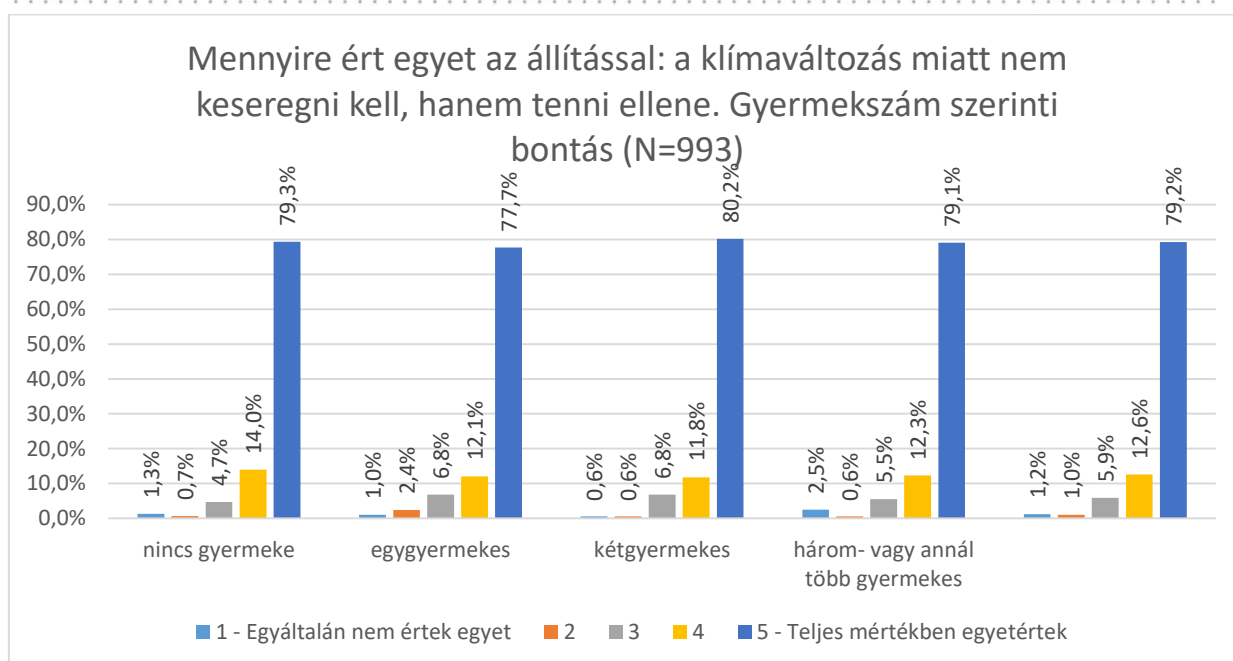
Egy másik kérdésben szerettük volna megtudni, hogyan viszonyulnak az emberek a klímaváltozáshoz. Ehhez hat állítást fogalmaztunk meg, amelyekről el kellett dönteniük a válaszadóknak, hogy egy 1-től 5-ig terjedő skálán mennyire értenek vele egyet (1-egyáltalán nem; 5- teljes mértékben egyetért). Az eredmények azt mutatják, hogy **a megkérdezettek csaknem 80,3%-a teljes mértékben egyet ért azzal a kijelentéssel, miszerint a klímaváltozás gyermekeink jövőjét fenyegeti, ez a skálán 4,7-es átlagértéket jelent. 79,2%-uk értett teljes mértékben egyet azzal, hogy a klímaváltozás miatt nem keseregni kell, hanem tenni ellene, s az összpontszámok alapján szintén 4,7-es átlagértéket kapott. További 77,7% értett teljes mértékben egyet azzal, hogy már néhány fa elültetésével is segítünk a Földünkön, a válaszok alapján ez az állítás 4,6-os átlagértékű. A legkevésbé rokonszenves állításnál, miszerint nem érdemes erre a világra gyermeket szülni a közelgő**

klímakatasztrófa miatt, a válaszok 1,9-es átlagértéket tettek ki, ugyanis a válaszadók majdnem 60%-a egyes értéket adott az állításra (egyáltalán nem ért egyet).

Azzal az állítással, miszerint a klímaváltozás gyermekeink jövőjét fenyegeti, életkori bontás szerint a 40-49 évesek (86,2%), és az 50-59 (85,3%) évesek értenek leginkább egyet, legkevésbé pedig a 18-29 évesek (72,2%).

További megállapítás, hogy **azok, akik szerint a klímaváltozás miatt nem keseregni kell, hanem tenni ellene (4-es vagy 5-ös pontszámot adtak az állításra), iskolai végzettség tekintetében elmondható, hogy minél magasabb valaki iskolai végzettsége, annál inkább egyetért ezzel az állítással.** (max. 8 osztály esetén összesen 87,2%, diplomások körében 94,3%). Gyermekszám szerint azt mondhatjuk el, hogy leginkább a kétgyermekesek azok, akik egyetértenek ezzel az állítással (de nem szignifikánsak az eredmények).

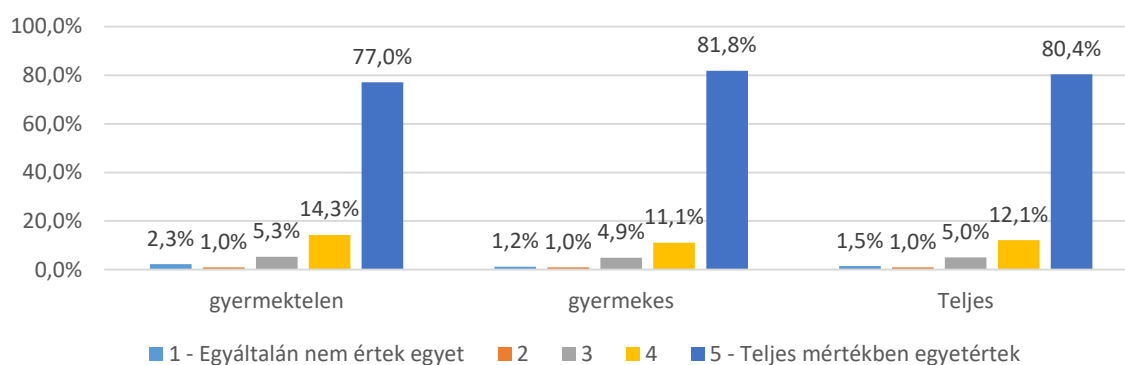
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Ahogy említésre került, 4,6-os átlagértéket kapott az az állítás is, miszerint néhány fa elültetésével is segítünk a Földünkön. Nemek szerinti bontásban az állítással a nők 82,4%-a értett teljes mértékben egyet, a férfiak esetében ez az arány 72,4%. Ami a lakástípus szerinti bontást illeti, a kertesházakban (90,7% adott 4-es vagy 5-ös értéket összesen) és az ikerházakban élőknel (100% adott négyes vagy ötös értéket összesen) a legnagyobb az egyetértés ezzel az állítással. Életkori bontás tekintetében **minél idősebb valaki, annál inkább egyet ért azzal, hogy a néhány fa elültetésével is segítünk a Földünkön** (a 18-29 évesek 63,1%-a értett teljes mértékben egyet, míg a 60 év felettiek 84,9%-a adott ötös értéket). **Gyermekszám szerinti bontás esetében elmondható, hogy a háromgyermekes szülők értenek leginkább egyet a kijelentéssel, miszerint néhány fa elültetésével is segítünk a Földünkön (88,4% teljes mértékben egyetért), míg legkevésbé a gyermektelenek (64,5% adott ötös pontszámot).**

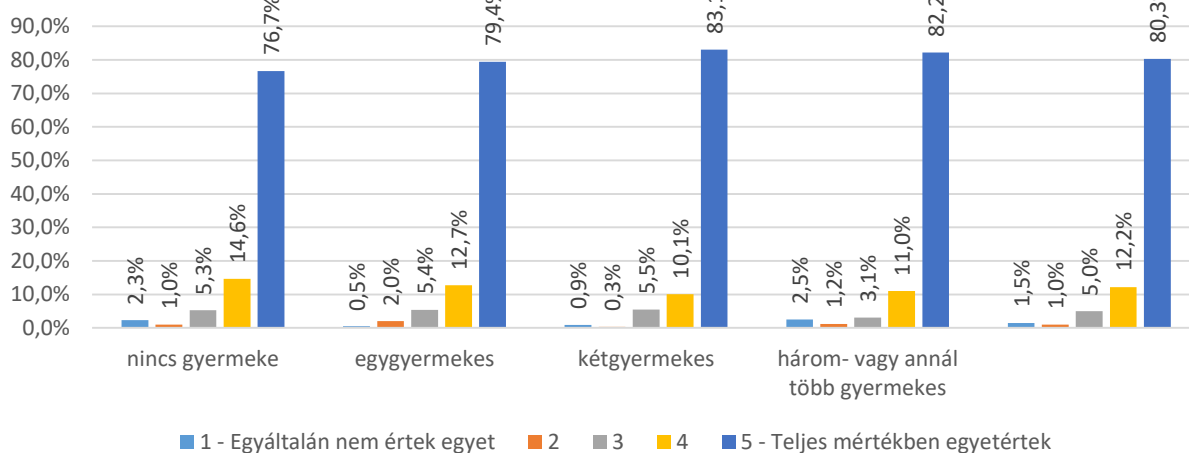
A következő állítások nem mutattak szignifikáns eltéréseket a gyermekszám szerinti bontásban. A gyermekes válaszadók 81,8 %-a ért egyet teljes mértékben azzal, hogy a klímaváltozás a gyermekeink jövőjét fenyegeti. Gyermekszám szerint pedig azt mondhatjuk el, hogy leginkább a kétgyermekesek (83,1%) értenek egyet ezzel az állítással.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Mennyire ért egyet az állítással: A klímaváltozás gyermekeink jövőjét fenyegeti. Gyermekes/gyermektelen szerinti bontás (N=993)

Mennyire ért egyet az állítással: a klímaváltozás gyermekeink jövőjét fenyegeti. Gyermekszám szerinti bontás (N=994)

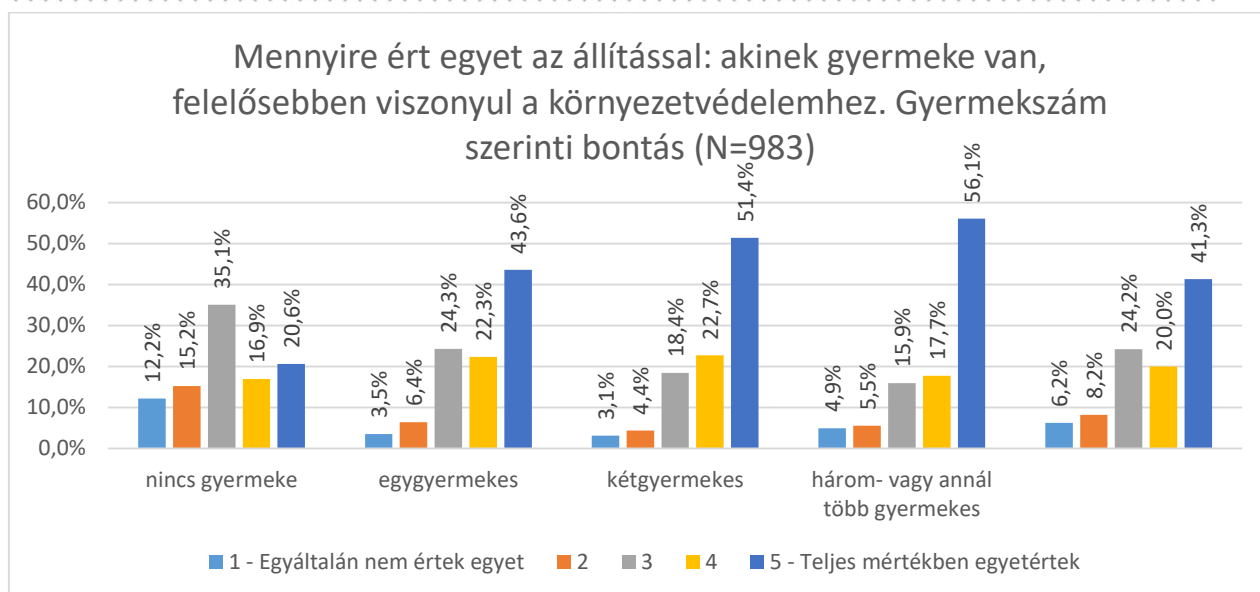

Jelentős különbség mutatkozik a gyermektelen és a gyermekes válaszadók között annak tekintetében, hogy egyetértnek-e azzal az állítással, miszerint a gyermekesek felelősebben viszonyulnak a környezetvédelemhez. Míg a gyermektelenek 20,6%-a ért egyet az állítással, addig a gyermekesek körében az figyelhető meg, minél több gyermeke van valakinek, annál inkább egyetért az állítással (egygyermekesek körében 43,6%, míg a három- vagy többgyermekesek körében 56,1% ért egyet teljes mértékben az állítással).

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Jelentős a különbség abban is, hogy a gyermektelenek 20,7%-a gondolja úgy teljes mértékben, hogy akinek gyermeke van, felelősebben viszonyul a környezetvédelemhez, míg a gyermekeseknél ez az arány több, mint 50%.

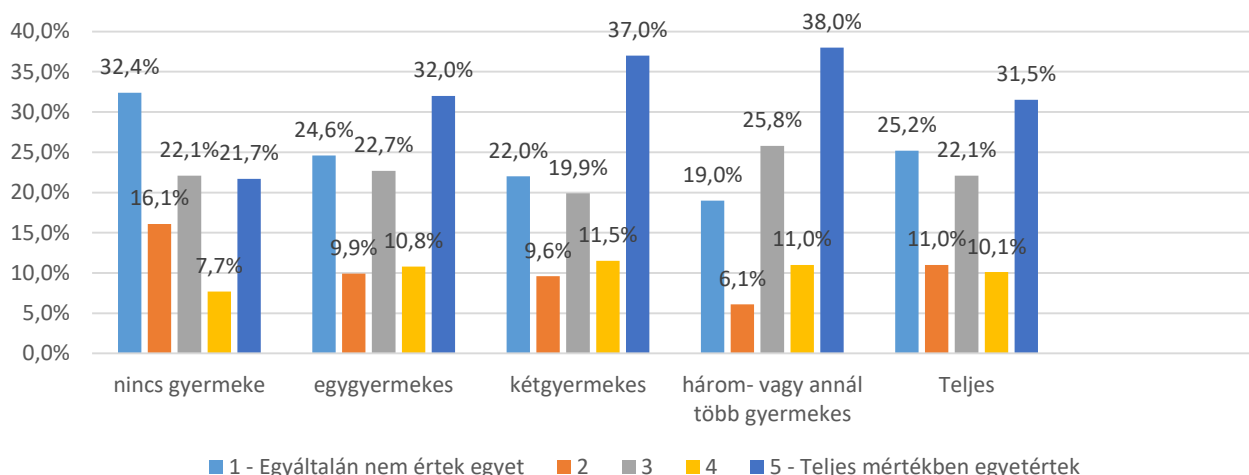
Minél több gyermeke van valakinek, annál inkább ért teljes mértékben egyet azzal az állítással, miszerint nem szabad a klímaváltozással riogatni a fiatalokat és megfélemlíteni az embereket. A gyermektelenek körében a teljes mértékben egyetértők aránya 21,7%, míg a három- vagy többgyermekesek körében 38%.

KINCS

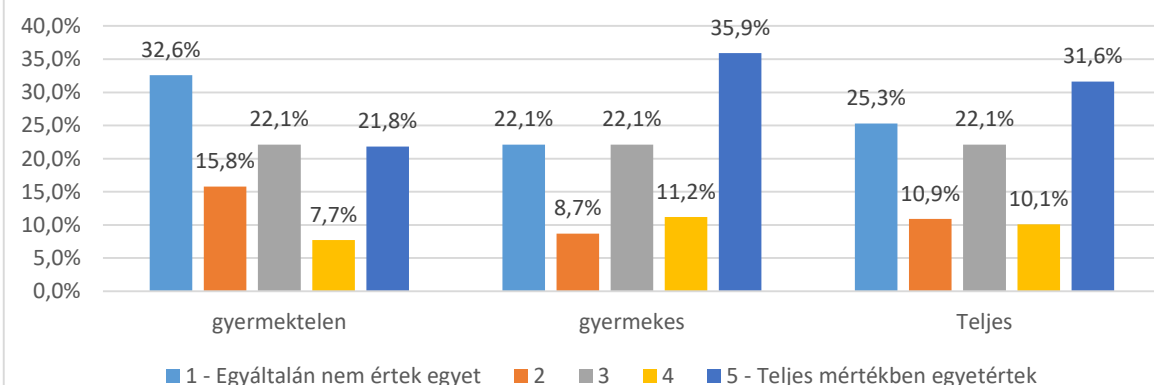
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Mennyire ért egyet az állítással: nem szabad a klímaváltozással
riogatni a fiatalokat és megfélemlíteni az embereket. Gyermekszám
szerinti bontás (N=987)

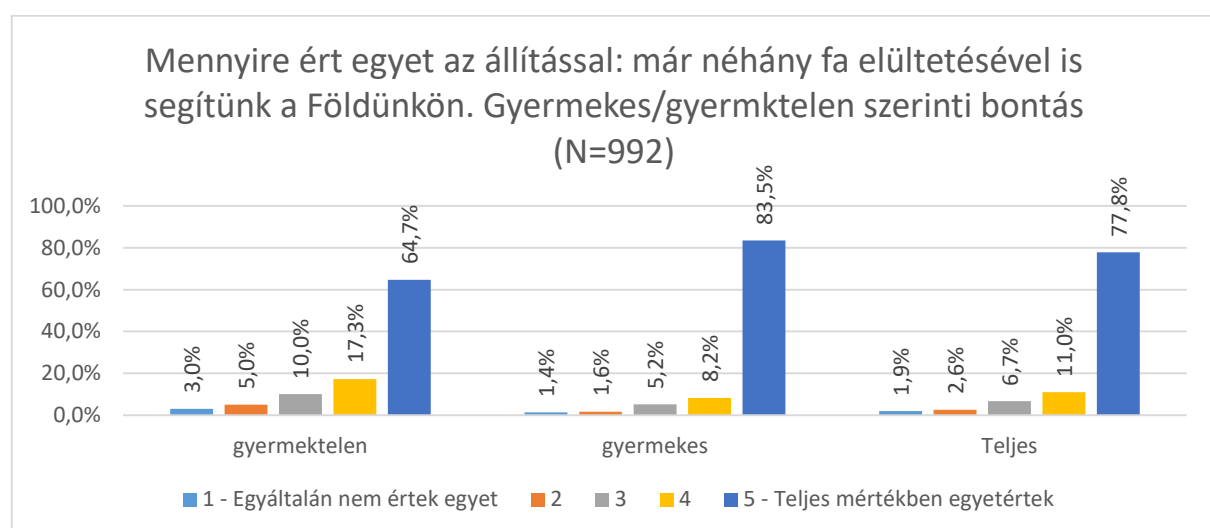
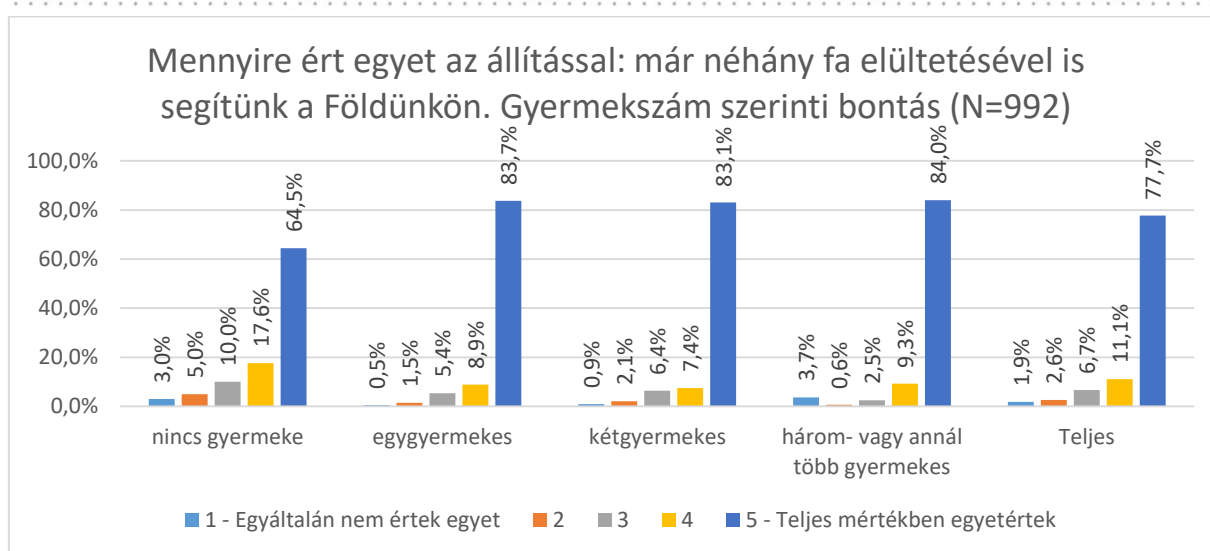

A gyermekes válaszadók 35,9%-ban értenek teljes mértékben egyet azzal, miszerint nem szabad a klímaváltozás miatt riogatni a fiatalokat és megfélemlíteni az embereket, míg a gyermekteleneknél ez az arány 21,8% (14,1% a különbség).

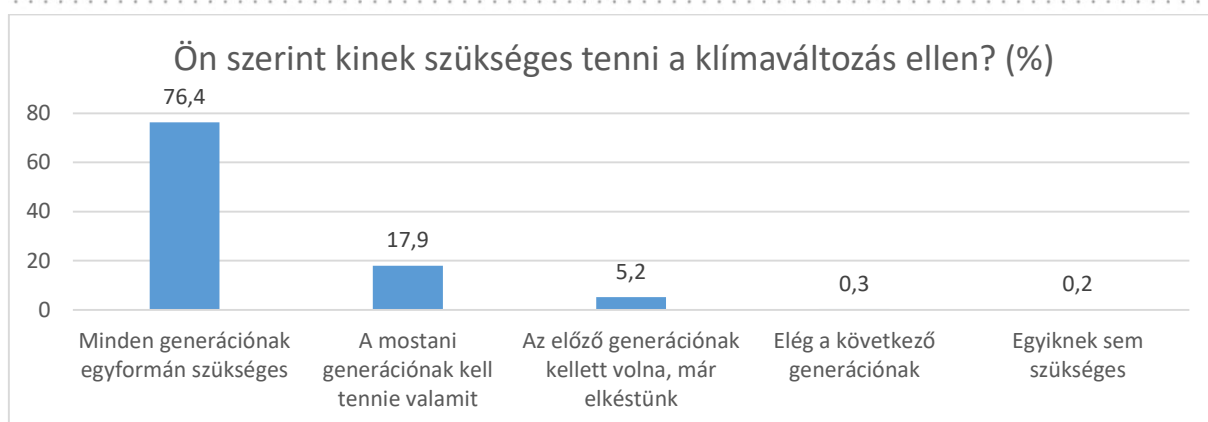
Mennyire ért egyet az állítással: nem szabad a
klímaváltozással riogatni a fiatalokat és megfélemlíteni az
embereket. Gyermekes/gyermektelen szerinti bontás (N=986)

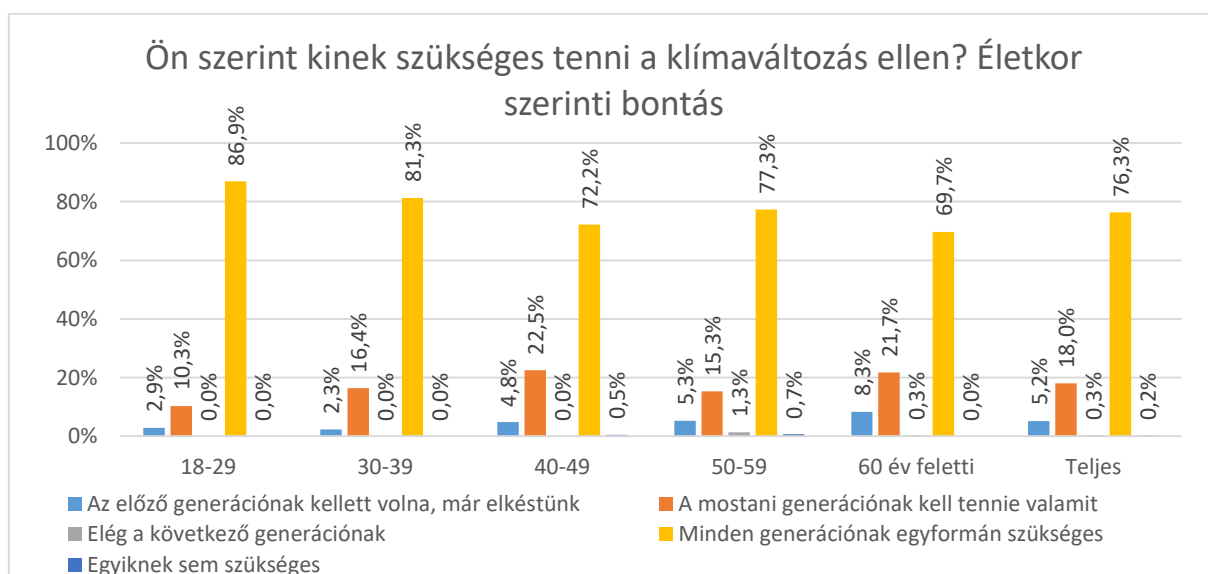
Gyermekszám szerinti bontásban elmondható, hogy a három- vagy többgyermekes szülők értenek leginkább egyet a kijelentéssel, miszerint néhány fa elültetésével is segítünk a Földünkön (84% teljes mértékben egyetért), míg legkevésbé a gyermektelenek (64,5% adott ötös pontszámot).

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Fontosnak bizonyult megkérdezni, hogy a válaszadók szerint vajon kinek szükséges tennie a klímaváltozás ellen. **A válaszadók több, mint háromnegyede (76,4%) szerint minden generációnak egyformán szükséges tennie.** Közel 18% vélekedett úgy, hogy a klíma- és környezetvédelem a mostani generáció feladata lenne, valamint 5,2% gondolta úgy, hogy az előző generációnak kellett volna tennie, azaz már elkéstünk.

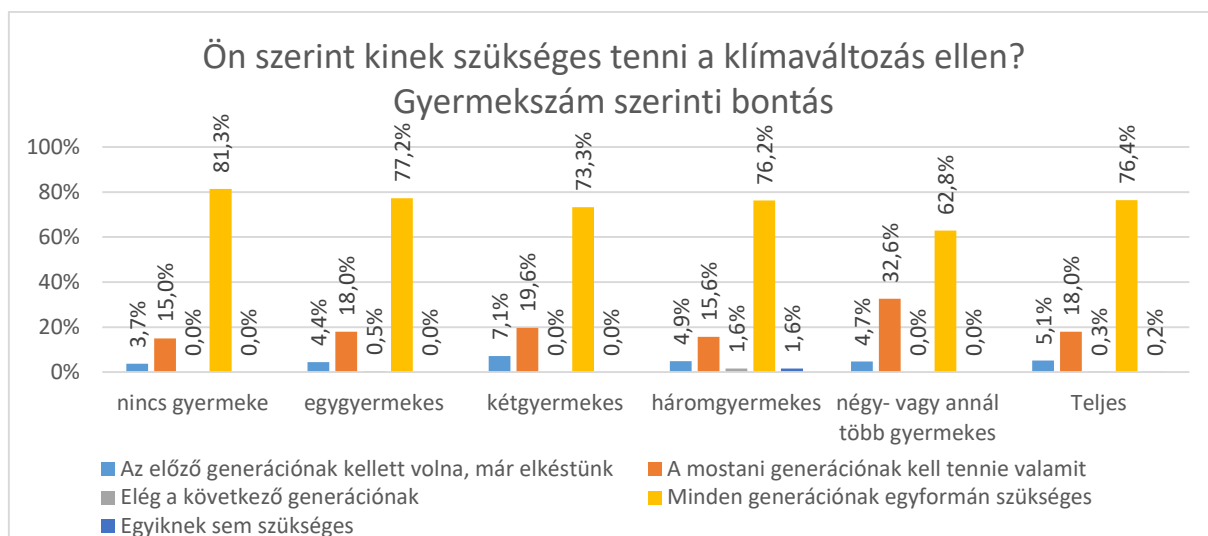
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Lakóhely szerinti bontásban nem beszélhetünk számottevő különbségekről. A megyeszékhelyeken (80,3%) és a fővárosban élők (78,2%) többsége gondolja leginkább úgy, hogy minden generációnak szükséges tenni a klímaváltozás ellen, a falvakban élőkénél ez az arány 70,9%. Amennyiben életkori kategóriák szerint nézzük a válaszokat, a 18-29 évesek körében gondolják a legtöbben azt, hogy minden generációnak szükséges tennie a klímaváltozás ellen (86,9%), s az életkor előrehaladtával ez folyamatosan csökken (a 60 év feletti 69,7%-a gondolja ugyanezt, ami kb. 17%-os eltérést mutat a két korcsoport közt). Ellenben azok körében, akik úgy gondolják, hogy a mostani generációnak kellene cselekedni, a 40-49 évesek vannak felülreprezentálva, hiszen 22,5% vélekedik így.

Amennyiben az iskolai végzettséggel kívánjuk összevetni a kérdést, elmondható, hogy minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál inkább úgy gondolja, a

klímaváltozás ellen minden generációnak egyformán szükséges tennie (míg a 8 osztályt végzettek 65,5%-a vélekedett így, addig a diplomával rendelkezők 83,4%-a). Gyermekszám tekintetében az tapasztalható, hogy **a gyermektelen és az egygyermekes válaszadók nagyobb arányban gondolják úgy (81,3% és 77,2%), hogy minden generációnak szükséges cselekednie a klímaváltozás ellen, míg a négy vagy többgyermekes válaszadóknál mindemellett a mostani generáció felelőssége is jobban előtérbe kerül.**

Összességében tehát a válaszadók úgy gondolják, sokkal inkább indokolt a klímavészhelyzet kihirdetése a világon, mint lakóhelyükön, ugyanis több mint 93%-uk szerint változott az éghajlat az elmúlt 10 évben. Ezt legfőképp az évszakok megváltozásában, az átlagos hőmérséklet-emelkedésben, a szélsőséges időjárási viszonyokban, valamint a szárazság mértékében tapasztalták leginkább. A megkérdezettek több mint kétharmada gondolja úgy, hogy a klímaváltozás hatására különböző járványok terjednek el a világon, a növény- és állatvilág jelentős pusztulására lehet számítani, és a szélsőséges időjárási viszonyok is jellemzőek lesznek. Legkevésbé tartják valószínűnek a tömeges elnéptelenedést és az élettartam csökkenését. A klímaváltozás következményeit a válaszadók több mint 60%-a már most is érzékeli. Lakóhelyükön legnagyobb problémának a szemetelést, az illegális szemetlerakást, a globális felmelegedést, valamint a levegőszennyezést tartják. Úgy gondolják, a környezeti problémák felelősei legfőképp a gyárak, üzemek, a közlekedés, valamint a multinacionális cégek, de többen is megemlítették az emberiséget, mint a környezeti problémák fő forrását. A

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

.....

válaszok alapján elmondható az is, hogy a megkérdezettek túlnyomó többsége szerint a klímaváltozás gyermekeink jövőjét fenyegeti, és emiatt nem keseregni kell, hanem tenni ellene. Közel 78%-uk gondolja úgy, hogy már néhány fa elültetésével is segítünk a Földünkön. A válaszadók több mint háromnegyede szerint a klímaváltozás ellen minden generációnak tennie kell.

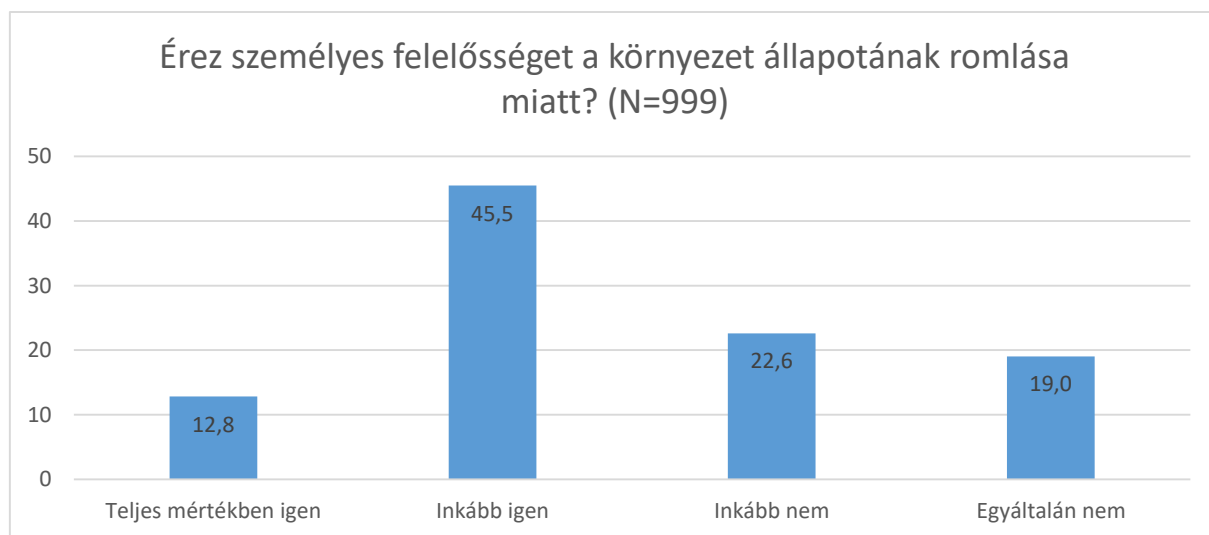
Személyes érintettség

Környezettudatosság

A környezettudatosság témakörében olyan kérdésekre kerestük a választ, mint pl. mennyire éreznek a megkérdezettek személyes felelősséget a környezet állapotának romlásáért, és mennyire tartják magukat környezettudatosnak a válaszadók. Fontos volt arra is rákérdezni, hogy másokhoz képest hogyan látják a saját életformájukat, mennyire környezettudatosak. Ide tartozik az is, hogy milyen autóval járnak a megkérdezettek, s általában milyen közlekedési eszközt használnak. Néhány, a mindennapokra vonatkozó kérdést is feltettünk a célcsoportunknak: milyen gyakran vásárolnak ruhát/cipőt; milyen gyakran esznek húst, illetve marhahúst és hogy komposztálnak-e. Az utolsó kérdések a szelektív hulladékgyűjtés témakörére vonatkoztak.

Személyes felelősség

A blokk első kérdése arra vonatkozott, hogy a megkérdezettek érznek-e személyes felelősséget a környezet romlása miatt. A **válaszadók több mint fele (58,3%) érez személyes felelősséget**, míg 41,6%-uk nem érzi úgy, hogy személyes felelőssége lenne ebben a kérdésben.

Ez a kérdés az életkorral, az iskolai végzettséggel és a szubjektív anyagi helyzettel való elégedettséggel mutatott szignifikáns kapcsolatot. Életkor szerint ezzel a kérdéssel **leginkább (63,8%) a 40 és 49 év közöttiek értenek egyet.**² Legkevésbé a 60 év felettiiek értenek egyet

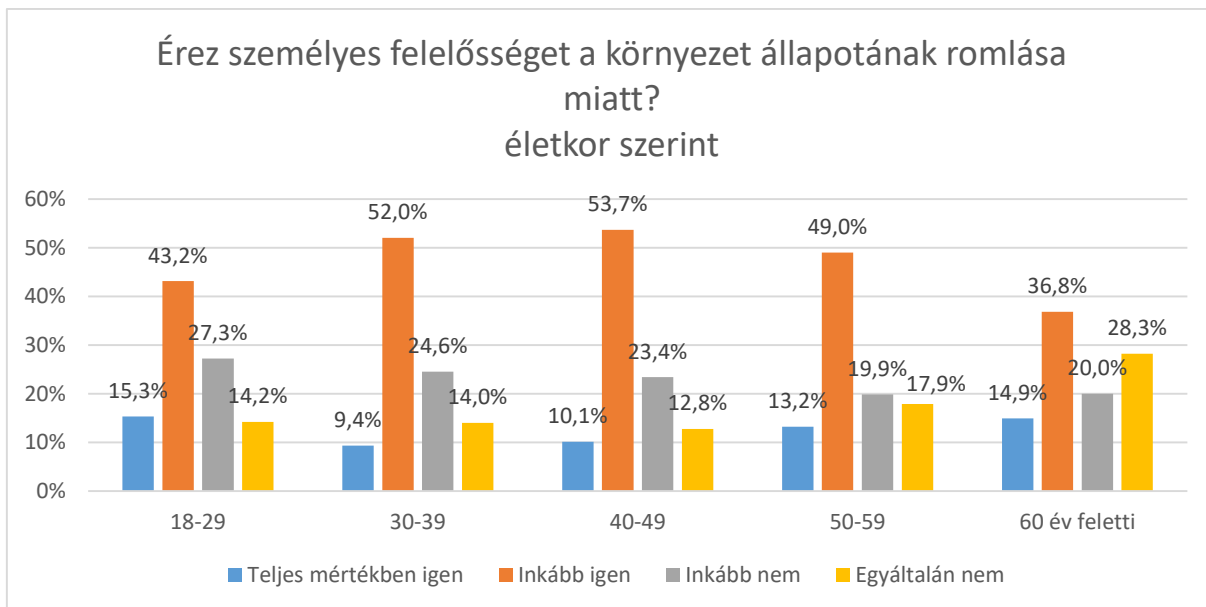
² A 60 év felettiiek közel kétszer annyian vannak, mint más korcsoportban lévők. (elemszámok: 18-29: 176, 30-39: 170, 40-49: 188, 50-59: 151, 60év felettiiek: 315fő)

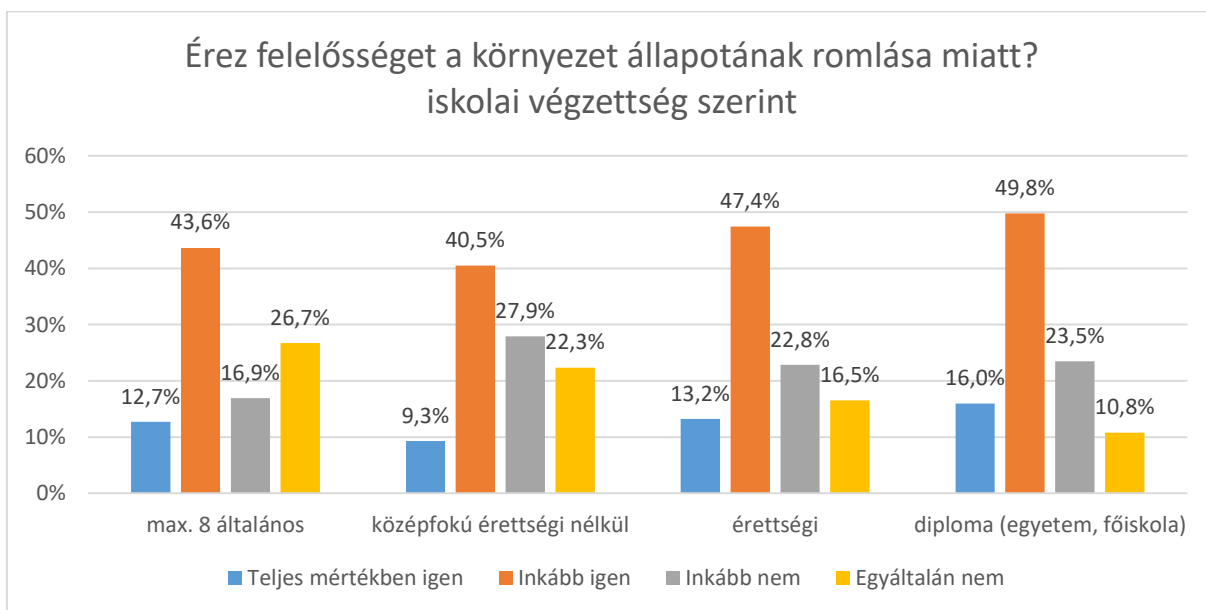
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

ezzel az állítással. A 60 év felettieket osztja meg leginkább a kérdés, illetve ők azok, akik a legnagyobb mértékben nem érzik úgy, hogy az ő felelősségük lenne a környezet állapotának a romlása.

Iskolai végzettség tekintetében a diplomával rendelkezők azok, akik mind a két pozitív válaszkategóriában kimagasanak a többi válaszadó közül. A középfokú végzettséggel rendelkezőket (érettségi nélkül) osztja meg leginkább ez a kérdés, hiszen 49,8%-uk érez felelősséget a környezet állapotának romlása miatt, s 50,2%-uk pedig nem érez így.

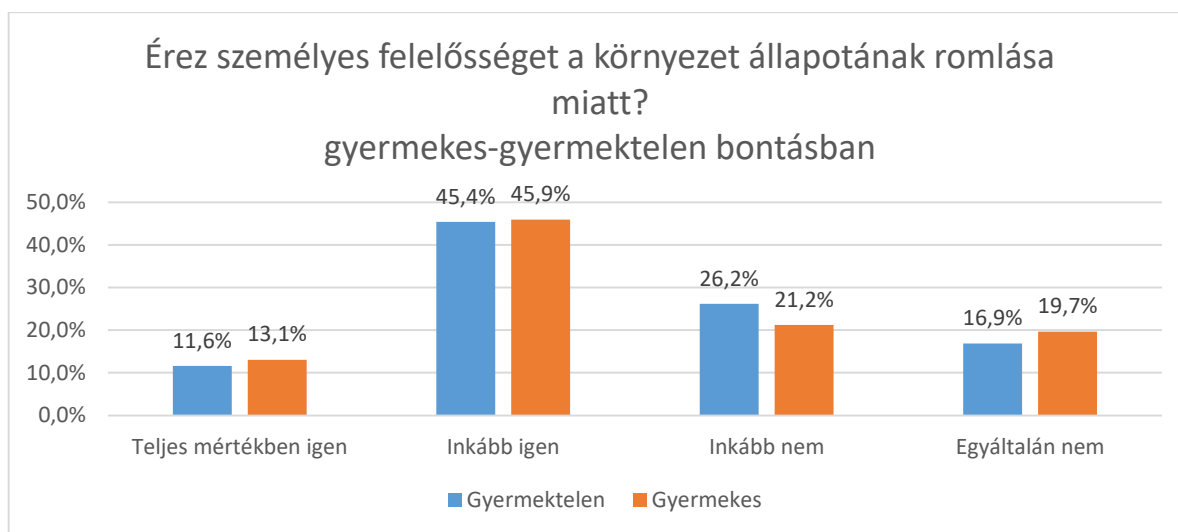

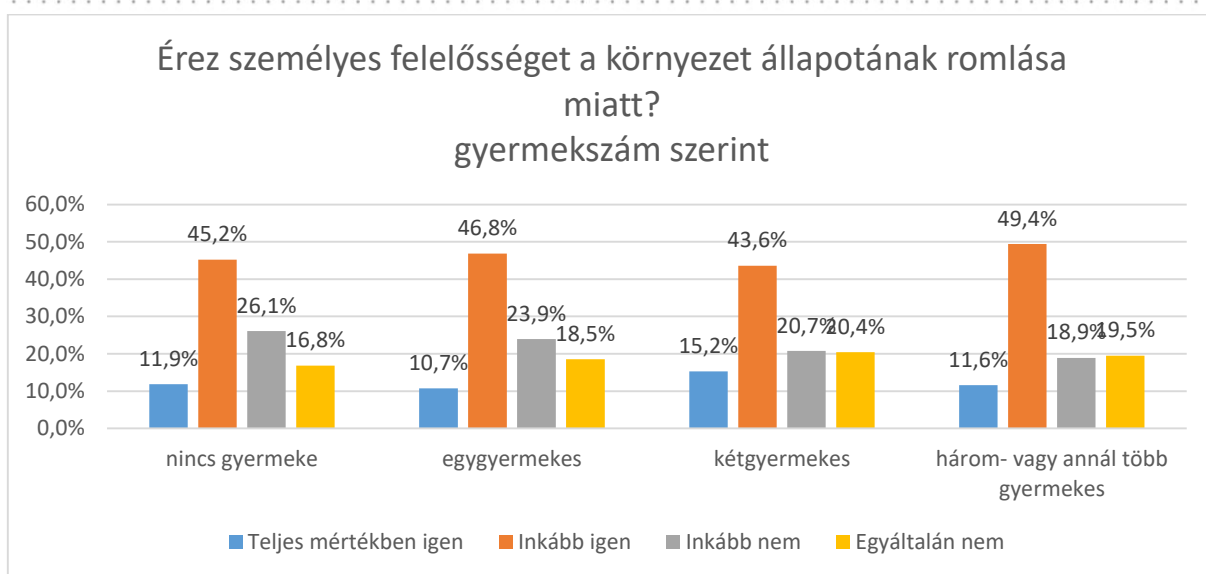
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A szubjektív anyagi helyzet megítélését nézve, azok, akik pozitívan ítélték meg a helyzetüket, tehát jó anyagi körülmények között élnek, azok felelősséget éreznek a környezet romlása miatt. Azok viszont, akik inkább negatívan ítélték meg az anyagi helyzetüket, azok inkább nem éreznek felelősséget emiatt.

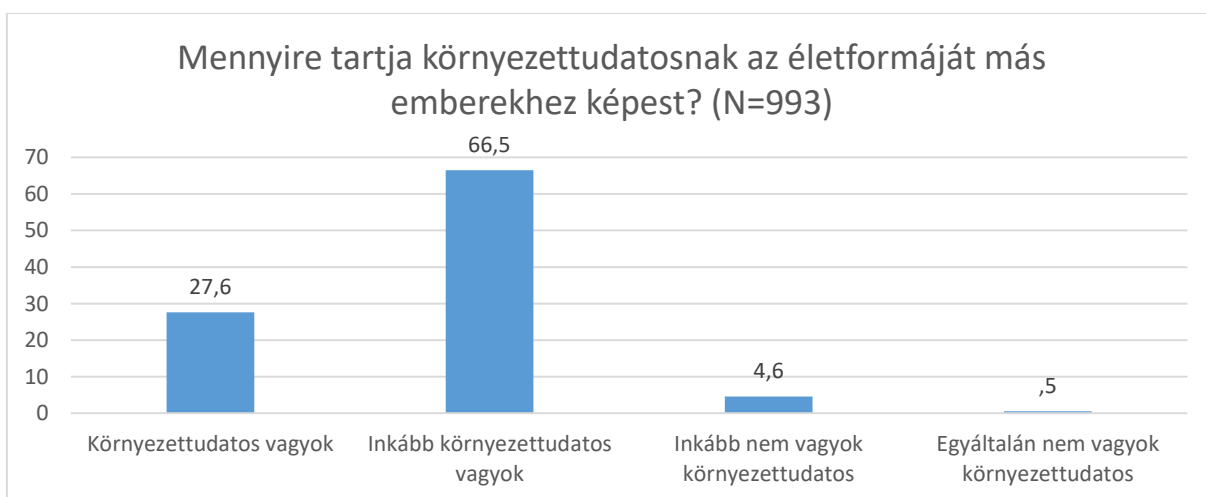
A gyermekes válaszadók 59 %-a érez személyes felelősséget a környezet állapotának romlása miatt, míg a gyermektelenek mindössze 57 %-a érez felelősséget. A gyermekesek között azt láthatjuk, minél több gyermeke van a válaszadónak, annál inkább érez személyes felelősséget a környezet állapotának romlása miatt. Az egygyermekesek 57,5 %-a, a kétgyermekesek 58,8 %-a és a három vagy annál többgyermekesek 61 %-a érez személyes felelősséget a környezet állapotának romlása miatt (nem szignifikánsak az eredmények).

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Környezettudatos életforma

A válaszadók több mint kétharmada „inkább környezettudatosnak” tartja magát más emberekhez képest, közel egyharmaduk pedig „környezettudatosnak” véli magát. A nők egy kicsivel környezettudatosabbak, mint a férfiak. A női válaszadók 95%-a tartja magát környezettudatosnak, míg a férfiak 93,1%-a vélekedik így. Családi állapot tekintetében mindegyik csoport környezettudatosnak tartja magát, de legnagyobb mértékben a házasok azok, akik a leginkább környezettudatosnak (95,9%) mondják magukat.

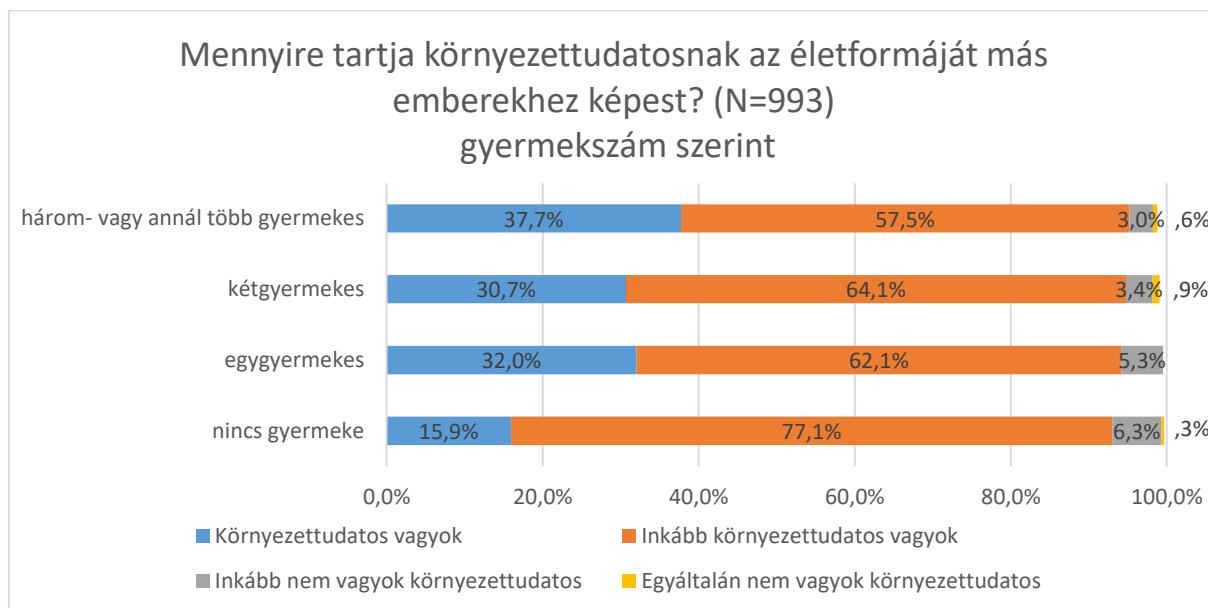
Ezzel a kérdéssel szignifikáns kapcsolatot mutatott a gyermekszámra vonatkozó változók mindegyike. A válaszadóink között felülreprezentáltak a gyermekes válaszadók, hiszen a megkérdezettek 70%-nak van gyermeke. A gyermekesek 94,7%-a tartja magát

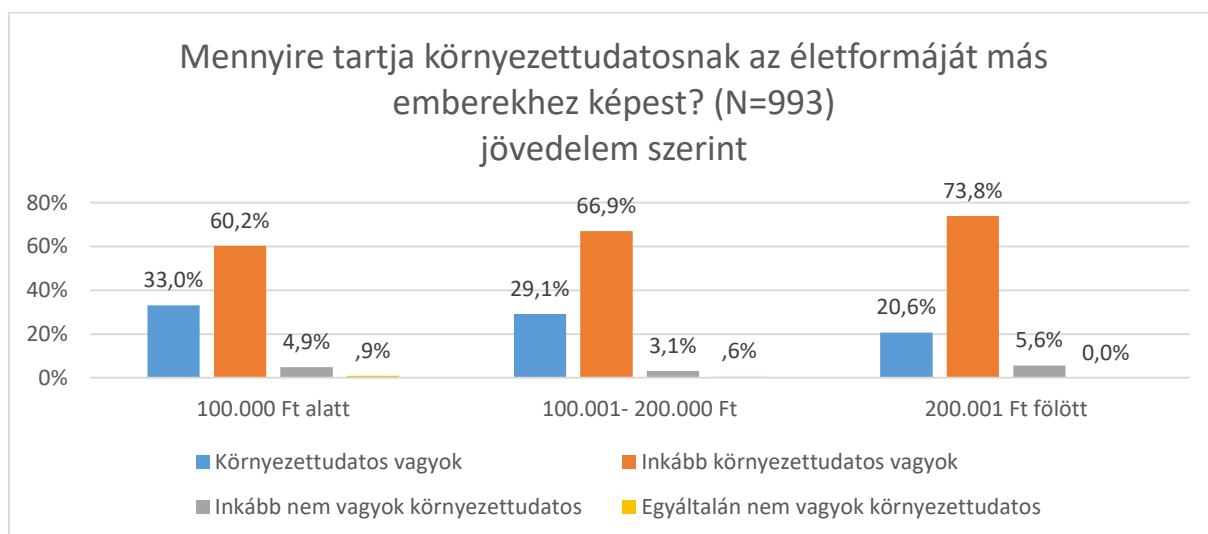
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

környezettudatosnak másokhoz képest, a gyermektelenek pedig 93%-a. A **gyermekes válaszadók között leginkább a három vagy annál többgyermekesek tartják környezettudatosnak az életformájukat más emberekhez képest.** Legkevésbé pedig azok, akiknek nincsen gyermekük.

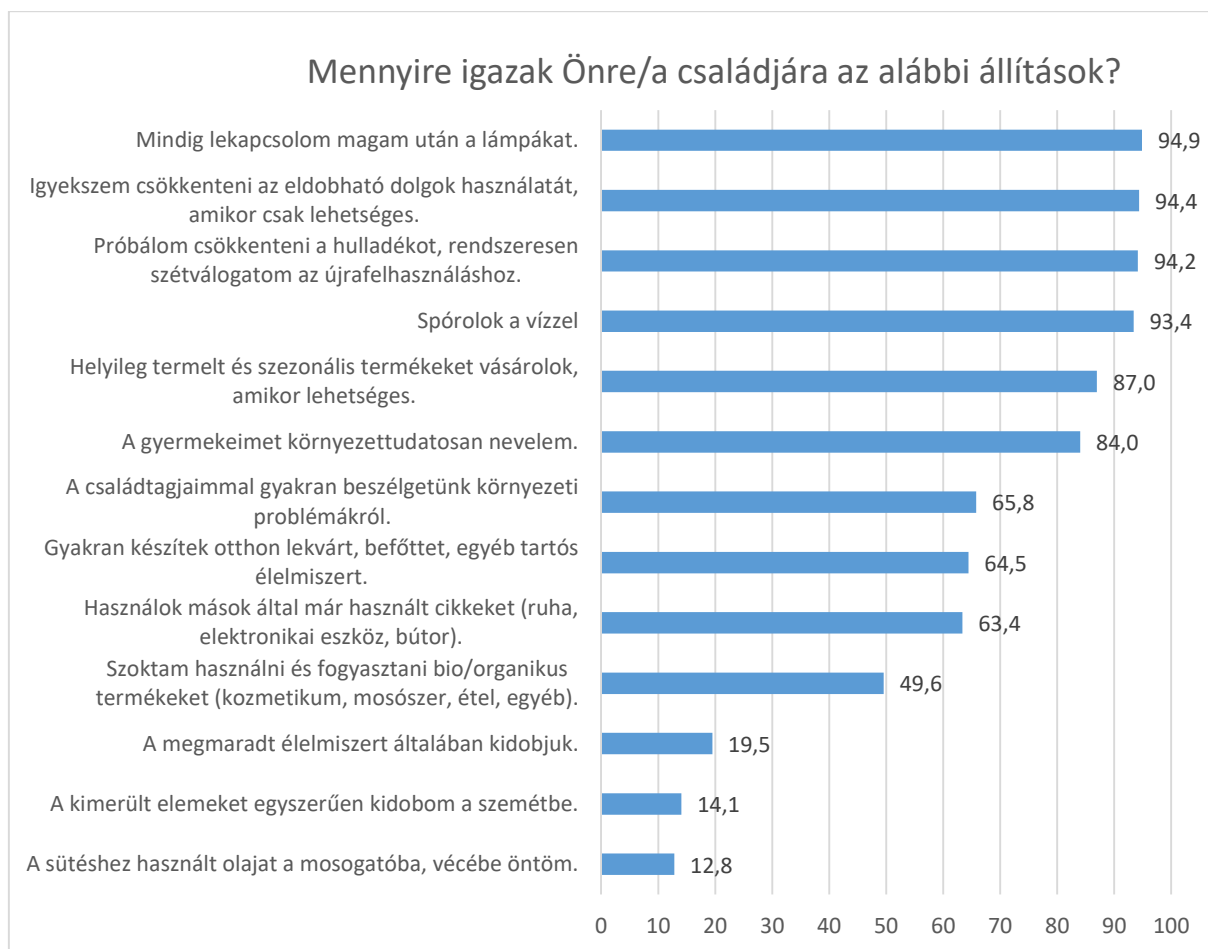

Az alábbi diagramon azt láthatjuk, hogy a jövedelmi kategóriák szerint hogyan alakul ez a kérdés. Azt láthatjuk, hogy a **200.001 Ft feletti, egy főre jutó nettó összjövedelemmel rendelkező háztartásokat jellemzi leginkább a környezettudatosság.** Tehát, akik jobb anyagi körülmények között élnek, azok inkább tartják az életformájukat környezettudatosnak, mint azok, akik nem jönnek ki a jövedelmükből.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Különböző állítások kapcsán kíváncsiak voltunk arra is, hogy azok mennyire igazak az adott válaszadóra és a családjára. Láthatjuk, hogy a válaszadók több mint 90%-ra igaz volt három állítás is: „Mindig lekapcsolom magam után a lámpákat.”, „Igyekszem csökkenteni az eldobható dolgok használatát, amikor csak lehetséges.” és a „Próbálom csökkenteni a hulladékot, rendszeresen szétválogatom az újrafelhasználáshoz”. Ezek mellett a többségre (93,4%) igaz volt az is, hogy spórolnak a vízzel. A 13 állítás közül kettő volt, ami a válaszadók kevesebb mint 15%-ra volt mindössze igaz: „A kidobott elemeket egyszerűen kidobom a szemétkbe.” és a „Helyileg és szezonális termékeket vásárolok, amikor lehetséges.”

A gyermekes (N=699) és a gyermektelen (N=299) válaszadók között eltérően alakul a fontossági sorrend. A gyermekesek úgy gondolták, hogy rájuk leginkább, több mint 94%-ban a következő állítások az igazak:

1. Mindig lekapcsolom magam után a lámpákat.
2. Próbálom csökkenteni a hulladékot, rendszeresen szétválogatom az újrafelhasználáshoz.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

3. Spórolok a vízzel.
4. Igyekszem csökkenteni az eldobható dolgok használatát, amikor csak lehetséges.
5. A gyermekeimet környezettudatosan nevelem.

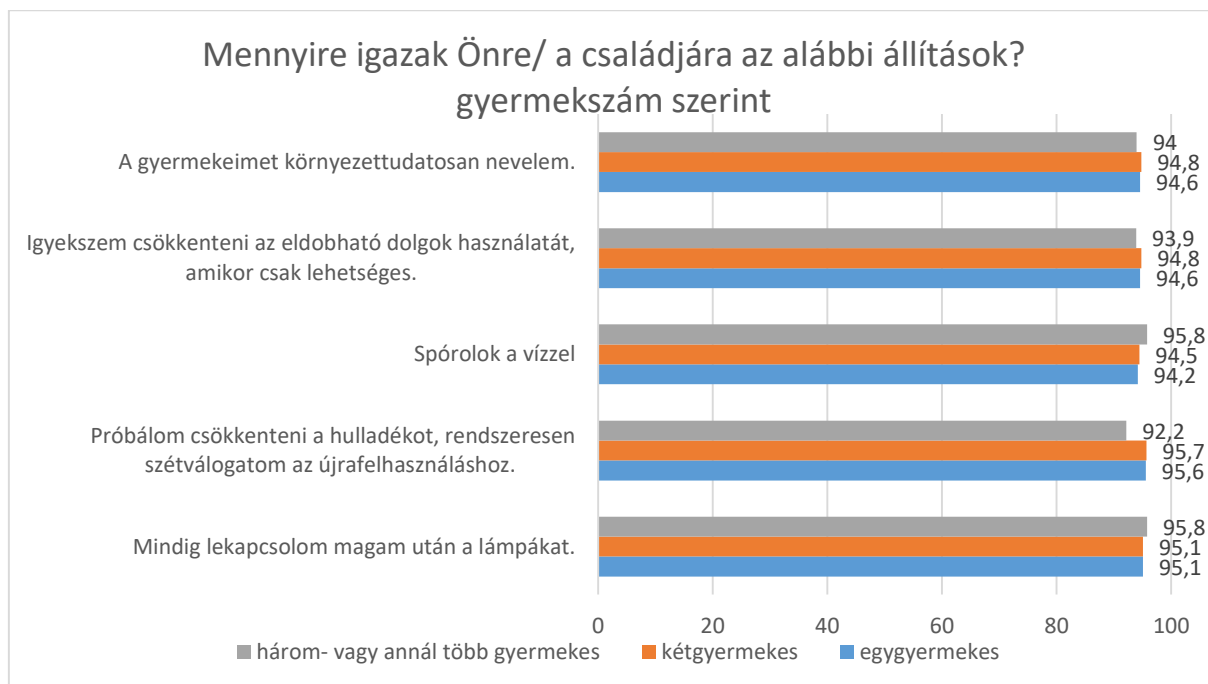
A gyermekteleneknél máshogyan alakul a sorrend: míg számukra is a legfontosabb, hogy a lámpákat mindig lekapcsolják, a második legfontosabb esetében már eltérés van. Náluk a sorrend a következő:

1. Mindig lekapcsolom magam után a lámpákat. (94,98%)
2. Igyekszem csökkenteni az eldobható dolgok használatát, amikor csak lehetséges. (96,64%)
3. Próbálom csökkenteni a hulladékot, rendszeresen szétválogatom az újrafelhasználáshoz. (92,97%)
4. Spórolok a vízzel. (90,63%)
5. Helyileg termelt és szezonális termékeket vásárolok, amikor lehetséges. (87,29%)

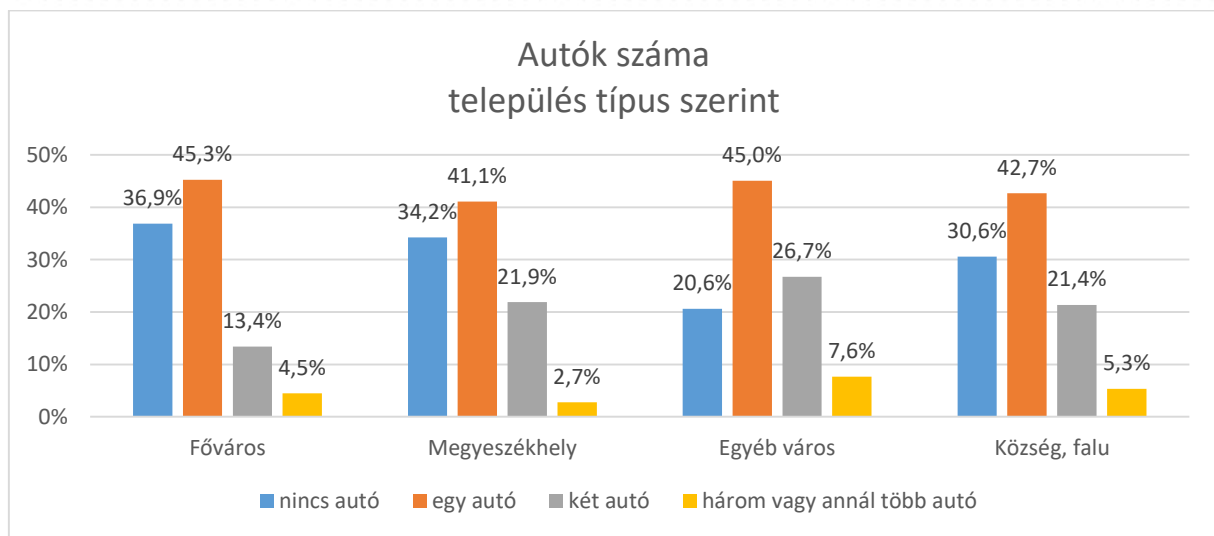
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Gyermekszám tekintetében az egy és kétgyermekesek illetve a három vagy annál többgyermekeseknél van különbség, **hiszen az egy- és két gyermekkel rendelkezők közel hasonló módon gondolkoznak.** A három vagy annál többgyermekesek úgy gondolják, hogy rájuk leginkább az igaz, hogy spórolnak a vízzel, s legkevésbé pedig az, hogy a hulladékot rendszeresen szétválogatják. Az egy-, illetve kétgyermekesekre pedig pont, hogy az utóbbi állítás az igaz leginkább. **Mind a három csoport 94%-ot elérve határozta meg azt, hogy igaz rájuk, hogy a gyermekeiket környezettudatosan nevelik. Tehát a gyermekes szülők igyekeznek a gyermekeiknek továbbadni a környezettudatos életformát, hogy később ők is hasonlóan környezettudatosak legyenek.**

Autóhasználat

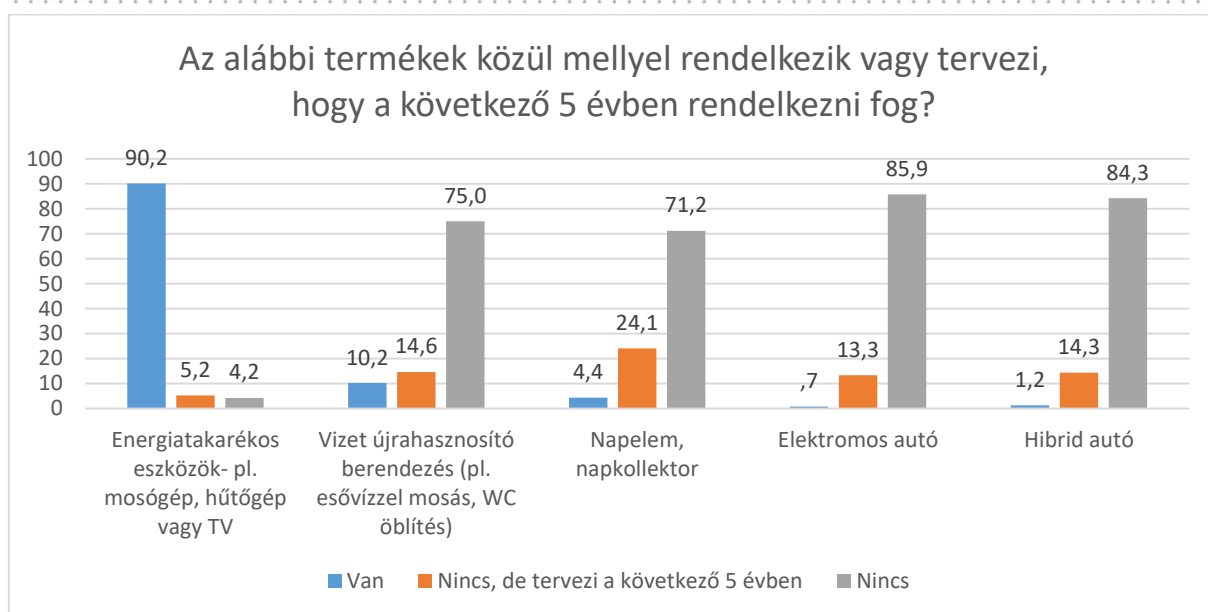
Fontosnak tartottuk azt is megkérdezni, hogy a megkérdezettek hány autóval rendelkeznek, és abban milyen motor van. **A válaszadók 43,8%-nak egy autója van, 22,1%-nak kettő és 5,8%-nak három vagy annál több.** 28,4%-uk viszont egyáltalán nem rendelkezik autóval. Az egy autósok körében a nők vannak többségben, de érdekes megfigyelni azt, hogy a kettő vagy annál több autósoknál már a férfiak vannak többségben. A max. 8 általánossal rendelkezők közel felének nincsen autója, míg legnagyobb arányban (80,4%) az érettségivel rendelkezőknek van autója. Leginkább a fővárosban élők azok, akik nem rendelkeznek autóval, s legnagyobb arányban az egyéb városban lakóknál van autó, többnyire pedig egy darab.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A meglévő autókra vonatkozóan azt mondhatjuk el, hogy mind az első és mind a második autója a megkérdezettek több mint 60%-ban benzines motorral rendelkezik. Ahogy viszont növekszik az autók száma, úgy emelkedik a diesel motorok aránya is, vagyis a többedik autó már sokaknál nem benzines lesz, hanem inkább diesel motoros. A mintában szereplők között nagyon alacsony a hibrid (1,2%) és az elektromos autók (0,7%) aránya. **Az a tendencia mutatkozik itt is, ha valakinek az első autója hibrid vagy elektromos, akkor valószínű, hogy a második és a harmadik autója is az lesz.**

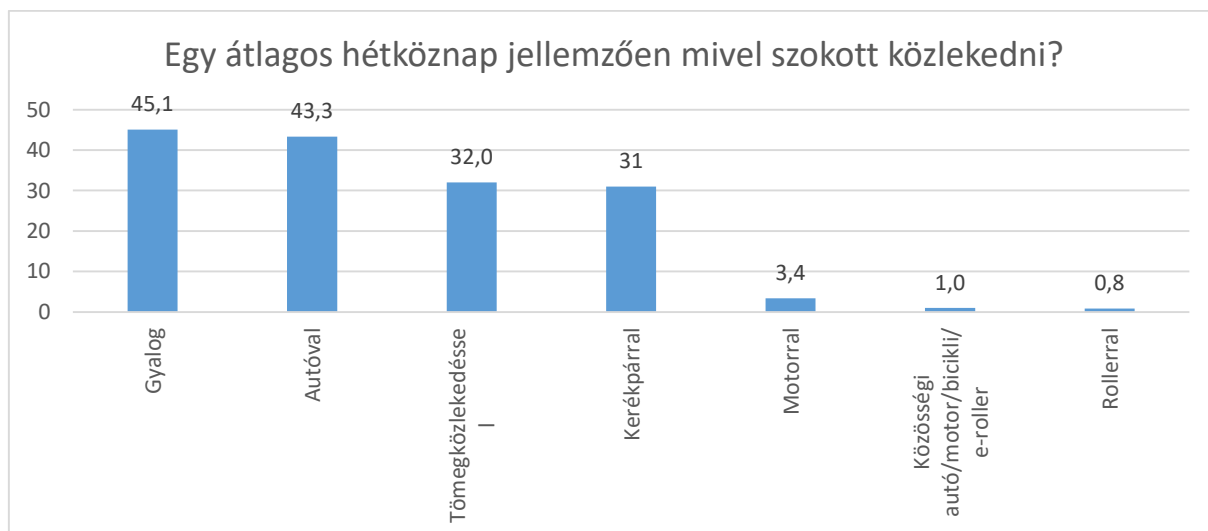
Energiatakarékos eszközök

A következő kérdésben különböző, háztartásban használatos eszközökre, a napelemre/napkollektorra és a hibrid vagy elektromos autó meglétére kérdeztünk rá. Láthatjuk, hogy **a válaszadók több mint 90%-a rendelkezik energiatakarékos eszközzel, mint pl. mosógép, hűtőgép vagy televízió.** Ez főleg annak tudható be, hogy az újabb technikákkal már nagyobb arányban csak energiatakarékos termékeket gyártanak a vállalatok. Ahogy csökken egy-egy termék megléte a háztartásban úgy növekszik az arra való igény, hogy a következő 5 évben beruházzanak ilyen termékekre a válaszadók. **A megkérdezettek több mint 70%-nál nincsen vizet újrahasznosító berendezés, napelem vagy napkollektor, illetve elektromos vagy hibrid autó.** De mindegyik esetében 10% körüli azon válaszok aránya, miszerint az elkövetkező 5 évben szeretnék majd vásárolni. Legnagyobb arányban a napelemnél és a napkollektornál láthatjuk ezt az igényt, ami annak is köszönhető, hogy 2021 januárjától az új házaknál kötelező lesz a megújuló energia alkalmazása.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Elektromos és hibrid autót leginkább a diplomával rendelkezők terveznek vásárolni a következő 5 évben. Hibrid autót a legnagyobb mértékben a gyermektelenek (42,7%) terveznek venni. Családi állapot szerint többnyire a házások tervezik ezen eszközök beszerzését a következő 5 évben. Energiatakarékos eszközök beruházását legnagyobb arányban a nőtlenek, hajadonok (60,8%) tervezik és azok, akiknek nincsen gyermekük (72,5%).

Egy átlagos nap a megkérdezettek 45,1%-a gyalog, 43,3%-a pedig autóval szokott közlekedni. Ezek mellett népszerűek még a **tömegközlekedési eszközök (32%) és a kerékpár (31%) is. Pozitív, hogy az első helyen nem az autóval való közlekedés áll, nagyon sokan gyalog közlekednek, illetve magas arányú a tömegközlekedési eszközök és a kerékpár használata is.**

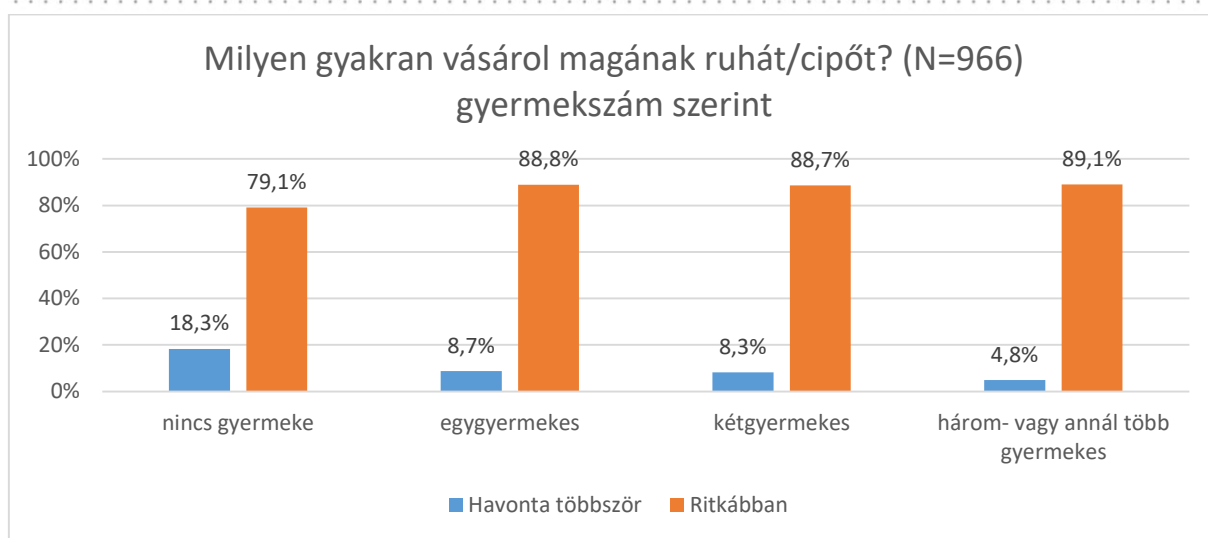
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A válaszadók körében gyalog inkább a nők (62,5%) szoktak közlekedni, azok akik panel vagy társas házban laknak és azok akiknek a háztartásban az egy főre jutó nettó jövedelmük alacsonyabb. Autóval inkább a férfiak járnak. Szignifikáns kapcsolat mutatkozik a település típussal is, miszerint akik egyéb városban (44%) vagy falun/községben (28%) laknak, azoknak nagyobb része közlekedik autóval egy átlagos napon, mint akik a fővárosban (14,8%) élnek. Ez feltehetően az ingázásnak tudható be, hiszen a budapestiek tömegközlekedéssel többnyire mindenhol el tudnak jutni. Akik kertés házban (70,7%) laknak, azoknak is a nagyrésze inkább autóval közlekedik. A jövedelem tekintetében minél magasabb az egy főre jutó nettó jövedelme a háztartásnak annál inkább közlekednek autóval. A tömegközlekedéssel járó között több a fiatal, a 18-29 év közöttiek (24,1%). Mint ahogy az autót inkább a vidéken élők választják, a tömegközlekedést inkább a fővárosban élők (35%). Az otthon típusát nézve inkább a panel (19,7%) és a társas házban (26,6%) élők választják ezt a közlekedést. Végül a gyermektelenek is ezt az eszközt választják nagyobb arányban (40,3%), mint a gyermekek, akiknek a 74,7%-a inkább valamilyen más eszközt használ a mindennapokban.

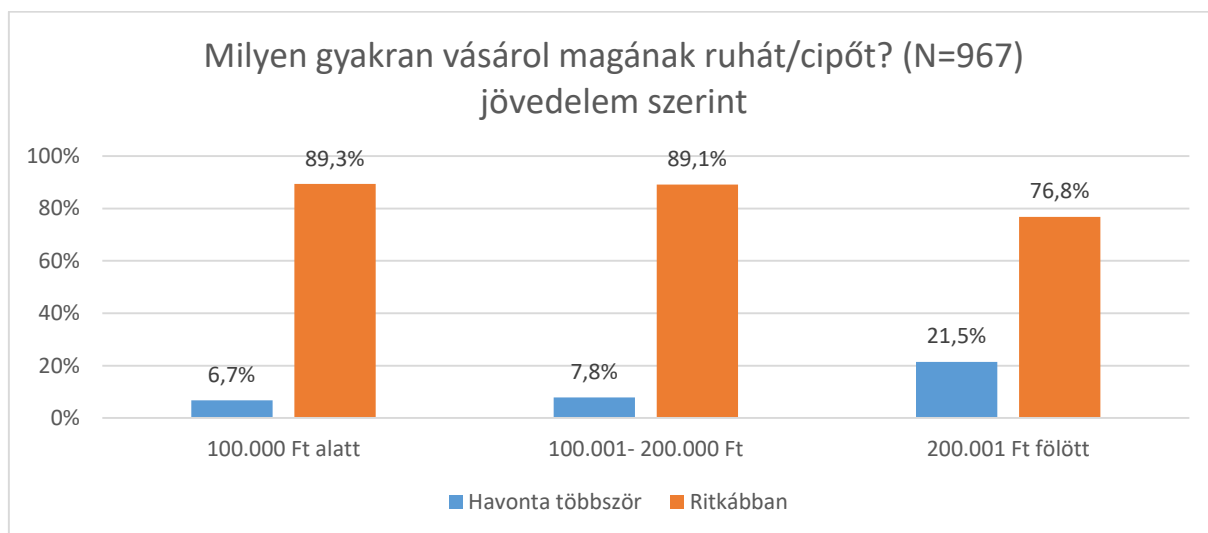
Arra is rákérdeztünk, hogy az elmúlt öt évben hányszor utaztak a válaszadók repülővel. **A válaszadók 75,4%-a egyszer sem utazott, 15,4% pedig 1-3 alkalommal utazott az elmúlt öt évben repülőgépen.** Akik néhányszor (1-3 alkalom) repültek az elmúlt öt évben azoknak a többsége nő (56,6%). Korcsoportos bontásban inkább a fiatalok, tehát a 18 és 29 év közöttiek (26,1%) és az idősek (26,8%) vagyis a 60 év felettiek. Régiós bontásban a Közép-magyarországiak (35,5%) repülnek a legtöbbször. **Azok között, akik az elmúlt öt évben repültek, nagyobb arányban vannak a gyermektelenek (38,2%), mint a gyermekek (18,4%).**

Vásárlás, élelmiszer

Ruhát, illetve cipőt a megkérdezettek 10,9%-a havonta többször, 85,8%-uk pedig annál is ritkábban vásárol. **Gyermekszám szerinti bontásban azt láthatjuk, hogy azok, akiknek nincs gyermekük gyakrabban vásárolnak maguknak ruhát, mint azok, akiknek van.** A három vagy annál többgyermekesek vásárolnak a legritkábban maguknak ruhákat vagy cipőt. Ilyenkor általában már inkább a gyermekek részére vásárolnak több ruhát a szülők, mint saját maguknak, illetve anyagi forrásaikat inkább másra csoportosítják.

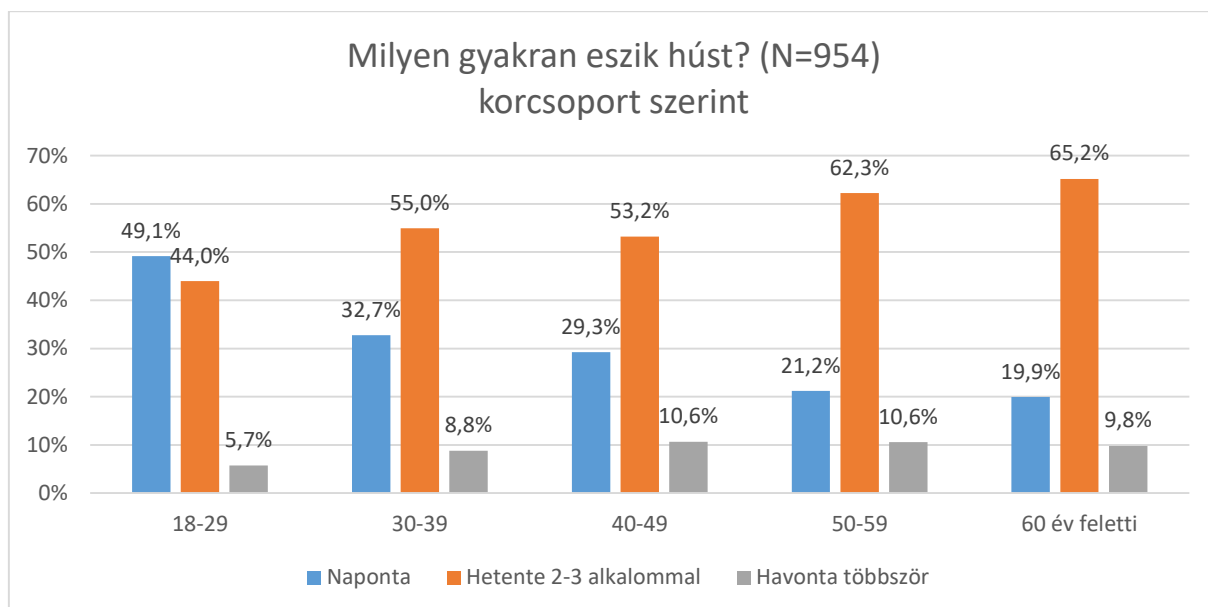
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Az egy főre jutó nettó jövedelem szerint azt láthatjuk, hogy minél magasabb a háztartás jövedelme, nyilvánvalóan annál többször vásárolnak maguknak a válaszadók. A 200 001 Ft fölötti egy főre jutó havi nettó jövedelemmel rendelkező háztartások vásárolnak többet havonta ruhát és cipőt, mint a többi jövedelmi csoportban lévők. Minél rosszabbul ítélik meg a válaszadók az anyagi helyzetüket, annál inkább ritkábban vásárolnak ruhát és cipőt maguknak.

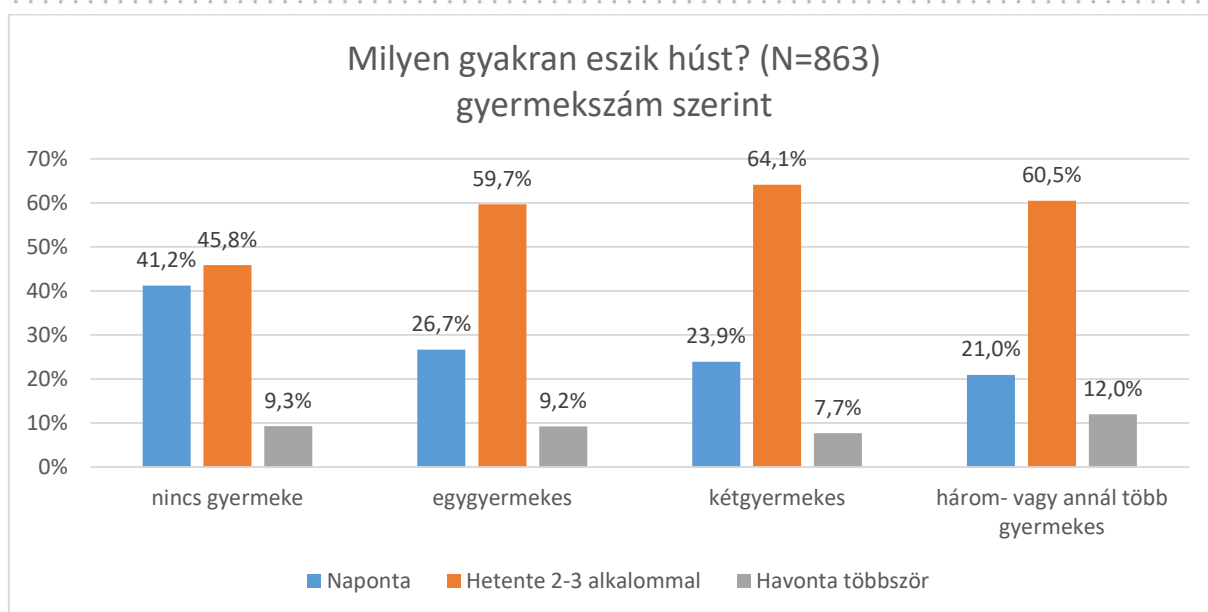

Az étkezési szokások kapcsán arra voltunk kíváncsiak, milyen gyakran esznek húst és azon belül marhahúst a megkérdezettek. A szarvasmarhák tartása során kerül a legnagyobb mértékben a levegőbe szén-dioxid és metán. A népességnövekedés miatt egyre több élelmiszerre lesz szükségünk, egyre több húst állítanak elő, s ennek következtében még inkább megnövekszik az üvegházhatású gázok kibocsátásának mennyisége.

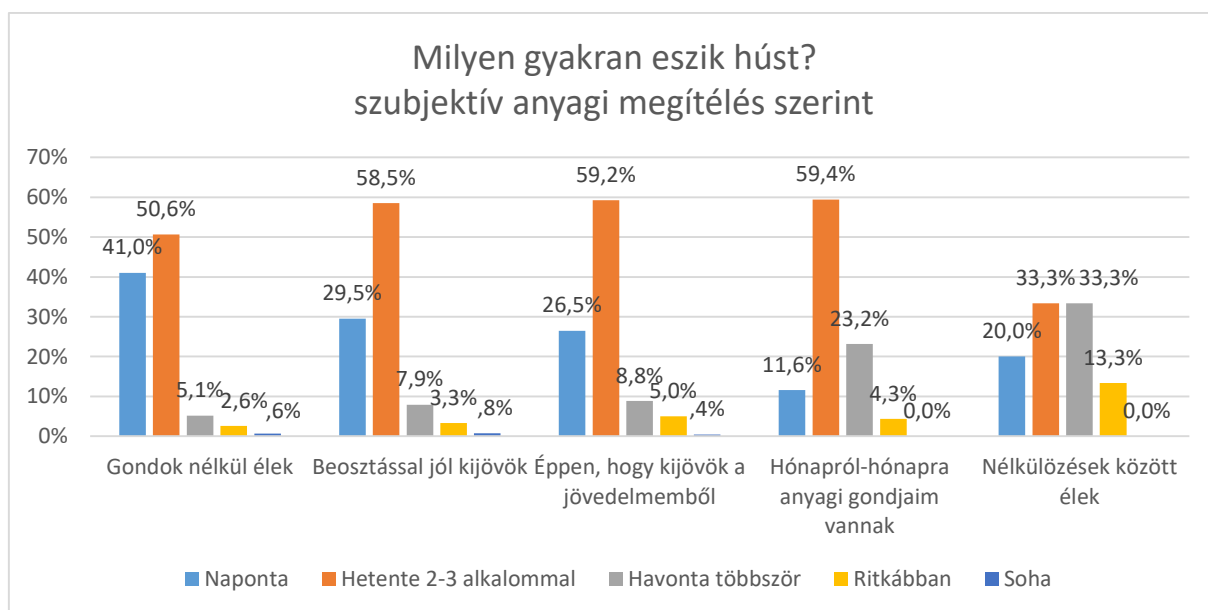
A válaszadók közel egyharmada (29,2%) naponta eszik húst, 57,1%-uk hetente többször fogyaszt húst. A marhahús fogyasztásánál a legnagyobb arányban a 'havonta többször' válaszkategóriát jelölték meg. Vagyis marhahúst ritkábban, alkalmanként fogyasztanak az emberek, vélhetően főképp az ára miatt. A válaszadók 24,1%-a soha nem fogyaszt marhahúst. A nők többször fogyasztanak húst, mint a férfiak, viszont a férfiak többször esznek marhahúst, mint a nők. A korcsoportokat összehasonlítva azt láthatjuk, hogy a húsfogyasztás terén minél idősebb az ember, annál ritkábban fogyaszt húst. Ez a tendencia a marhahús esetében is hasonlóan alakul.

A gyermekszám szerinti bontásban azt figyelhetjük meg, hogy azok fogyasztanak gyakrabban húst a hétköznapiakban, akiknek nincsen gyermekük. Viszont náluk kevesebb a heti fogyasztás aránya is, mint a gyermekeseknél. **Láthatjuk, hogy a gyermekesek odafigyelnek arra, hogy heti rendszerességgel egyen a család húst, s ez a kétgyermekeseknél a legmagasabb.**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A szubjektív anyagi helyzet megítélése is szignifikáns kapcsolatot mutatott a húsfogyasztás változójával, mely szerint azt láthatjuk, hogy érthető módon minél pozitívabban ítélik meg a válaszadók az anyagi helyzetüket, annál gyakrabban fogyasztanak húst. Viszont érdekes azt is megfigyelni, hogy mindegyik kategóriában a heti rendszerességgel való fogyasztás aránya igen magas. Azok, akiknek anyagi gondjaik vannak, még azok is 59,4%-ban heti 2-3 alkalommal fogyasztanak húst.

Akik havonta többször is fogyasztanak húst, azoknak a nagyrésze a legfiatalabb korcsoportba tartozik, és legalább érettséggel rendelkeznek. Általában nincsen gyermekük, s ha van, akkor

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPEKEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

is inkább a kétgyermekesek fogyasztanak marhahúst. A többségüknek 100.001-200.000 Ft. közötti a havi egy főre jutó nettó jövedelme a háztartásukra nézve, s általában beosztással jól kijönnek a jövedelmükből.

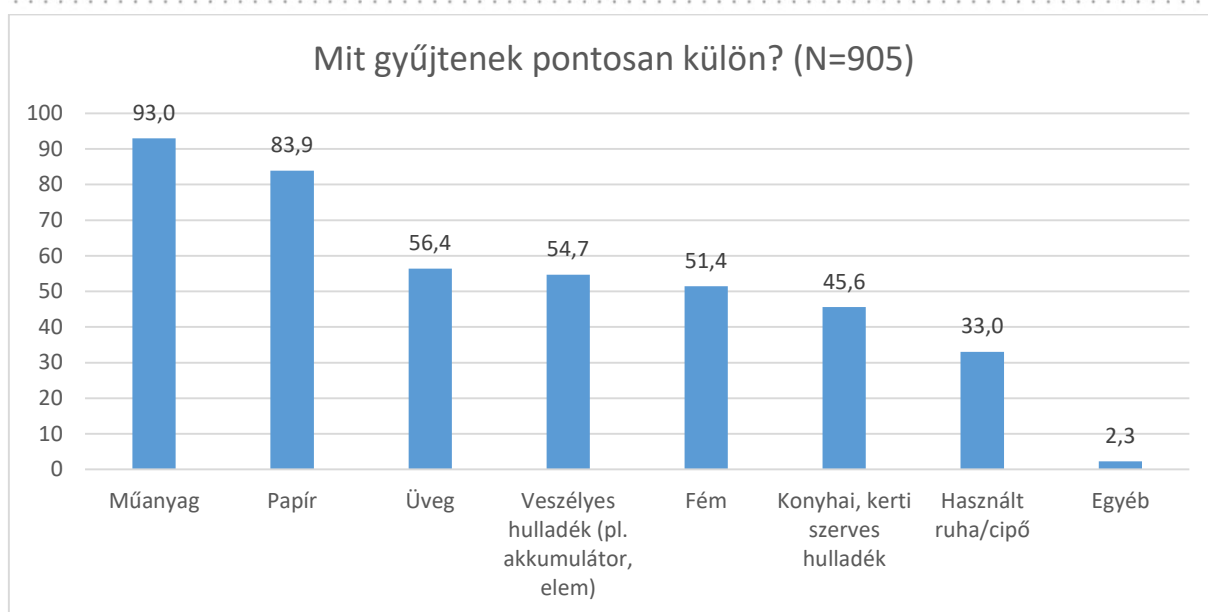
Komposztálás

Rákérdeztünk arra is, hogy a válaszadók komposztálnak-e az otthonukban vagy sem. A komposztálás során a háztartásban keletkezett hulladékmennyiség csökkenthető, s a folyamat eredményeképpen szerves anyagokat tudunk visszajuttatni a talajba, ezzel is biztosítva a növényeknek a megfelelő tápanyag utánpótlását.

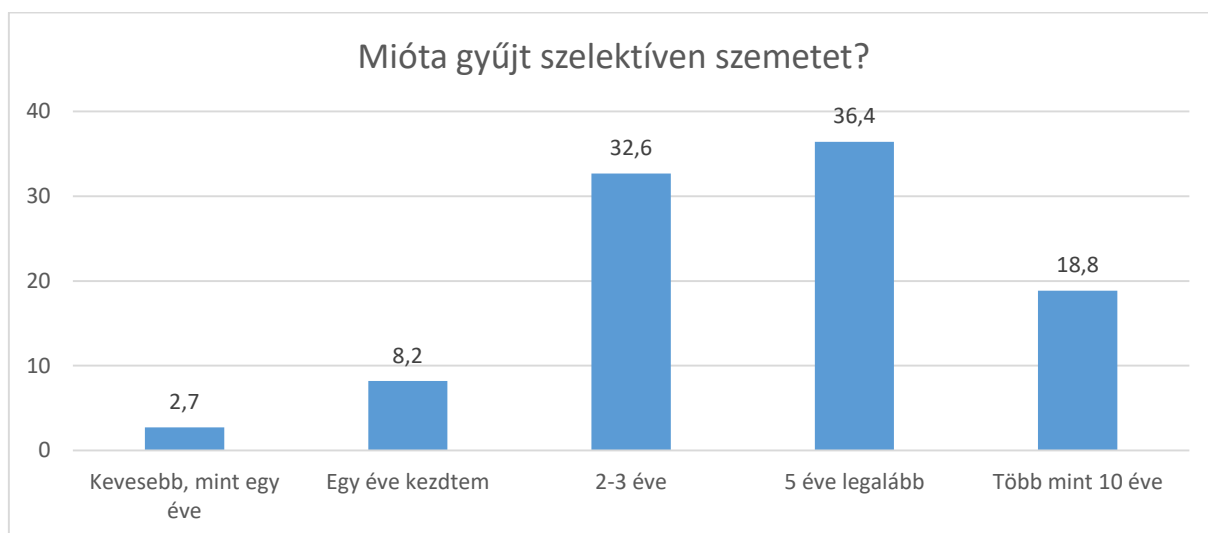
A megkérdezettek 38,4%-a komposztál az otthonában, 61,5%-uk viszont nem. Összevetve a különböző demográfiai mutatókkal azt láthatjuk, hogy természetesen, akik családi házban laknak, azok többet komposztálnak, mint akik panellakásban, de ez természetes is, hiszen számukra sokkal inkább adottak a lehetőségek. **A kertes házban élők 84,5%-a komposztál otthon, míg a panellakásban élők mindössze 3,1%-a komposztál.**

Szelektív hulladékgyűjtés

Kérdőívünk utolsó témaköre a szelektív hulladékgyűjtés, kíváncsiak voltunk arra, hogy a válaszadók mit gyűjtenek külön, illetve, ha ezt nem teszik, akkor ennek mi lehet az oka. **A válaszadók 90,5%-a szelektíven gyűjti otthonában a hulladékokat. A megkérdezettek nagy többsége (93%) a műanyagot gyűjti külön, majd a papírt (83,9%).** E kettő mellett több mint 50%-ban mondták, hogy az üveget (56,4%), a veszélyes hulladékot (54,7%) és a fémeket (51,4%) gyűjtik még külön. Legkevesebben a használt ruhákat és cipőket gyűjtik szelektíven.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

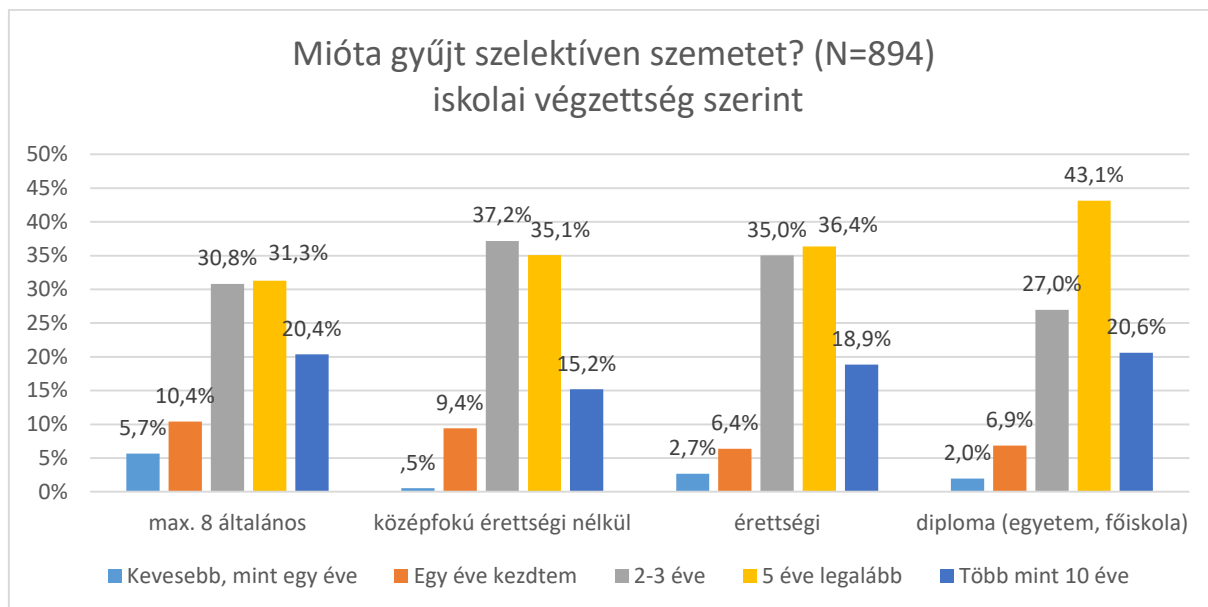
Azok, akik a szelektív hulladékgyűjtés hívei, azoknak 36,4%-a már legalább 5 éve éli így az életét, vagyis már legalább 5 éve gyűjti szelektíven a hulladékot. 32,6%-uk pedig már 2-3 éve, de nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a megkérdezettek 18,8%-a már több mint 10 éve szelektíven gyűjti a hulladékot.

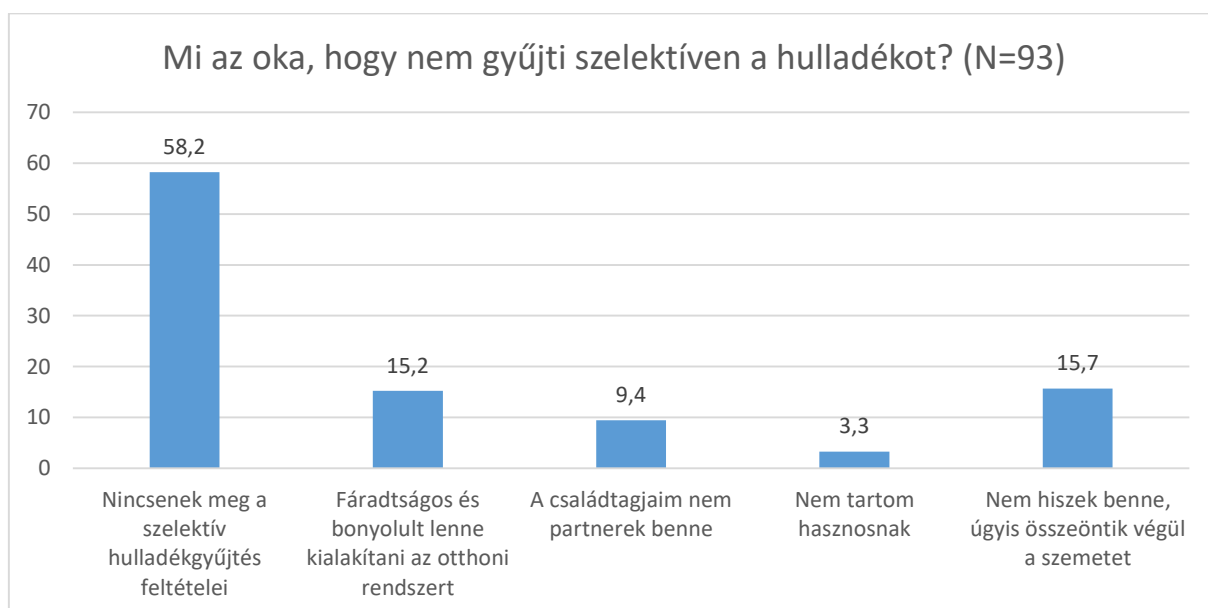
Érdekes, hogy korcsoportos bontásban azt láthatjuk, hogy a 60 év felettiek azok, akik a leginkább aktívak ebben a témában, hiszen 39,8%-uk legalább már öt éve, 25,4%-uk pedig több mint 10 éve gyűjti szelektíven a hulladékot. Iskolai végzettség szerint nézve a **felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezők jelentős része már legalább öt éve szelektíven gyűjti a hulladékot. 43,1%-uk már legalább öt éve, 20,6%-uk pedig már több mint 10 éve.** Pozitív, hogy az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők is hasonlóan gondolkodnak, hiszen a

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

maximum 8 általánossal rendelkezők 20,4%-a szintén több mint 10 éve gyűjti szelektíven a hulladékot.

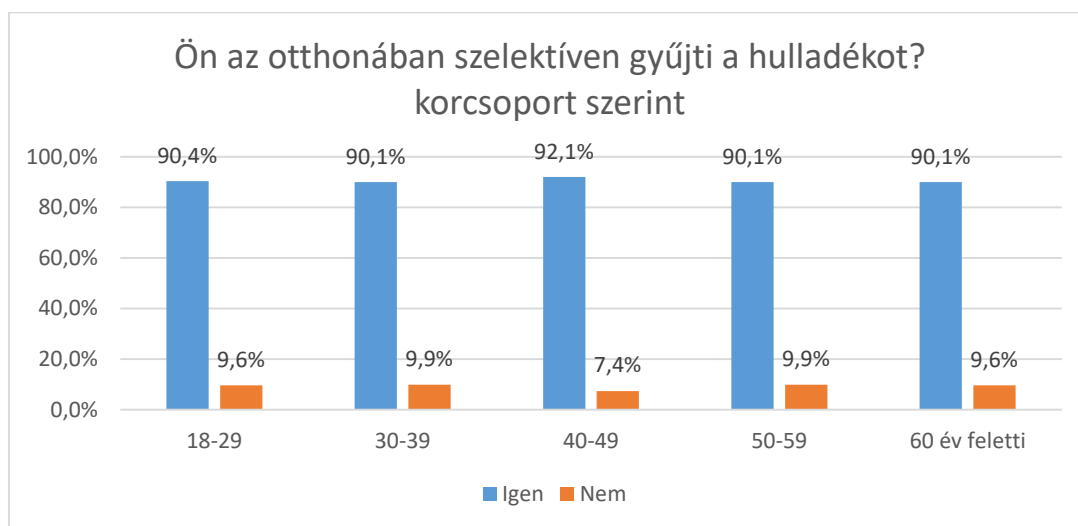

A megkérdezettek 9,3%-a nem gyűjti szelektíven otthonában a hulladékot. A válaszadók szerint ennek legfőképpen az az oka, hogy nincsenek meg a szelektív hulladékgyűjtés feltételei, ezt a válaszlehetőséget 58,2%-ban jelölték meg. Bár a többi válaszkategória 20% alatti, mégis második helyen az a válasz szerepel, miszerint nem hisznek a szelektív hulladékgyűjtésben, hiszen úgyis összeöntik végül a szemetet (15,7%). 15,2%-uk úgy gondolja, hogy fáradságos és bonyolult lenne kialakítani otthon ezt a rendszert.

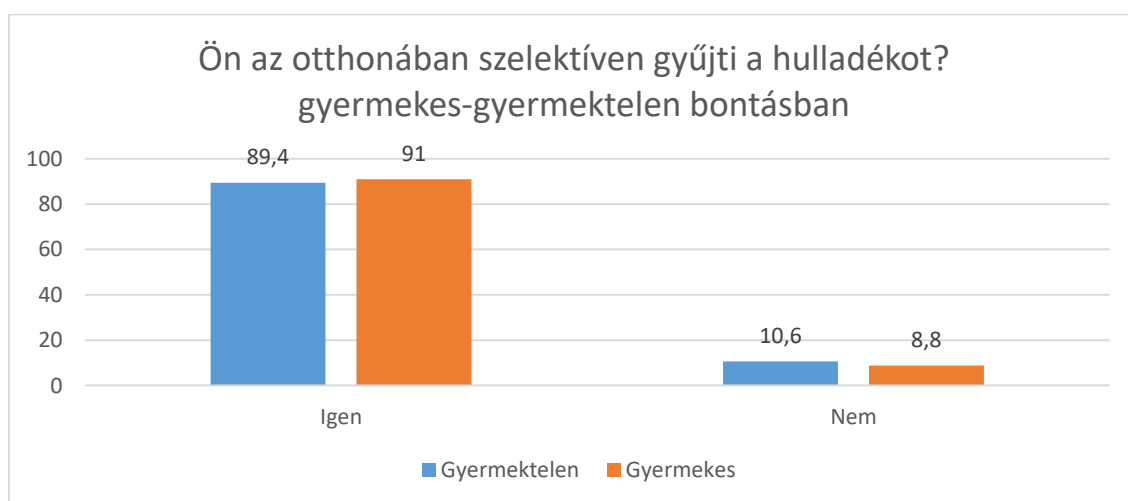

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A korcsoportos bontás szerint azt láthatjuk, hogy leginkább a 40-es éveikben járók azok, akik az otthonukban szelektíven gyűjtik a hulladékot. A 40-49 év közöttiek 92,1 %-a tesz így, a többi korcsoportban mindenhol 90 %- körül mozog ez az arány (nem szignifikánsak az eredmények).

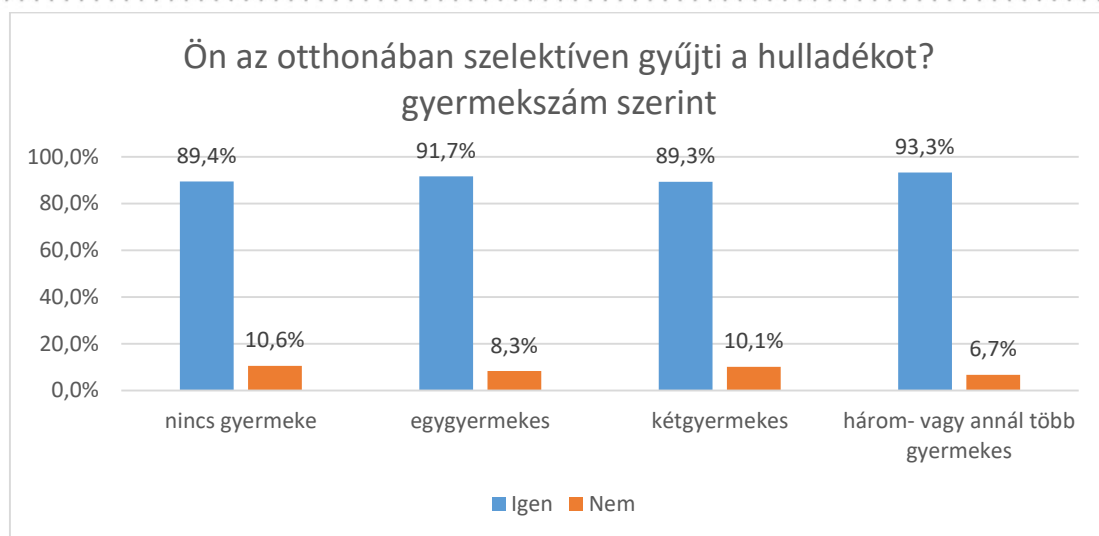
A gyermekes válaszadók 91 %-a gyűjti szelektíven a hulladékot, míg a gyermektelenek 89,4 %-a (nem szignifikánsak az eredmények). A gyermekes megkérdezettek közül leginkább a nagycsaládosok azok, akik a szelektív hulladékgyűjtésre odafigyelnek az otthonukban. A három vagy annál többgyermekesek 93,3 %-a gyűjti otthonában szelektíven a hulladékot, az egygyermekesek 91,7 %-a, a kétgyermekeseknek pedig a 89,3 %-a.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Klaszterelemzés

Módszertani ismertető

A klaszterelemzéshez a kérdőív két kérdésére támaszkodtunk:

- Önt mennyire foglalkoztatja a környezetvédelem?
- Ön szerint megfelelő figyelmet kap a környezetvédelem kérdése ma Magyarországon?

A két kérdés válaszaiból kiindulva három klasztert különítettünk el egymástól:

- környezetvédelem iránt elkötelezettek (57,9%)
- környezetvédelem iránt érdeklődők (28,6%)
- környezetvédelem kérdését ignorálók (13,5%)

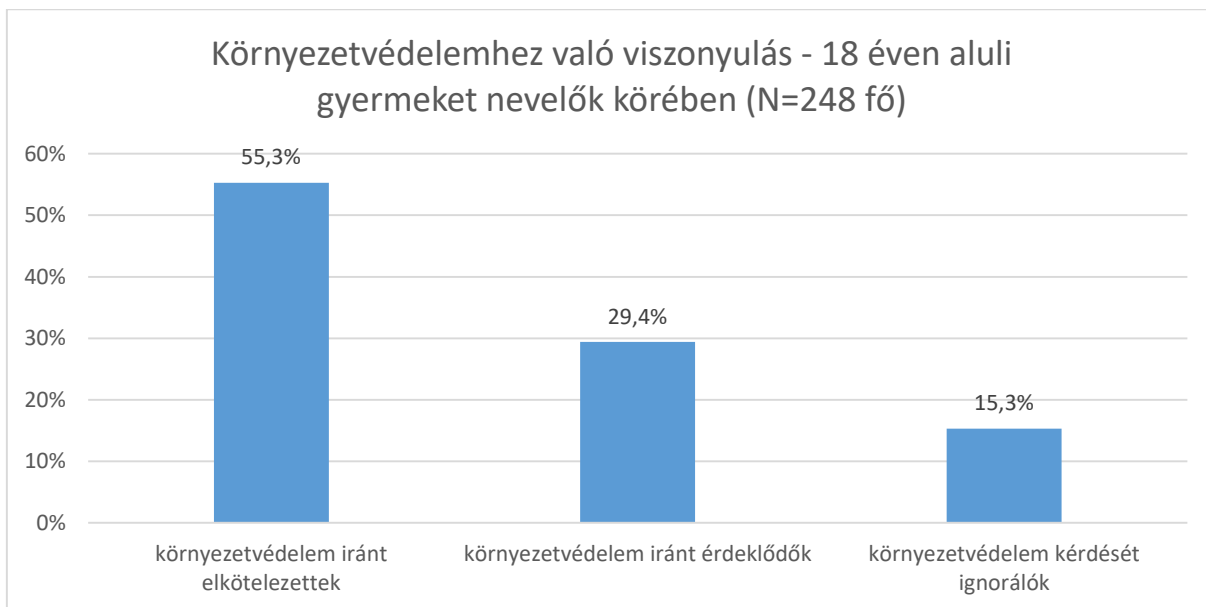
Az így kapott három csoport sajátosságait és eltéréseit vizsgáltuk először demográfiai szempontok szerint, később a kérdőív egyéb blokkjainak kérdéseivel összevetve. Ahol lehetőségünk engedte, külön hangsúlyt fektettünk a gyermekes válaszadók különálló, klaszterek mentén történő vizsgálatára.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Demográfia

A kiskorú gyermeket nevelő válaszadók tekintetében elmondható, hogy több mint felük (55,3%) elkötelezett környezetvédő, nagyjából 30%-uk (29,4%) a téma iránt érdeklődő, míg 15,3%-ukat nem érdekli a környezetvédelem kérdése.

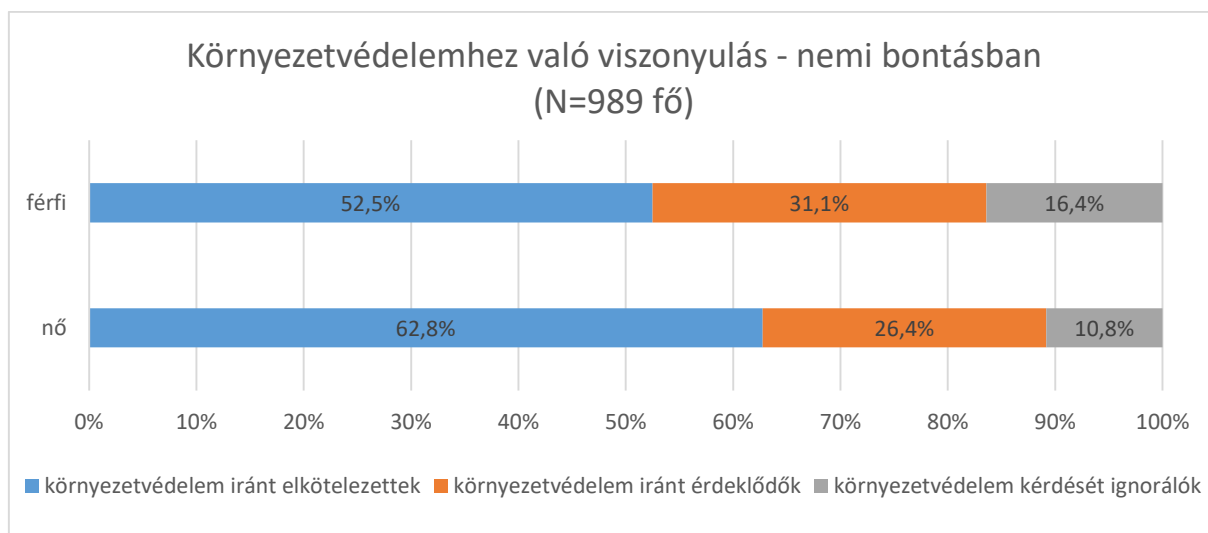
Ha a gyermekesekkel együtt nézzük, az alábbi különbségeket látjuk: a gyermekesek 65,1%-a elkötelezett a környezetvédelem iránt, ám ez a 18 éven aluli gyermekesek esetében ez 55,3%.

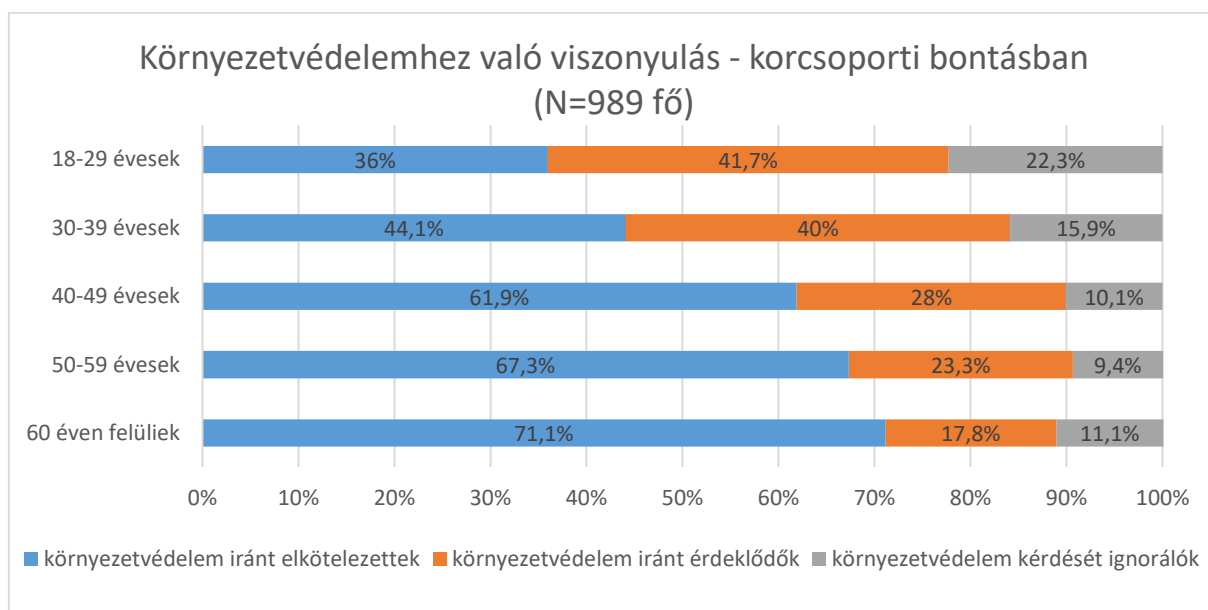
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Esetükben magasabb a téma iránt „csupán” érdeklődők (29,4% vs. 23,5%) és a témát ignorálók (15,3% vs. 11,4%) aránya is.

A nők körében nagyobb mértékű a környezetvédelem iránt elkötelezettek aránya (62,8%), ám a férfiak sem maradnak le sokkal (52,5%). A szkeptikusok között több a férfi (16,4%).

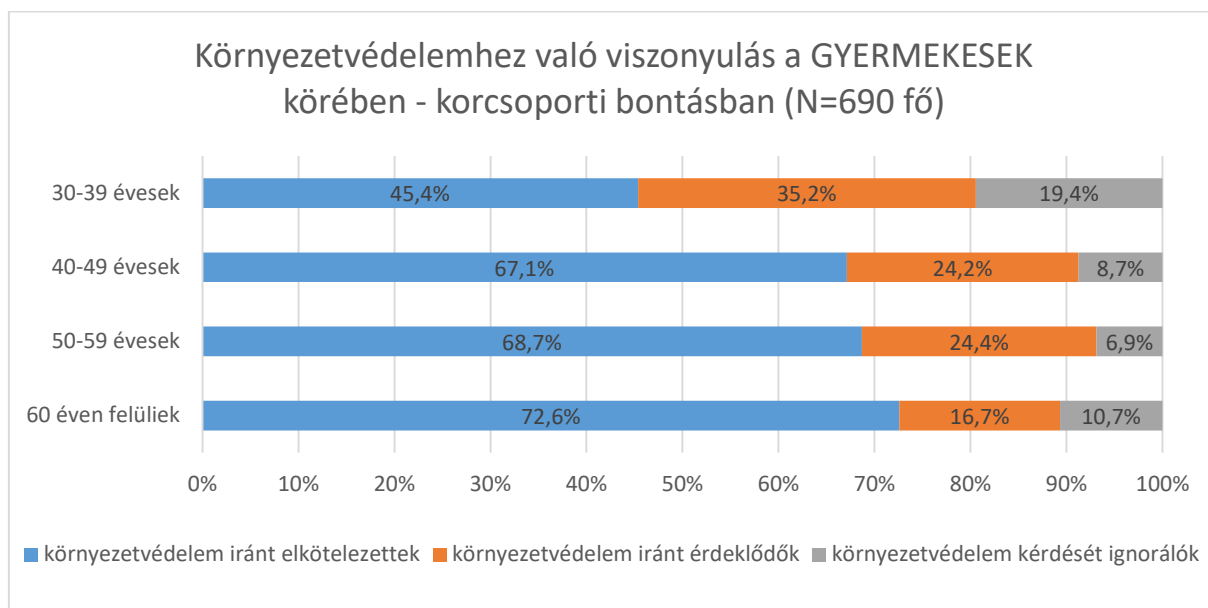
A kor előre haladtával párhuzamosan növekszik a környezetvédelem iránti elköteleződés mértéke. Míg a 40 éven aluli válaszadók esetében ez az arány 50% alatti (36% és 44,1%), addig afölött már a 60%-ot is meghaladja (61,9%, 67,3% és 71,1%). A környezetvédelem iránt

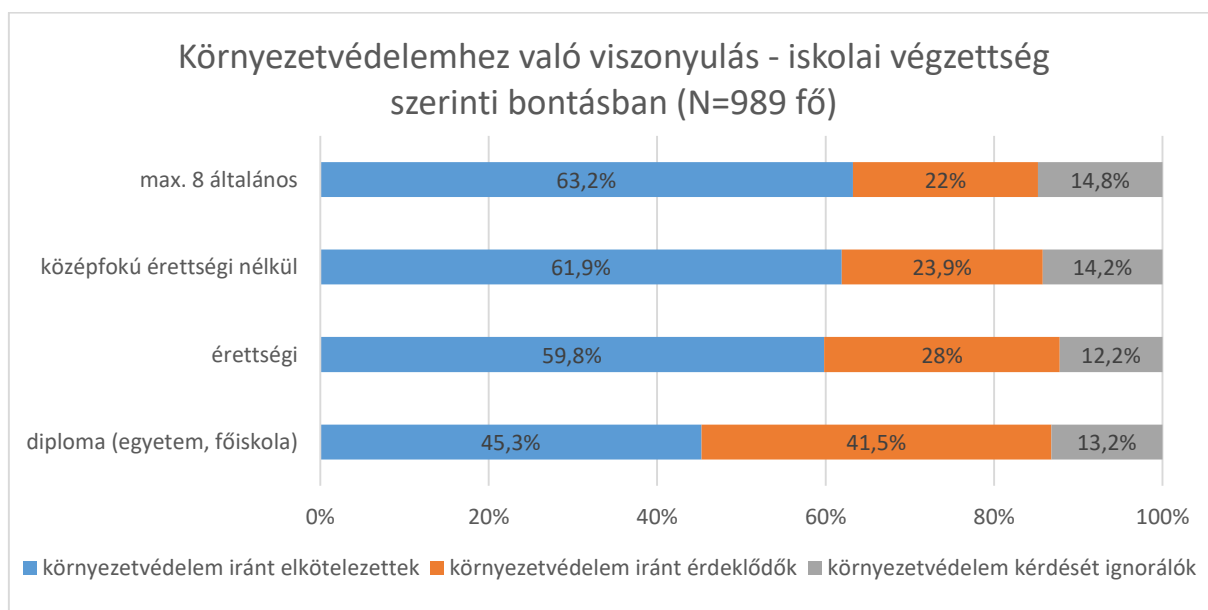
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

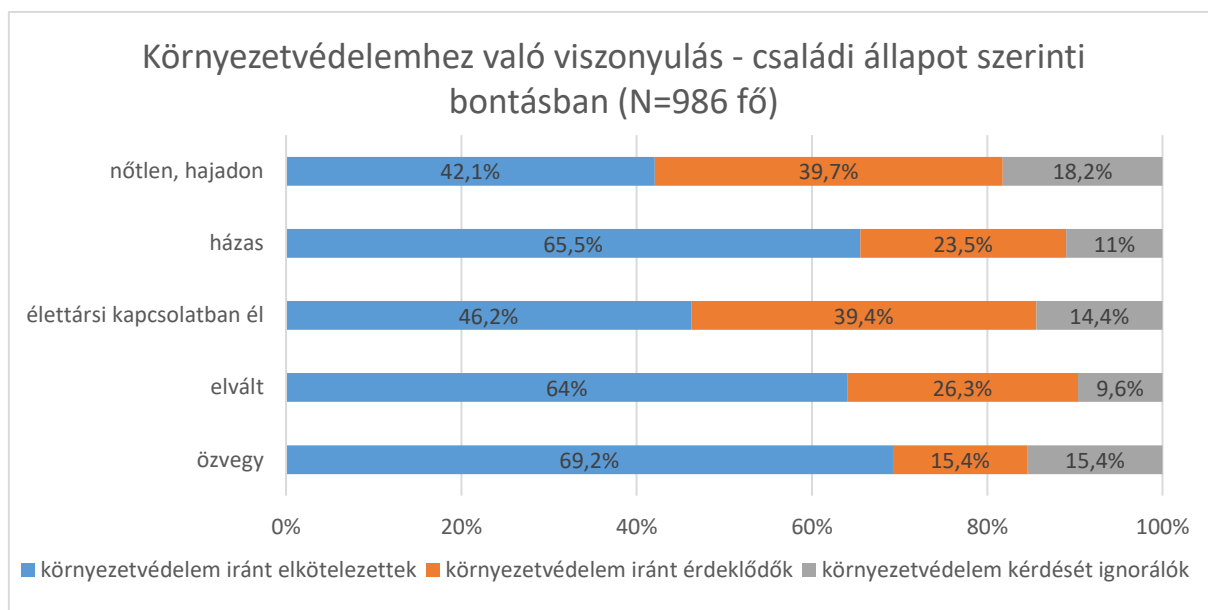
.....
érdeklődők esetében ez a folyamat éppen ellentétesen alakul, vagyis minél fiatalabb valaki, annál nagyobb eséllyel fog érdeklődést mutatni a környezetvédelem iránt. Mindebből arra következtethetünk, hogy **a környezetvédelem iránti érdeklődés a kor előre haladtával komolyabb elköteleződést eredményez.**

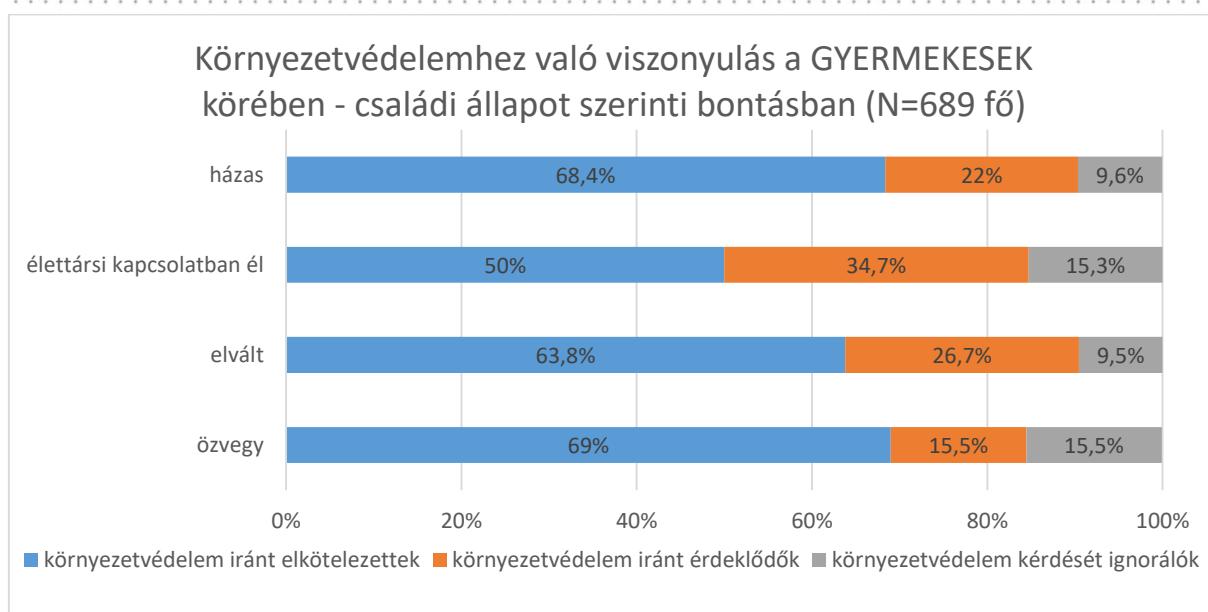
A gyermekes válaszadók esetében is hasonlóan alakult a klaszterek szerinti korcsoportos bontások aránya. A gyermekesek – ha kicsivel is, de – még nagyobb arányban mutatnak elköteleződést a környezetvédelem iránt.

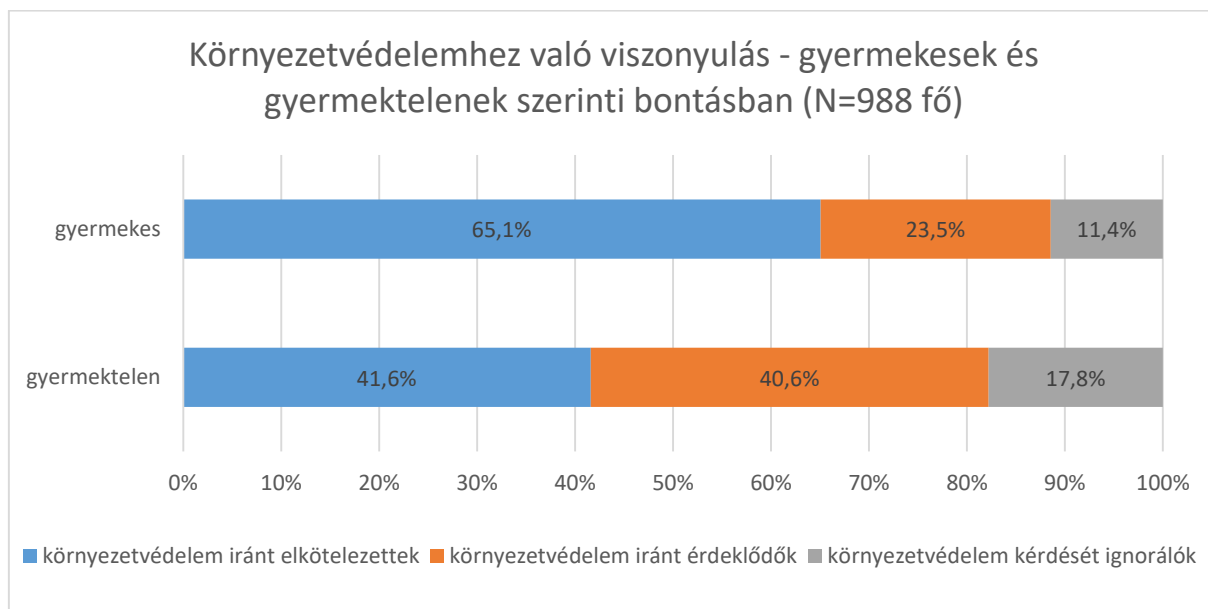
Iskolai végzettség tekintetében a nem diplomások esetében hasonlóságokat látunk. Körülbelül 60% körüli a környezetvédelem iránt elkötelezettek aránya, míg 22-28% közötti a téma iránt érdeklődőké. **A diplomás megkérdezettek esetében az elkötelezett környezetvédők aránya alacsonyabb (45,3%), míg az érdeklődőké magasabb (41,5%) a többi megkérdezetthez képest.** A szkeptikusok valamennyi iskolai végzettség tekintetében ugyanolyan arányban vannak jelen (12-15%).

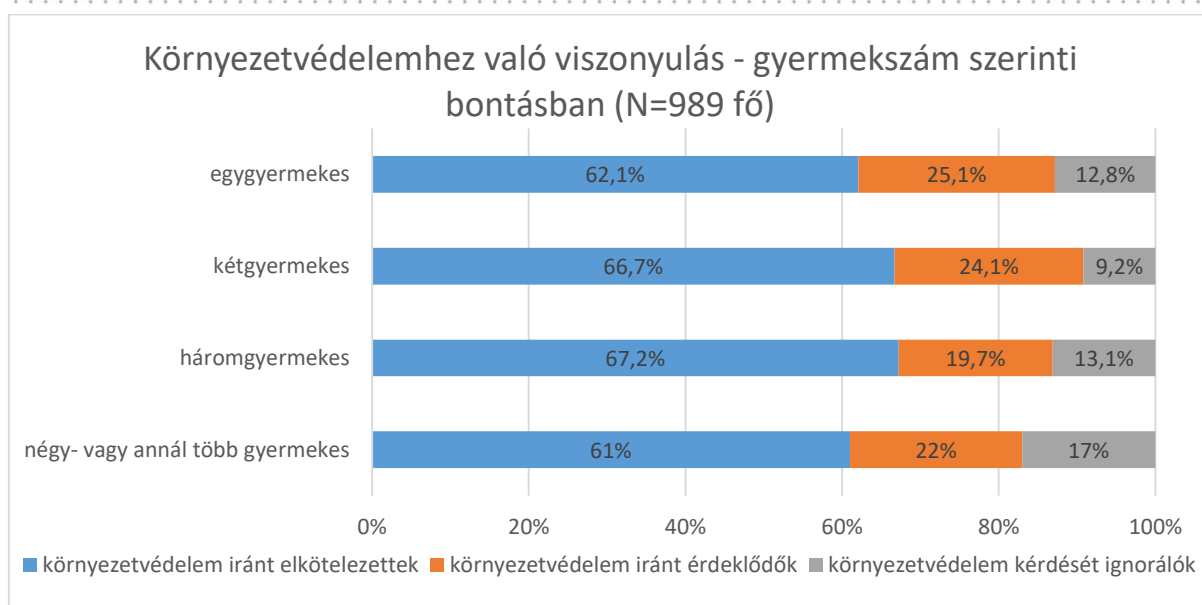
A családi állapotot vizsgálva azt látjuk, hogy **egyrészt a nőtlen, hajadon és az élettársi kapcsolatban élők, másrészt a házasok, elváltak és özvegyek csoportja mutat hasonlóságot.** Az első csoport esetében a környezetvédelem iránt elkötelezettek aránya 50% alatti (42-46%), míg a másik csoportnál ez az arány 64-69% közötti. Ugyanakkor a téma iránti érdeklődés a nőtlen, hajadon és élettársi kapcsolatban élők esetében a legmagasabb, 39-40% körüli. **A szkeptikusok aránya az elváltak (9,6%) és a házasok esetében (11%) mondható a legalacsonyabbnak.**

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

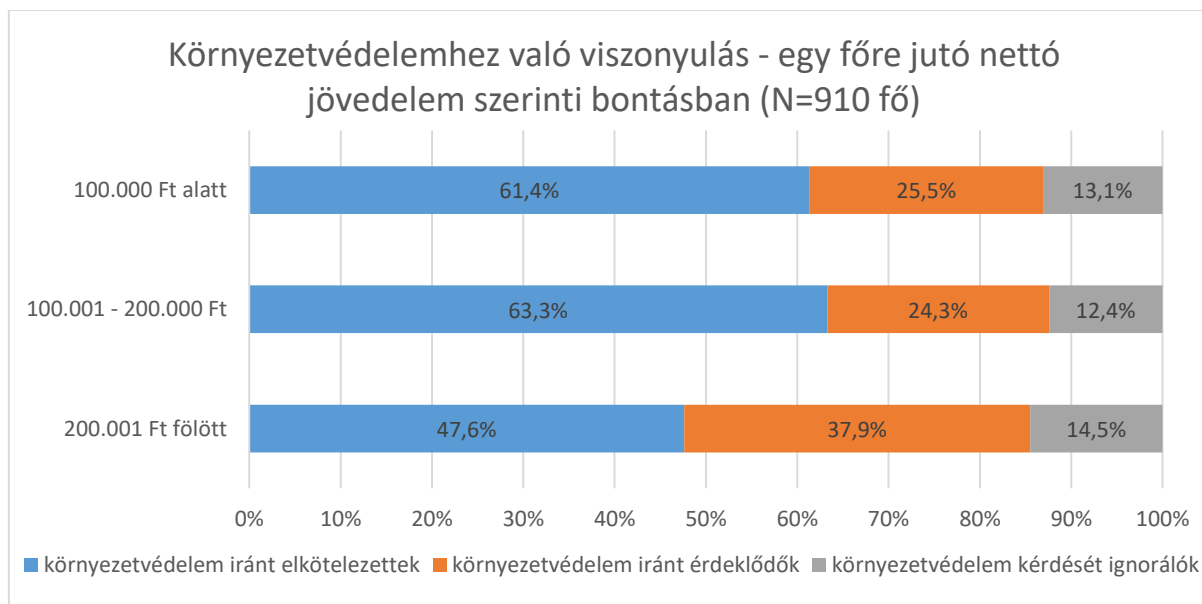
A gyermekes válaszadók tekintetében is hasonló arányokkal találkozunk. A házások (68,4%) és az élettársi kapcsolatban élők (50%) esetében magasabb a téma iránt elkötelezettek aránya. A gyermekes házások esetében pedig még kevesebb a szkeptikus (9,6%).

Gyermekek és gyermektelenek esetében igen jelentős eltérésekkel találkozhatunk. **A gyermekes válaszadók 65,1%-a elkötelezett környezetvédő, míg a gyermektelenek esetében ez az arány alig több 40%-nál (41,6%).** A téma iránt érdeklődők többen vannak ugyan a gyermektelenek körében (40,6% vs. 23,5%), ám a szkeptikusok száma is náluk magasabb (17,8% vs. 11,4%).

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

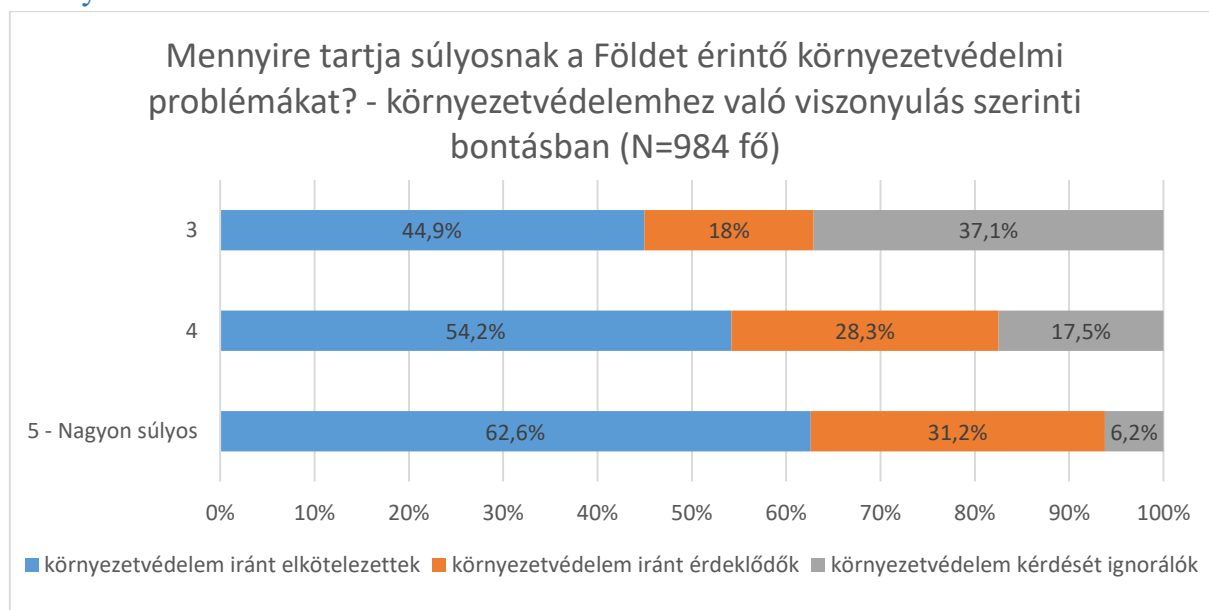
A gyermekek száma nem befolyásolja jelentős mértékben a környezetvédelemhez való viszonyulást. A téma iránti elköteleződés 61-67% körüli, az érdeklődők aránya 20-25% között mozog, gyermekszámtól függetlenül. A szkeptikusok esetében találkozunk a legnagyobb eltéréssel: a kétgyermekeseknél csupán 9,2%, míg a négy- vagy többgyermekeseknél már 17% az arányuk.

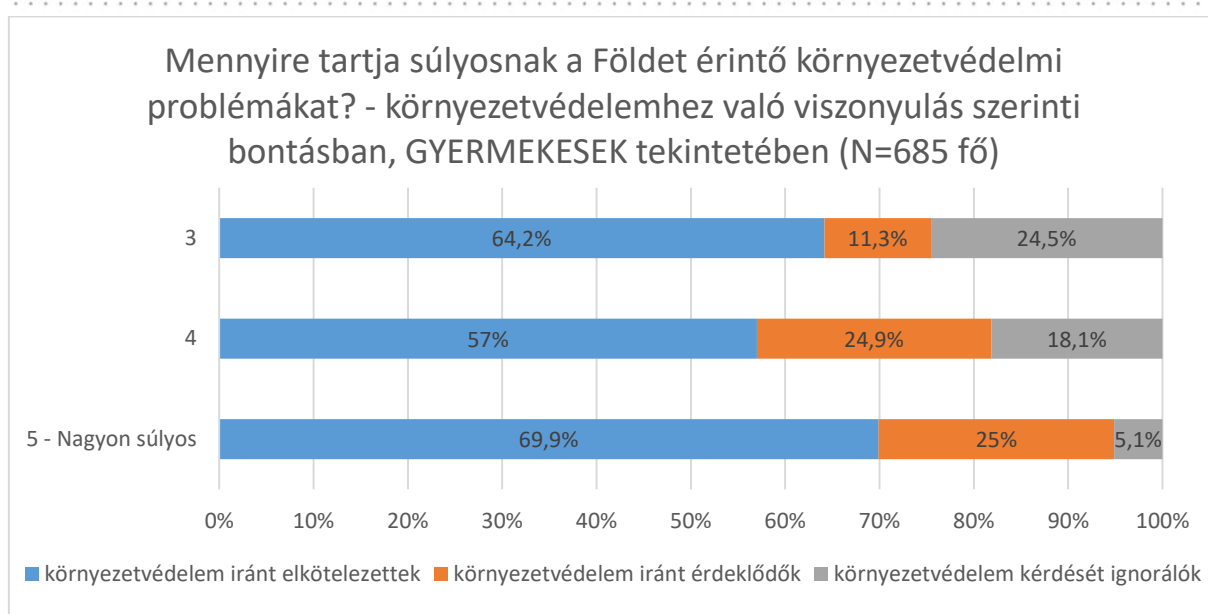
Az egy főre jutó nettó jövedelem szempontjából elmondható, hogy a legmagasabb jövedelemmel rendelkező válaszadók között a legalacsonyabb az elkötelezett környezetvédők

aránya (47,6%). (Ez a másik két jövedelemkategória esetében 60% feletti.) Esetükben magasabb a téma iránt érdeklődők aránya (37,9%), s valamennyivel a szkeptikusoké is (14,5%).

Környezetvédelem

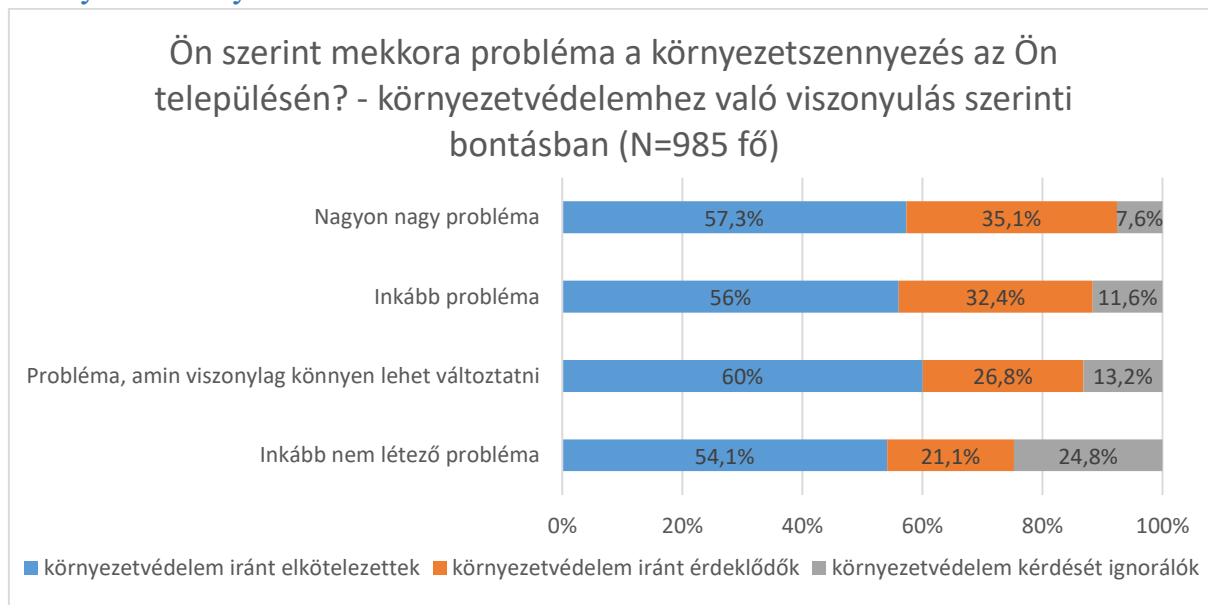

A Földet érintő környezetvédelmi problémákat a válaszadók elsősorban nagyon súlyos-, súlyos- és közepes- kategóriákba sorolták. Minél súlyosabbnak ítélték a Földet érintő környezetvédelmi problémákat, annál nagyobb arányban voltak elkötelezett hívei a környezetvédelemnek a megkérdezettek, sőt annál nagyobb arányban voltak a téma iránt érdeklődők is. Míg a környezetvédelmi problémákat közepesnek ítézők esetében a témában szkeptikusok aránya 37,1%, addig a problémát súlyosnak ítézők esetében már 17,5%, a nagyon súlyos kategóriát választóknál pedig csupán 6,2%.

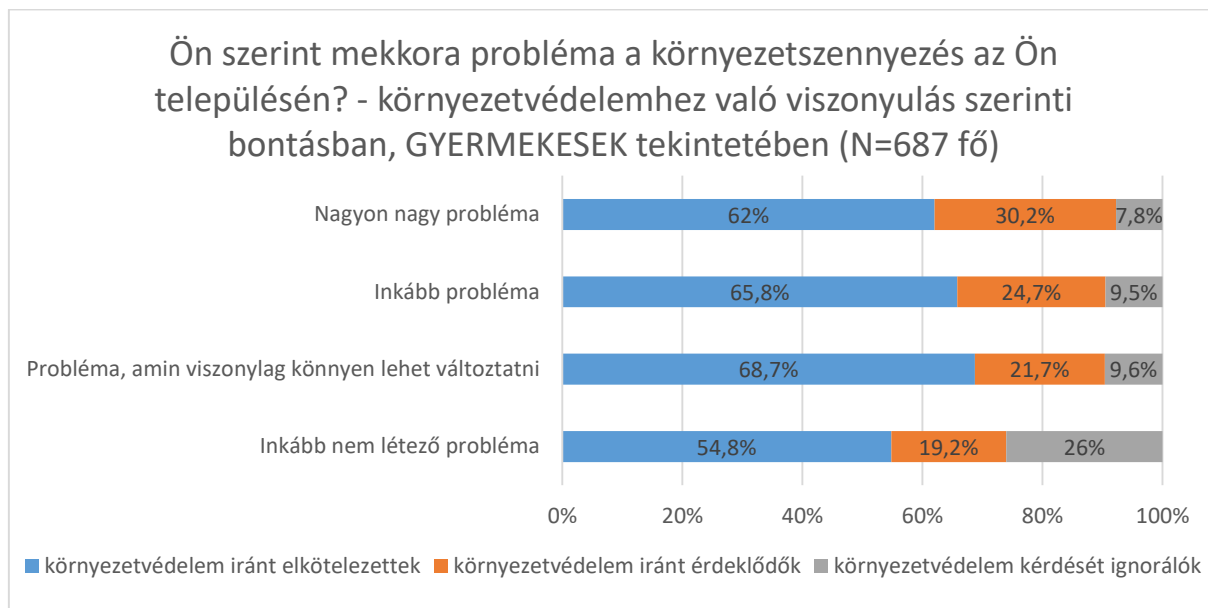
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A Földet érintő környezetvédelmi problémákat a gyermekes válaszadók is elsősorban nagyon súlyos-, súlyos- és közepes- kategóriákba sorolták. A gyermekesek körében a környezetvédelmi problémákat közepesnek ítélik körében jóval magasabb a téma iránt elkötelezettek aránya (64,2% vs. 44,9%), sőt még a problémát súlyosnak tartók arányainál is magasabb (57% és 54,2%). A Földet érintő környezetvédelmi problémákat nem igazán komolyanvevő gyermekesek között tehát szokatlanul nagyarányú a téma iránt elkötelezettek aránya.

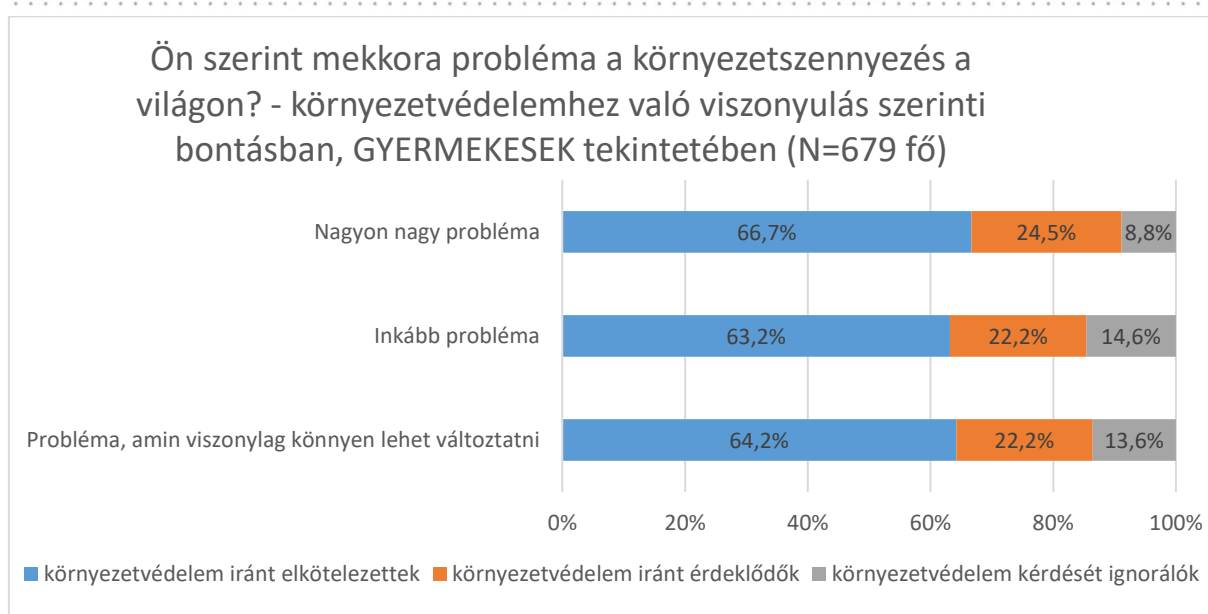
Környezetszennyezés

A települést érintő környezetszennyezés problémájának megítélése párhuzamosan növekszik a környezetvédelem iránti érdeklődéssel, s ellentétesen a környezetvédelem kérdésének ignorálásával. A környezetvédelem iránt elkötelezettek aránya nem mutat jelentős eltérést a kérdésre adott válaszok tekintetében (54-60% között).

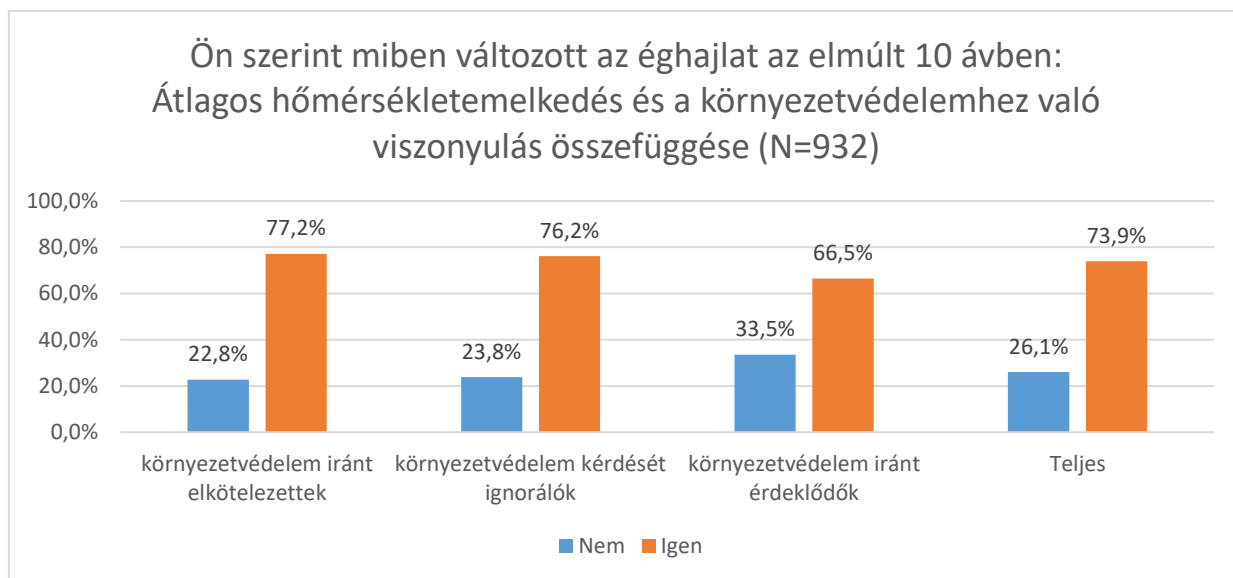

A települést érintő környezetszennyezés problémájának megítélése – a gyermekek esetében is – párhuzamosan növekszik a környezetvédelem iránti érdeklődéssel, s ellentétesen a környezetvédelem kérdésének ignorálásával. A gyermekek körében ugyanakkor mind a négy válaszkategória esetében magasabb – még ha nem is sokkal – a téma iránt elkötelezettek aránya. Ez abból ered, hogy közöttük alapvetően magasabb az elkötelezett környezetvédők száma.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A gyermekes válaszadók esetében elmondható, hogy a globális környezetszennyezés mértékét felmérő kérdésre – klaszterek szempontjából – nagyon hasonlóan válaszoltak. A három válaszkategória között nem mutatható ki jelentős eltérés. Azok, akik nagyon nagy problémának ítélik a világot érintő környezetszennyezést, némileg kevésbé szkeptikusak a környezetvédelemmel kapcsolatban (8,8%), de ez részükről el is várható.

Klímaváltozás

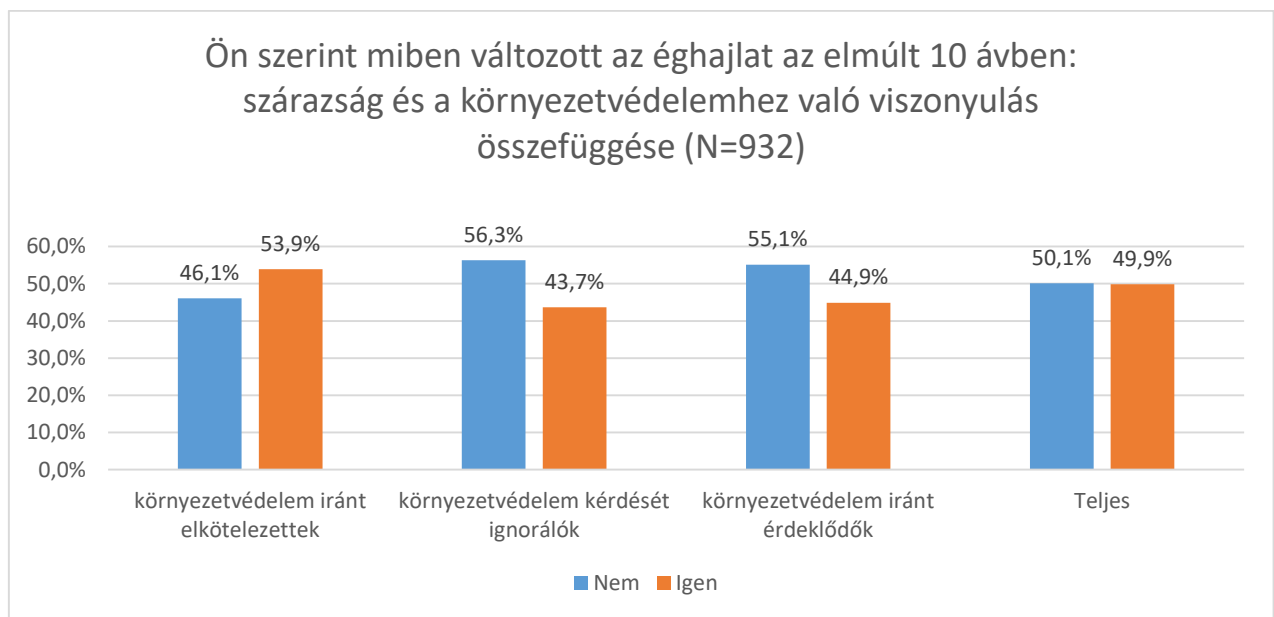

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

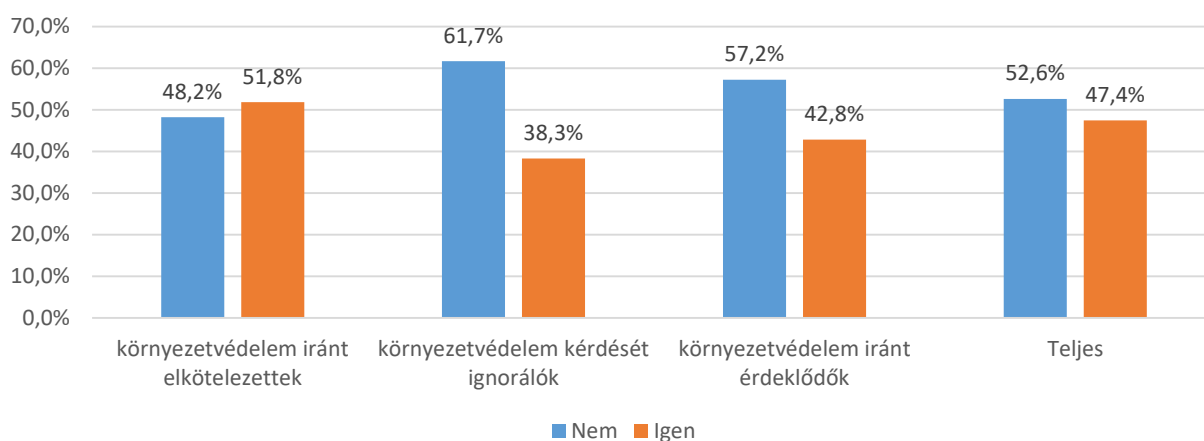
Azon válaszadók, akik szerint az elmúlt 10 évben átlagos hőmérsékletemelkedés volt megfigyelhető, a környezetvédelem iránt elkötelezettek körében gondolták így a legtöbben (77,2%). Azok körében, akik a környezetvédelem kérdését ignorálják, 76,2% érzékelt átlagos hőmérsékletemelkedést az elmúlt 10 évben. A környezetvédelem iránt érdeklődőknél ez az arány mindössze 66,5%.

A környezetvédelem iránt elkötelezettek körében 53,9% érzékelt szárazságot az elmúlt tíz évben, míg a környezetvédelem iránt érdeklődők és a környezetvédelem kérdését ignorálók körében a megkérdezettek több mint fele (55,1% és 56,3%) nem érzékelt szárazságot. Látható tehát, hogy azok, akik elkötelezettek a környezetvédelem iránt, fogékonyabbak a környezeti viszonyok észlelésére.

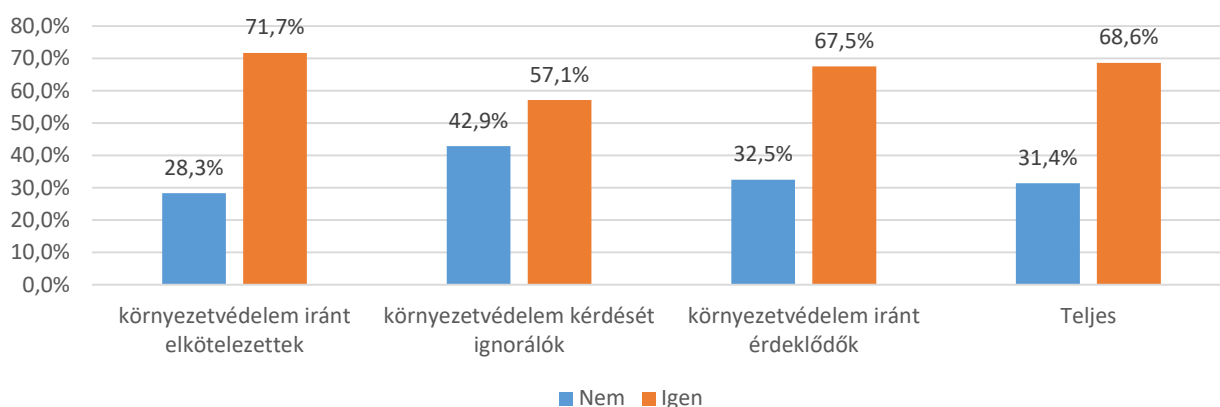
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Ön szerint milyen hatásai lesznek a klímaváltozásnak?
Menekülthullám és a környezetvédelemhez való viszonyulás
összefüggése (N=989)

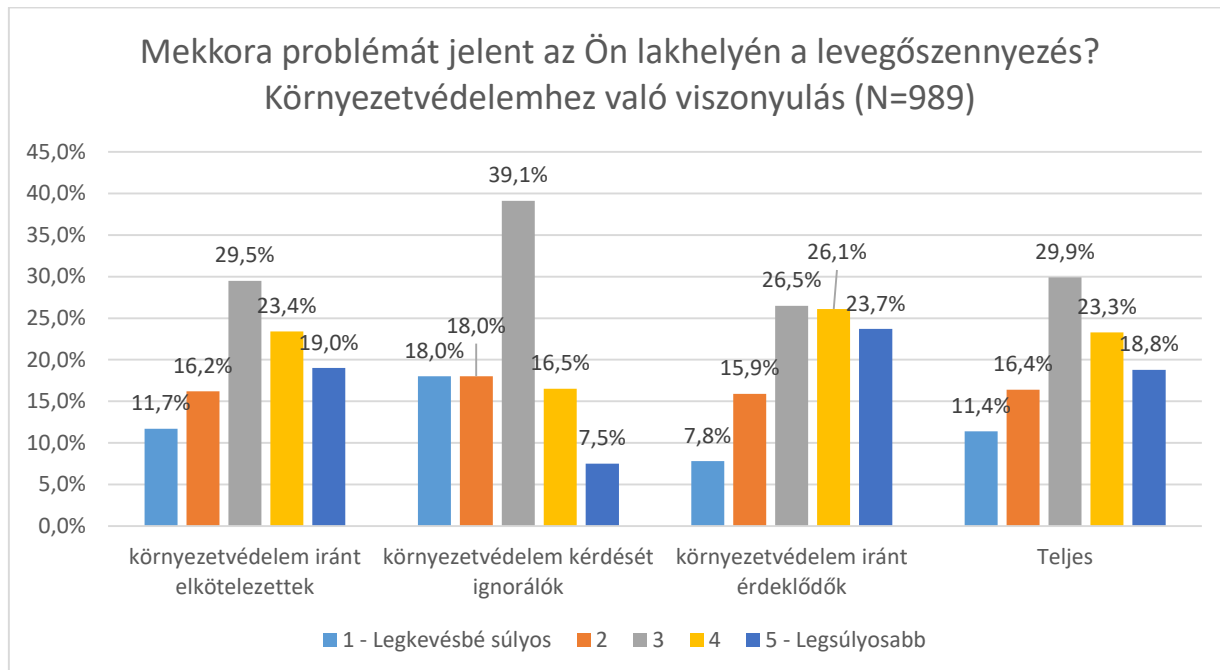

A menekülthullámot, mint a klímaváltozás egyik hatását szintén a környezetvédelem iránt elkötelezettek tartják valószínűbbnek (51,8%), legkevésbé pedig a környezetvédelem kérdését ignorálók (38,3%). A környezetvédelem iránt érdeklődőknél ez az arány 42,8%.

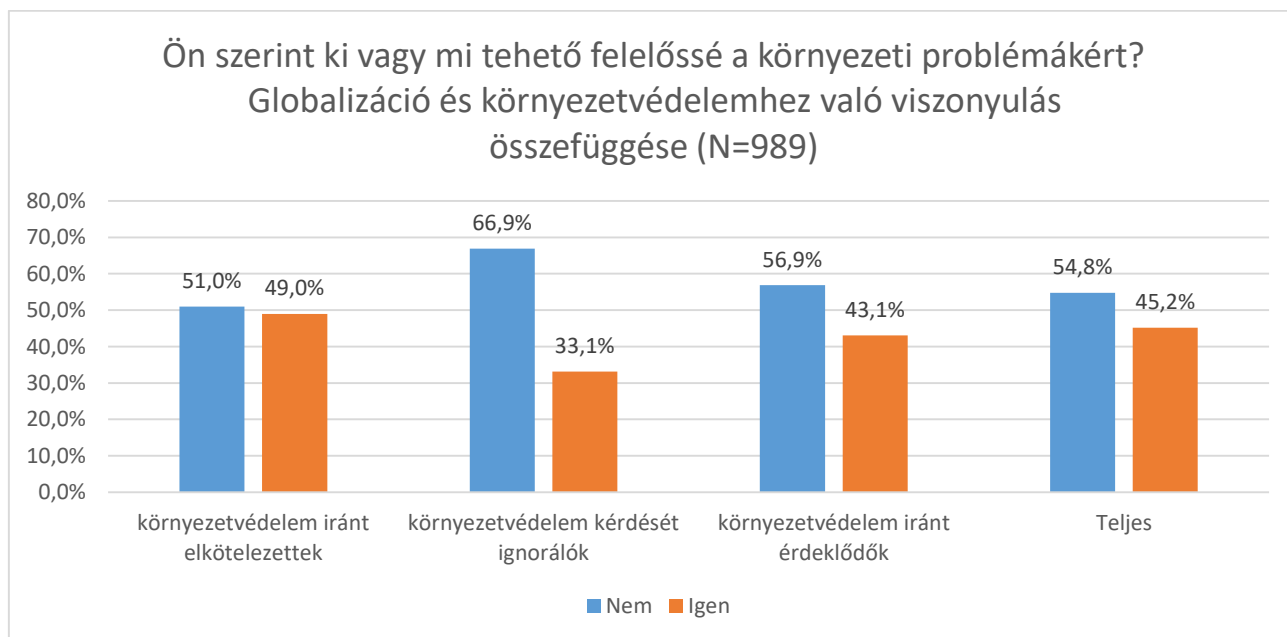
Ön szerint milyen hatásai lesznek a klímaváltozásnak? Járványok
terjedése és a környezetvédelemhez való viszonyulás
összefüggése (N=989)

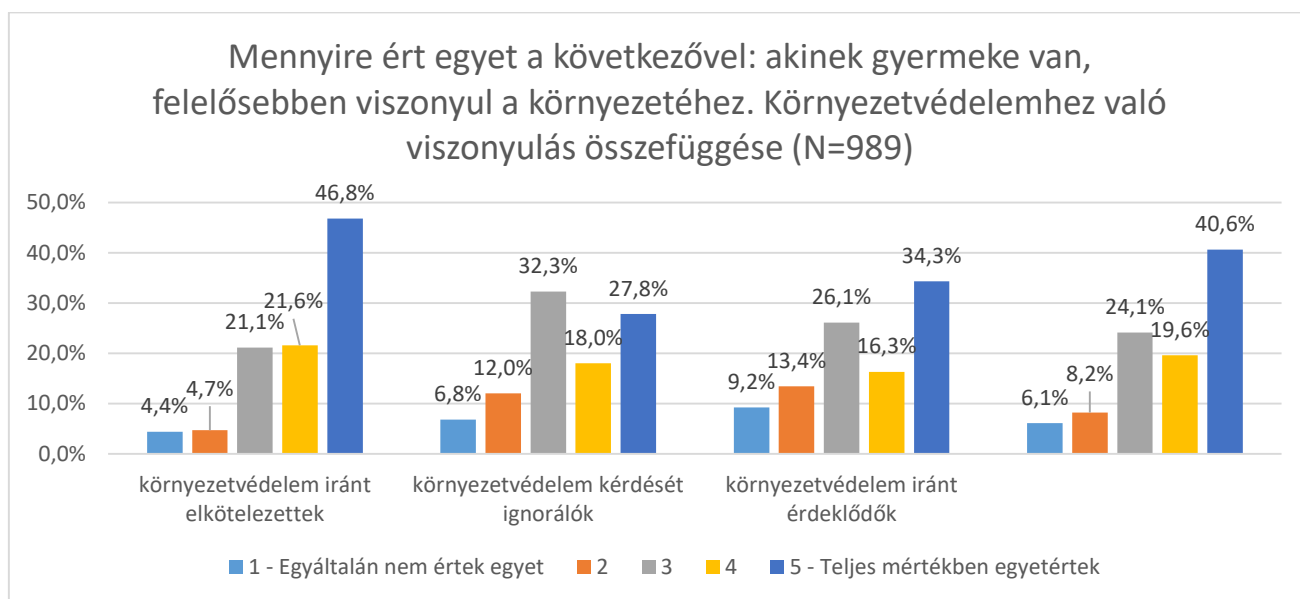
A járványok terjedését szintén a környezetvédelem iránt elkötelezettek tartják valószínűbbnek (71,7%). Legkevésbé tartanak tőle a környezetvédelem kérdését ignorálók (57,1%), az környezetvédelem iránt érdeklődők esetében pedig 67,5% tartja valószínűnek a járványok terjedését, mint a klímaváltozás egyik hatása.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

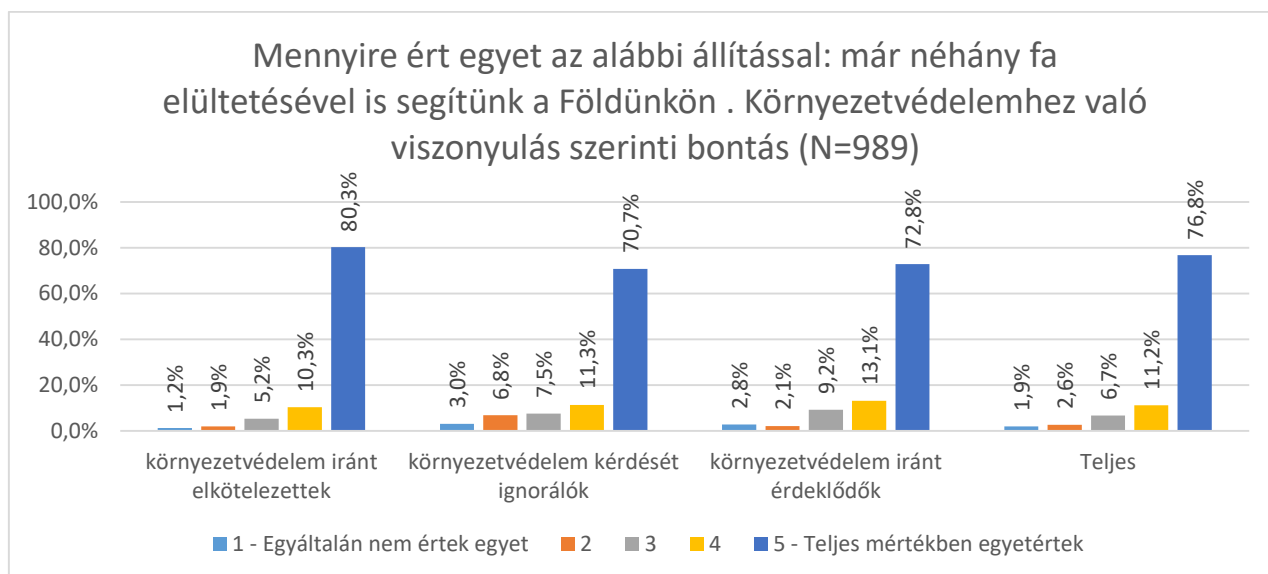
A levegőszennyezést leginkább a környezetvédelem iránt érdeklődők érzékelik lakóhelyükön (23,7%), őket követik a környezetvédelem iránt elkötelezettek (19% számára jelenti a legsúlyosabb problémát), míg lekevesbé a környezetvédelem kérdését ignorálóknál (7,5%).

A környezetvédelem iránt elkötelezettek csaknem fele (49%) szerint a globalizáció felelős a környezeti problémákért. A környezetvédelem iránt érdeklődők körében ez az arány 43,1%, míg a környezetvédelem kérdését ignorálók esetében 33,1%.

A környezetvédelem iránt elkötelezettek gondolják leginkább azt, hogy akinek gyermeke van, felelősebben viszonyul a környezetéhez (46,8%). Ez az arány a környezetvédelem iránt érdeklődők esetében 34,3%, míg a környezetvédelem kérdését ignorálók körében 27,8%.

A környezetvédelem iránt elkötelezettek értékelték legnagyobb mértékben egyet azzal az állítással is, miszerint néhány fa elültetésével is segítünk a Földünkön (80,3%). 72,8% ért teljes

mértékben egyet a környezet védelem iránt érdeklődők köréből, a környezetvédelem kérdését ignorálók aránya pedig 70,7%.

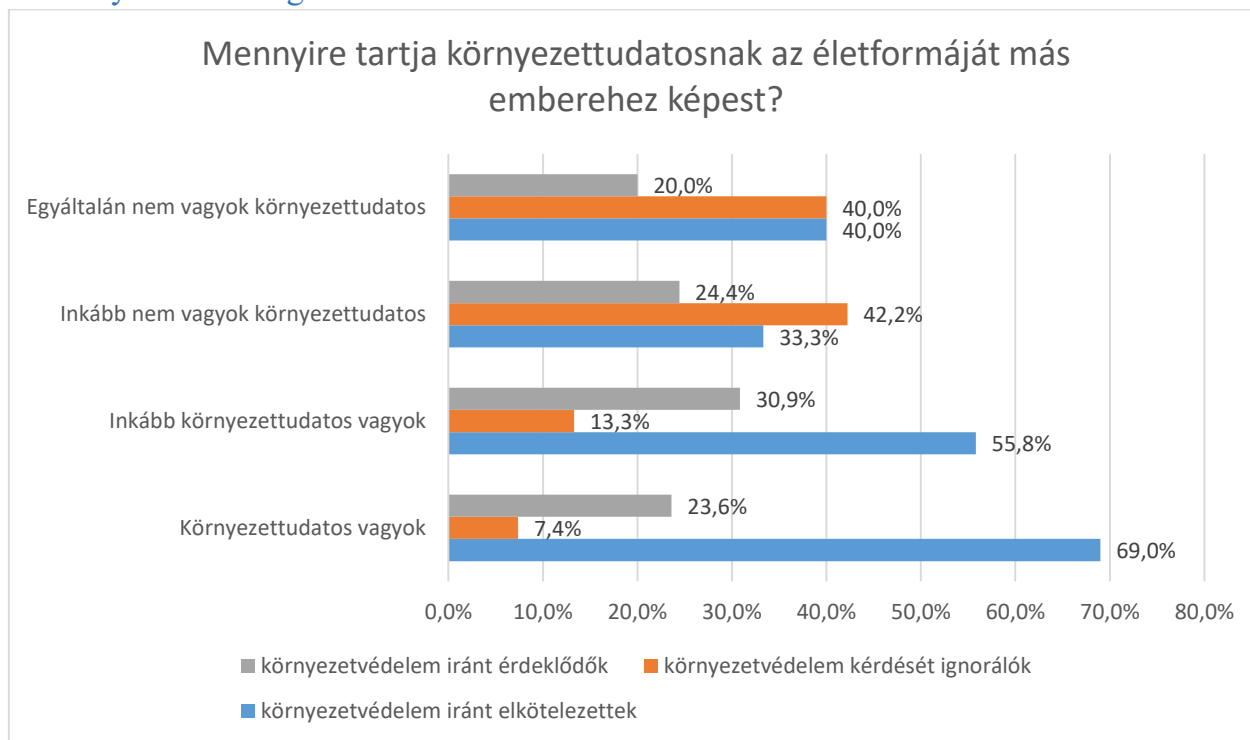
A gyermekes válaszadók körében sokkal inkább gondolják úgy, hogy akiknek gyermekük van, felelősebben viszonyul a környezetvédelemhez, a környezetvédelemhez való viszonyulás tekintetében pedig még inkább ez látható. A környezetvédelem iránt elkötelezettek körében a gyermekes válaszadók 52,1%-a ért egyet ezzel az állítással, míg a gyermektelenek körében a környezetvédelem iránt elkötelezettek mindössze 27,4%-a gondolja így. A gyermekes válaszadónál a környezetvédelem iránt érdeklődők körében ez az arány 48,8%, míg a gyermektelen környezetvédelem iránt érdeklődőknél 14,9% gondolja teljes mértékben úgy, hogy akinek gyermeke van, felelősebben viszonyul a környezetvédelemhez.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

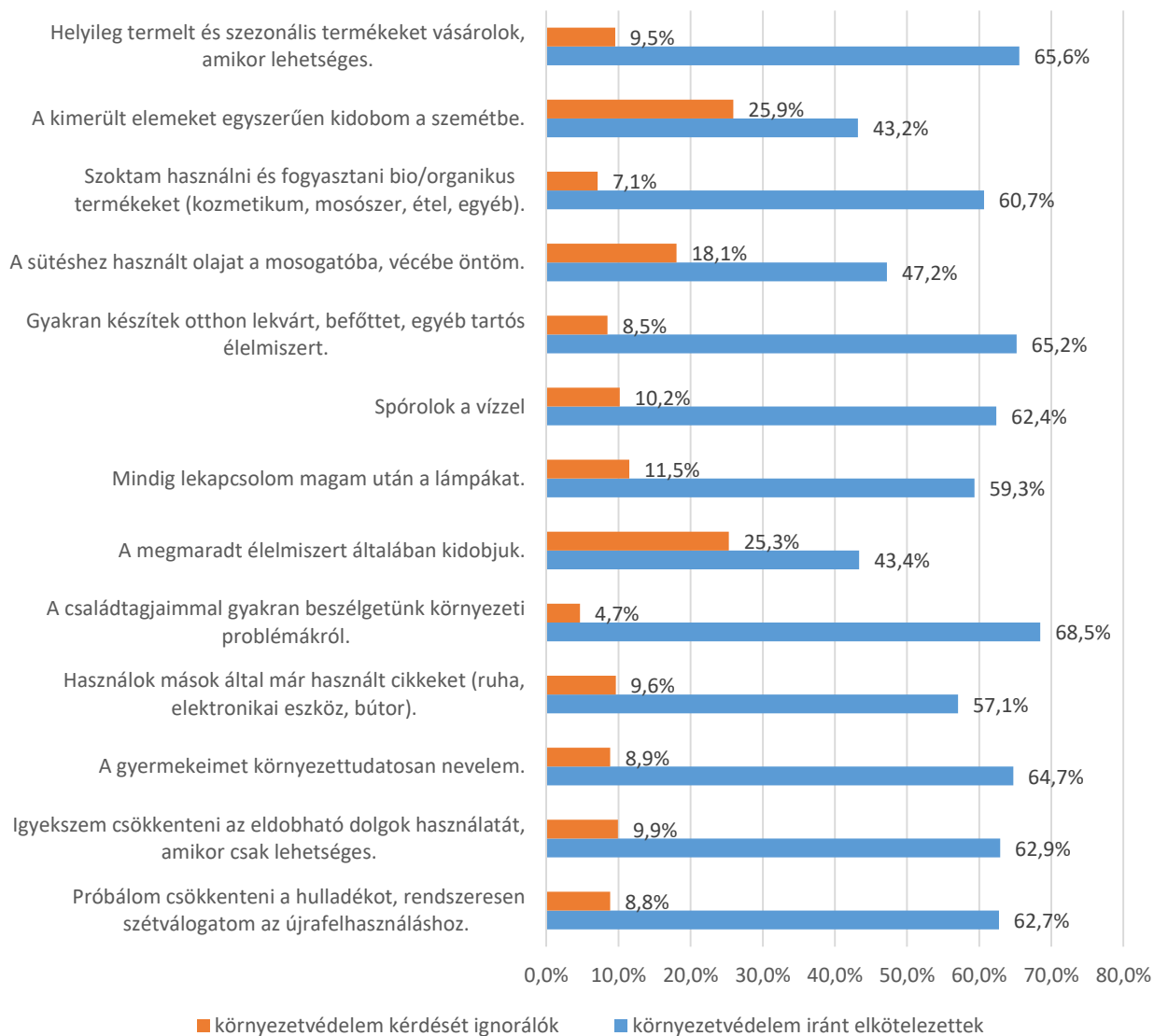
Személyes felelősségvállalás

Azok a válaszadók, akik környezettudatosnak vallják az életformájukat másokhoz képest, azoknak a többsége a környezetvédelem iránt is elkötelezettek. Érdekes azonban megfigyelni azt is, hogy aki egyáltalán nem gondolják, hogy az életformájuk környezettudatos lenne másokhoz képest, azoknak is a 40 %-a mégiscsak elkötelezett a környezetvédelem iránt.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Mennyire igazak Önre/ a családjára az alábbi állítások?

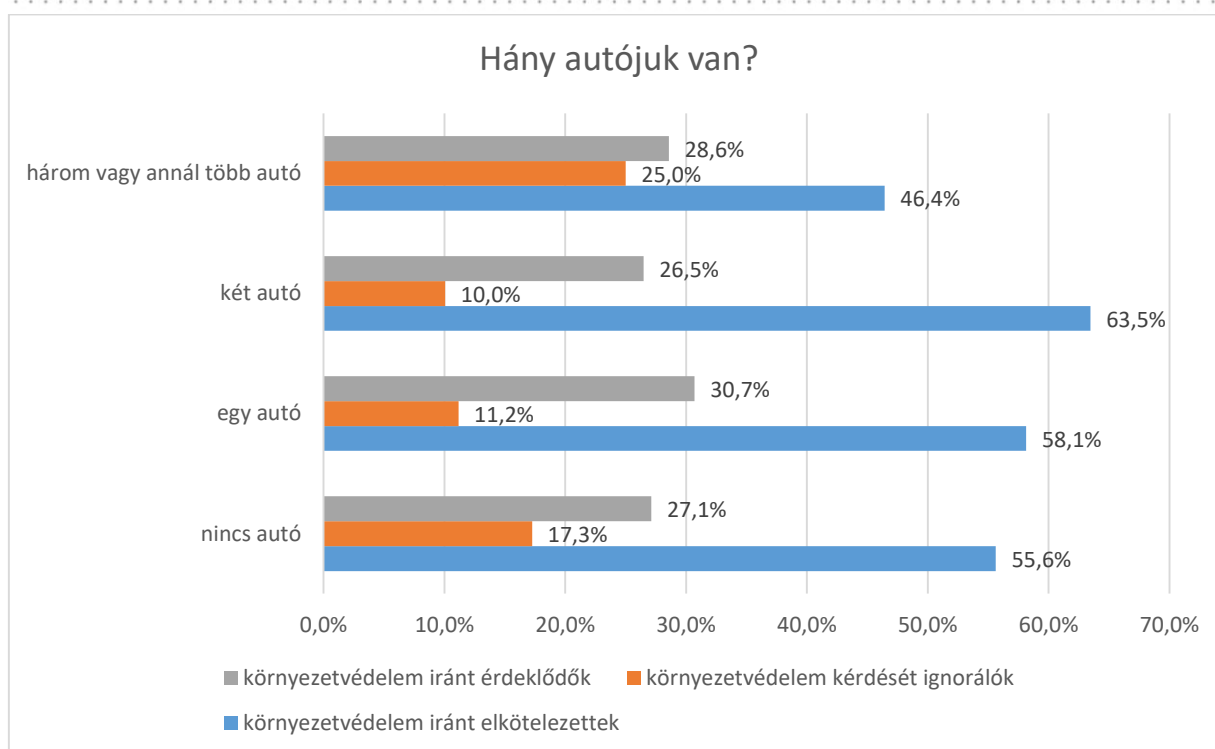

Azok, akik a családtagjaival gyakran beszélgetnek a környezeti problémákról azok érzik leginkább elkötelezettek magukat a környezetvédelem iránt. 68,5 %-uk gondolja úgy, hogy elkötelezettek a környezetvédelem iránt. Nem sokkal kevesebb arányban, 65,3%-al, a második helyen állnak azok, akik helyileg termelt és szezonális termékeket vásárolnak. Azok a válaszadók, akik a kimerült elemeket (25,9%) és az élelmiszert (25,3%) is kidobják a szemétkébe, azok leginkább ignorálják a környezetvédelmet.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Azoknak, akiknek nincsen autójuk azok a környezetvédelem iránt elkötelezettek csoportjába tartoznak. Érdekes, hogy a két autóval rendelkezők között a legmagasabb annak az aránya, hogy elkötelezettek a környezetvédelem iránt. Vagyis az alábbi diagram alapján elmondhatjuk, hogy az hogy valakinek van autója, vagy éppen hogy hány autója van, az nem befolyásolja azt, hogy a környezetvédelem iránt elkötelezett vagy sem.

Azok, akik gyalog közlekednek egy átlagos hétköznap, azoknak több mint fele (55,5%) elkötelezett a környezetvédelem iránt.

Akik otthonukban szelektíven gyűjtik a hulladékot, azoknak az 59,3 %-a a környezetvédelem iránt elkötelezett, s 11,5 %-a pedig ignorálja a környezetvédelmet.

Az otthonukban komposztálókat 63 %-a érzi magát elkötelezettnek a környezetvédelem iránt, s mindössze 8,5 %-uk ignorálja a környezetvédelem kérdését.